

**OSALLISTUMIS- JA
ARVIOINTISUUNNITELMA
20.2.2020**

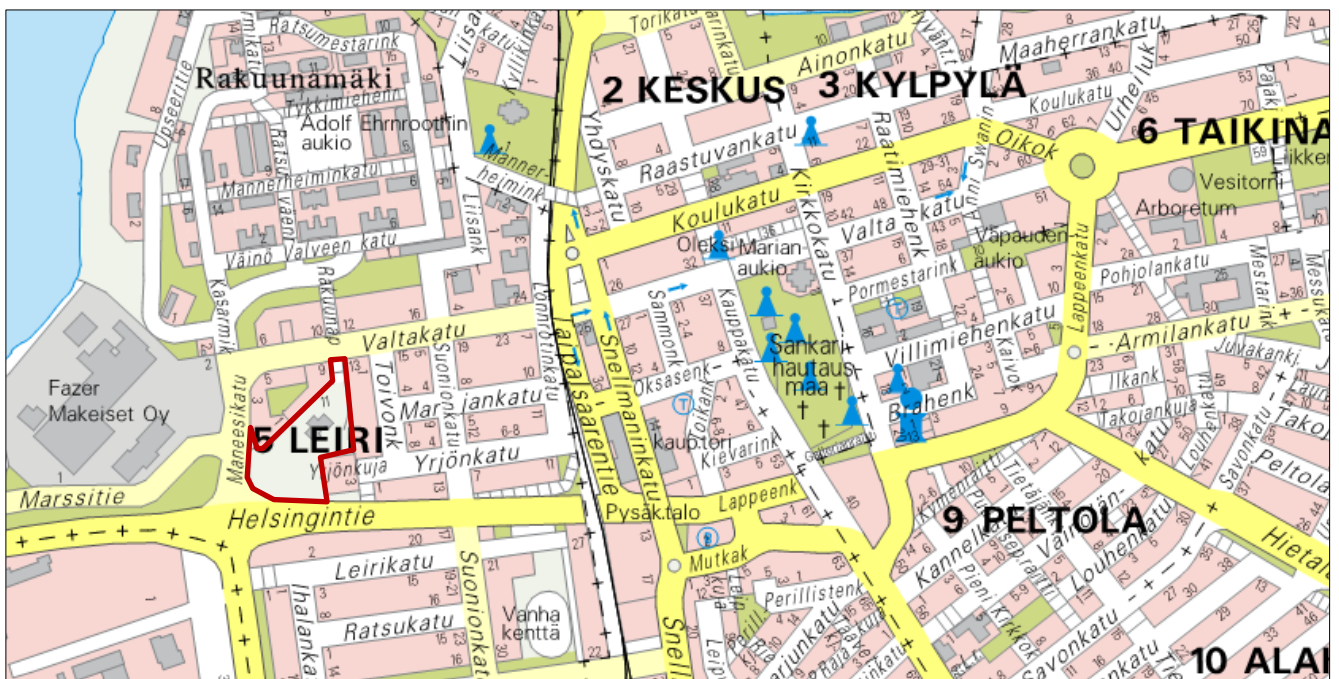
LPR/1343/10.02.03.00/2019

SAIRAALANMÄEN ASEMAKAAVA, ASEMAKAAVAN MUUTOS JA TONTTIJAKO
Asemakaava 457 Mustolan kylän osalle tiloja R:No 1:17 ja 1:6. Asemakaavan muutos 5 Leiri puistoalueet.**ALOITE**

Asemakaava on käynnistynyt Senaatti-Kiinteistöjen aloitteesta.

SUUNNITTELUALUE

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee Leirin kaupunginosassa olevaa Sairaalanmäeksi kutsutua aluetta, jossa on toiminut Lappeenrannan varuskuntasairaala. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Valtakatuun, idässä Toivonkadun ja Yrjönkujan kerrostalotontteihin, etelässä Helsingintiehen ja lännessä Maneesikatuun sekä luoteessa kerrostalokortteliin. Suunnittelualan pinta-ala on noin 2,14 hehtaaria. Alueen sijainti ja rajausta on esitetty oheisessa kartassa punaisella. Rajausta voi muuttua suunnittelun edetessä.

Kuva 1 Kaava-alueen rajausta.

SUUNNITTELUN TAVOITTEET

Asemakaavalla suojellaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistetaan Puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot. Suunnitteluala kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009).

Kuva 2 Viistoilmakuva suunnittelualueesta. © Lappeenrannan kaupunki, Maaomaisuuden hallinta.

KAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavan toteuttamisella on vaikutuksia mm. alueen luontokohteisiin ja kaupunkikuvaan. Kaavan toteuttamisen vaikutuksia arvioidaan kaavaprosessin aikana jäljempänä esitetyn jaottelun pohjalta. Osa vaikutuksista ulottuu varsinaista suunnittelualueetta laajemmalle. Vaikutusalue määritellään kunkin vaikutuksen kohdalla yksilöllisesti, sillä arvioitavat vaikutukset ovat luonteeltaan erilaisia.

Ekologiset vaikutukset

- Maisema
- Maa- ja kallioperä
- Luonnonympäristö ja luontokohteet
- Pinta- ja pohjavesi

Taloudelliset vaikutukset

- Aluetaloudelliset vaikutukset
- Yritysvaikutukset
- Infraverkon toteutuskustannukset

Liikenteelliset vaikutukset

- Liikenneverkko, kevyenliikenteen yhteydet ja joukkoliikenne
- Liikennemäärät, liikenteen toimivuus ja liikenneturvallisuus
- Pysäköinti
- Liikennemelu

Sosiaaliset vaikutukset

- Palvelujen saatavuus
- Ihmisten elinolot ja elinympäristö
- Ulkoilureitistöt ja viheralueet

Kulttuuriset vaikutukset

- Yhdyskuntarakenne
- Rakennukset ja rakenteet
- Yhdyskuntatekniset huollon verkostot ja kadut
- Kaupunkikuva
- Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset
- Seudullisten suunnitelmien toteutuminen

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Lisäksi selvitetään mahdollisten haittojen lieventämismahdollisuudet

OSALLISET

Suunnittelussa ovat osallisia ainakin seuraavat viranomaistahot ja sidosryhmät:

Viranomaiset

- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 - Ympäristö ja luonnonvarat
- Etelä-Karjalan liitto
- Etelä-Karjalan museo
- Museovirasto
- Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Lappeenrannan kaupunki

- Elinvoima ja kaupunkikehitys (maaomaisuuden hallinta, kadut ja ympäristö, rakennusvalvonta)
- Lappeenrannan Energiaverkot Oy
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi
 - Ympäristönsuojelu
 - Ympäristöterveydenhuolto

Alueen asukkaat, yrittäjät ja yhdistykset

- Vanhusneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Asukas- ja alueneuvosto
- Leirin ja Pallon asukasyhdistys
- Steiner-päiväkotitontuntupa

Maanomistajat, vuokralaiset ja naapurit

- Senaatti-Kiinteistöt
- Yksityiset maanomistajat

Muut

- Telia Sonera Oyj
- Elisa Oyj
- mahdolliset muut osalliset

OSALLISTUMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Kaavoituksen vireille tulosta ilmoitetaan lehtikuulutuksella kaupungin virallisessa ilmoituslehdessä Etelä-Saimaassa.

Kaikista merkittävistä kuulemis- ja päätöksentekovaiheista ilmoitetaan kaupungin ilmoitustaululla sekä Etelä-Saimaassa. Lähialueen asukkaita ja maanomistajia informoidaan henkilökohtaisilla kirjeillä asemakaavaluonnoksen nähtävillä olosta.

Kaava-aineistot pidetään nähtävillä Lappeenrannan kaupungintalolla kaupunkisuunnittelussa osoitteessa Villimiehenkatu 1 (3. kerros) ja kaupungin internet-sivulla www.lappeenranta.fi > Rakentaminen ja maankäyttö > nähtävillä olevat kaavat.

Mahdolliset luonnosvaiheessa annettavat mielipiteet ja ehdotusvaiheen muistutukset toimitetaan kirjallisina Lappeenrannan kaupungin kirjaamoon osoitteella PL 11, 53101 Lappeenranta tai kirjaamo@lappeenranta.fi.

Asemakaavamuutosta koskeva **asukastilaisuus järjestetään keskiviikkona 18.3.2020 klo 17.00–18.30 Hotelli Rakuunassa** Rakuunamäellä (Mannerheiminkatu 8). Tilaisuus järjestetään ”avoimet ovet” -periaatteella eli paikalle on mahdollista saapua itselle parhaiten sopivana ajankohtana.

KAAVAPROSESSI

TYÖN KÄYNNISTÄMINEN

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatiminen (MRL 63 §).
- Alustavien luonnosvaihtoehtojen laadinta.
- Asemakaavaluonnoksen laadinta ja ympäristövaikutusten yleispiirteinen selvittäminen.

ASEMAKAAVALUONNOS

- Nähtävillä olo ja valmisteluvaiheen kuuleminen (MRL 62 §, MRA 30 §).
 - Asemakaavaluonnoksen, OAS:n ja kaavan valmisteluaineiston asettaminen nähtäville 4.3. – 23.3.2020. Lausunnot viranomaisilta ja kaupungin hallintokunnilta.
 - Asukastilaisuus 18.3.2020.
- **Asemakaavaluonnoksen tarkistaminen** saadun palautteen pohjalta. Kaavanlaatijan vastineet annettuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin.

Osallistuminen

Osallisilla on mahdollisuus antaa kirjallinen mielipide kaavaluonnoksesta.

ASEMAKAAVAEHDOTUS

- Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville (MRA 27 §)
 - Kaupunkikehityslautakunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyt. Kaupunginhallitus asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 30 päiväksi (MRA 27 §). Nähtäville asettamisesta tiedotetaan lehtikuvutuksella.
 - Tarvittaessa lausunnot viranomaisilta (MRA 28 §). Tarvittaessa viranomaisneuvottelu (MRA 26 §) lausuntojen saavuttua.

Arvioitu aikataulu

Kaavaehdotus pyritään asettamaan nähtäville huhti-toukokuussa 2020.

Osallistuminen

Osallisilla on mahdollisuus tehdä kirjallinen muistutus kaavaehdotuksesta.

- Kaavanlaatijan vastineet mahdollisiin muistutuksiin ja lausuntoihin.
- **Asemakaavaehdotuksen mahdollinen tarkistaminen** ja kaavaehdotuksen asettaminen tarvittaessa uudelleen nähtäville tai niiden kuuleminen erikseen, joita muutokset koskevat (MRA 32 §).

KAAVAN HYVÄKSYMINEN

Kaupunkikehityslautakunnan käsittely (MRL 52 §). Tiedottaminen hyväksymispäätöksestä (MRL 67 §).

MUUTOKSENHAKU KAAVAN HYVÄKSYMISESTÄ

- Kaupunkikehityslautakunnan päätöksestä voi valittaa Itä-Suomen Hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos Korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

KAAVAN LAATIJAN YHTEYSTIEDOT

Kaavasuunnittelija Hanna-Maija Marttinen puh. 040 809 8657

Asemakaava-arkkitehti Matti Veijovuori puh. 040 660 5662

Kaupunginarkkitehti Maarit Pimiä puh. 040 653 0745

Sähköposti on muotoa: etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi

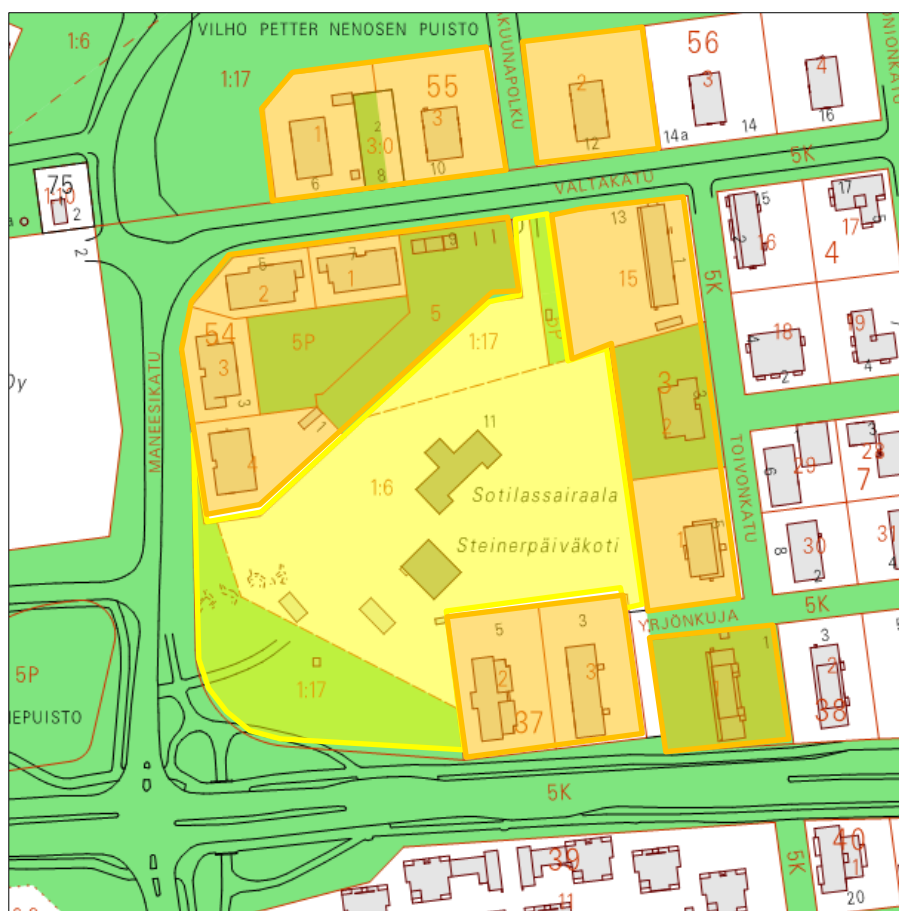
OAS:a voidaan suunnittelun kuluessa tarvittaessa muuttaa ja täydentää.

SAIRAALANMÄEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

Liite osallisista, joita on kuultu kirjeitse tai sähköpostitse

MIELIPITEET:

Kartta kiinteistöistä, joiden maanomistajia on kuultu kirjeitse tai sähköpostitse:

Asemakaava-alue

Kaupungin maanomistus

Naapurikiinteistöt

LAUSUNNOT:

Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Ympäristö
ja luonnonvarat
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Karjalan museo
Museovirasto
Etelä-Karjalan pelastuslaitos
Maaomaisuuden hallinta
Kadut ja ympäristö
Rakennusvalvonta
Lappeenrannan Energiaverkot Oy

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:
ympäristöterveys ja ympäristönsuojelu
Telia Sonera Finland Oy
Elisa Oyj
Vanhusneuvosto
Vammaisneuvosto
Asukas- ja alueneuvosto
Leirin ja Pallon asukasyhdistys
Steiner-päiväkotiTontuntupa

Lappeenrannan kaupunki
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Lausuntopyyntönnä 3.3.2020

Ennakkolausunto, Asemakaava, Sairaalanmäen asemakaava, asemakaavan muutos ja tonttijako, Lappeenranta.

Lausuntopyyntö

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavaa ja asemakaavan muutosta Leirin kaupunginosassa sijaitsevalle Sairaalamäeksi kutsutulle alueelle, jossa on toiminut varuskuntasairaala. Suunnittelualaue rajautuu pohjoisessa Valtakatuun, idässä Toivonkadun ja Yrjönkujan kerrostalotontteihin, etelässä Helsingintiehen ja lännessä Maneesikatuun sekä kerrostalokortteleihin. Suunnittelun tarkoituksena on suojella kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistaa Puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot.

Hulevedet

Suunnittelualaue on kaupungin vahvistamaa hulevesiverkoston toiminta-alueetta. Alueen kiinteistöt tulee liittää hulevesiverkostoon, ellei liittämisestä erikseen haeta ja myönnätä poikkeusta. Kaavamääräys "Korttelialueen hulevedet tulee imeyttää tontilla" tulee poistaa.

Lopuksi

Kaava toteuttaa Lappeenrannan kaupungin strategioita. Alueen kulttuuriympäristöarvot on huomioitu kaavatyössä ja kaupunkikuvan valjastaminen olennaiseksi osaksi kaupungin strategiatyötä on esimerkillistä.

Kaava on hyvin ja asiantuntevasti laadittu ja siitä laadittaessa on huomioitu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt asemakaavan sisältövaatimukset.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt Arkkitehti Tuija Mustonen ja ratkaissut Alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tiedoksi

Etelä-Karjalan museo
Etelä-Karjalan liitto

Tämä asiakirja KASELY/393/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/393/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mustonen Tuija 17.03.2020 08:47

Ratkaisija Perttola Pertti 17.03.2020 08:48

9.3.2020

Lappeenrannan kaupunki
kirjaamo@lappeenranta.fi

Lausunto Sairaalanmäen asemakaavasta, asemakaavan muutoksesta ja tonttijaosta

Sairaalanmäen kaavoituksessa on otettu hyvin huomioon Etelä-Karjalan voimassaolevan maakuntakaavan aluevaraukset ja suunnittelu määräykset.

Sairaalanmäki sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle. Asemakaavassa on otettu hyvin huomioon alueen kulttuurihistorialliset arvot.

Etelä-Karjalan liitto pitää tärkeänä, että Lappeenrannan kaupunki huolehtii alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävien arvojen säilymisestä myös alueen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa.

Matti Viialainen
maakuntajohtaja

Marjo Wallenius
aluesuunnittelujohtaja

Marttinen Hanna-Maija

Lähettäjä: Kantonen, Timo <timo.kantonen@museovirasto.fi>
Lähetetty: keskiviikko 4. maaliskuuta 2020 15.13
Vastaanottaja: Marttinen Hanna-Maija; Veijovuori Matti
Kopio: Saarilahti Sini; Virtanen Noora; Hertell Esa
Aihe: Lausuminen Lappeenrannan Sairaalamäen asemakaava-asiassa

Luokat: M-Files

Viite: Lappeenrannan kaupungin elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimialan lausuntopyyntö 3.3.2020

Hei

Kaavahanke kohdistuu valtio-omistuksessa olevaan kiinteistöön, mikä on erityinen syy Museoviraston seurata kaavahanketta.

Olemme kuitenkin sopineet Etelä-Karjalan museon kanssa, että museo lausuisi ja toimisi kaavassa osallisena asiantuntijana kulttuuriympäristön kannalta.

Museovirasto pysyy varmasti riittävän hyvin informoituina kaavan etenemisestä, kun saamme tiedoksi Etelä-Karjalan museon lausunnot.

Terveisin
Timo Kantonen
Intendentti
Museovirasto
Itä- ja Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
PL 913 , 00101 Helsinki,
gsm 0295 33 6311

23.3.2020

Dnro

LPR/1343/10.02.03.00/2019

Lappeenrannan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Viite: Lausuntopyyntö 3.3.2020

LAPPEENRANTA, LEIRI, SAIRAALANMÄKI, ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

Lappeenrannan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt Etelä-Karjalan museon lausuntoa otsikon asemakaavaluonnokseen liittyen. Museo on osallinen hankkeessa kulttuuriperinnön suojelun osalta.

Suunnittelualue ja kaavan tavoitteet:

Asemakaava ja asemakaavamuutos koskee Leirin kaupunginosassa olevaa Sairaalanmäeksi kutsuttua aluetta. Alueella sijaitsee Lappeenrannan entinen varuskuntasairaala sivurakennuksineen. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Valtakatuun, idässä Toivonkadun kerrostalontontteihin, etelässä Helsingintiehen ja lännessä Maneesikatuun sekä kerrostalokortteliin. Sairaalanmäki kuuluu historialtaan alueen pohjoispuolella sijaitsevaan Rakuunamäen alueeseen.

Asemakaavan tavoitteena on suojella historiallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistaa Puolustusvoimien käytöstä poistuvien rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot.

Rakuunamäki on suomalaisen kasarmiarkkitehtuurin merkittävä edustaja. Alue on osa valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY) kuuluvaa Lappeenrannan linnoitus- ja varuskuntakaupunkia. Sairaalanmäen kaikki rakennukset on suojeltu osayleiskaavassa. Suunnittelualueella ei ole asemakaavaa, lukuun ottamatta puistoalueita suunnittelualueen itä- ja pohjoisosassa.

Sairaalanmäen punatiilisen sotilassairaalan toiminta alkoi viimeistään 1893 ja se on maamme vanhin yhtäjaksoisesti toiminut sotilassairaala. Sairaala, sairaalahenkilökunnan asuin- ja talousrakennus, ruumishuone ja tarpeen mukaan rakennettavat

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut | Museotoimi

PL 239, 53101 Lappeenranta | Kristiinankatu 9 | puh. 05 6161

museot@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

ulkohuoneet ja heinäladot sekä palokoppi kuuluivat kasarmialueen ensimmäisiin rakennettaviin rakennuksiin. Sairaalanmäelle valmistui vuoden 1890 lopulla asuin- ja talousrakennus, ruumishuone ja ulkokuone, itse sairaalarakennus vasta seuraavana vuonna (Selvitystyö Ahola, 2017). Kulikutautivaaran takia sairaala rakennettiin muusta kasarmialueesta erilleen. Se sijaitsee omalla mäellään Rakuunamäen varuskunta-alueen ulkopuolella, linnuntietä noin 210 metriä kasarmin portista etelään. Valittu rakennuspaikka sijaitsi Suomen sotaväen leiripaikan vieressä leirisairaalan alueella. Suomen sotaväen kasarmialueilla (tarkk'ampujapataljoonat) sovellettiin niitä varten suunniteltuja rakennusten malliryhmyksiä (komplekseja). Sairaaloimintaan liittyvät rakennukset oli suunniteltu sijoitettavaksi geometriseen sommitelmaan, joka oli pohjamuodoltaan suorakaide. Mallia ei varsinaisesti noudatettu Lappeenrannan Sairaalanmäellä, mutta täälläkin ryhmässä merkitykseltään tärkeintä rakennusta eli sairaalan päärakennusta korostettiin sen eteen sijoitetulla aukiolla. Lisäksi päärakennus ja väliskärien asuinrakennus sijoitettiin kulmittain mallin mukaisesti. (Selvitystyö Ahola, 2017) Sairaalanmäen alkuperäisistä rakennuksista on jäljellä varsinainen sairaala, asuin- ja talousrakennus ja vajarakennus. Näiden lisäksi on säilynyt varhaisessa vaiheessa rakennettu kellari. Pihan koilliskulmalla sijainneet ruumishuoneet ja muut ulkorakennukset on purettu. (Selvitystyö Ahola, 2017).

Suunnittelualueella ei ole Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin merkittyjä kiinteitä muinaisjäännöksiä (lähde: www.kyppi.fi). Sairaalanmäen ylätasanteella on juoksuhautoja, jotka ovat mahdollisesti varusmiestyönä kaivettuja. Hautoja on tuettu hirsirakentein. Juoksuhaudat eivät kuulu Salpalinjan inventoituihin kohteisiin eivätkä ne sisälly muinaisjäännösrekisteriin.

Kaavaluonnos:

Asemakaavattomalle alueelle on osoitettu 8958 m² alue liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K-9). Alueelle voidaan sijoittaa myös asuin-, majoitus- ja ravintolatiloja, päiväkotia sekä vanhusten palveluja. Korttelin käyttötarkoituksmerkinnän alle on merkitty rky (Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Alueen toteuttamisessa ja rakentamisessa tulee huomioida rakentamisen sopivuus valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön.). Korttelialue käsittää kaksi sitovaa tonttia.

Korttelialueella sijaitseva entinen sairaalan henkilökunnan asuin- ja talousrakennus on merkitty suojeltavaksi rakennukseksi (sr-22, Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus ja muutostöiden sekä

käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Palauttavat korjaukset ja muutokset ovat mahdollisia. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydetty museoviranomaisen lausunto. Rakennuslupa on liittää museoviranomaisen hyväksymä rakennushistoriallinen selvitys.). Entinen varuskuntasairaalan päärakennus on suojeltu sr-25-merkinnällä (*Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti, historiallisesti arvokas ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Palauttavat korjaukset ja muutokset ovat mahdollisia. Alkuperäiset välipohjarakenteet tulee säilyttää. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydetty museoviranomaisen lausunto. Rakennuksen aukotusta ei saa muuttaa. Rakennuslupa on liittää museoviranomaisen hyväksymä rakennushistoriallinen selvitys*). Alueella sijaitsevalle vanhalle varistorakennukselle on muodostettu talousrakennuksen rakennusala ja rakennus on suojeltu sr-18 -merkinnällä (*Suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa voidaan tehdä toiminnan vaatimia muutoksia. Korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen historiallisesti arvokas ja ympäristön kannalta merkittävä luonne säilyy. Korjaus- ja muutostöissä tulee käyttää alkuperäisiä rakennusosia vastaavia materiaaleja. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydetty museoviranomaisen lausunto*). Korttelialueen länsiosassa sijaitseva vanha maakellari on merkitty suojeltavaksi kellariksi (sr/k). Kellarille ei ole osoitettu rakennusoikeutta eikä kerroslukua. Korttelialueen eteläosaan on merkitty rakennusala mahdollista autotallia ja talousrakennusta, kuten roskakatosta varten. Rakennusoikeus on 90 kerros-m². Korttelialueen olemassa oleville pysäköintialueille on merkitty pysäköimispaikat, joita on osittain laajennettu nykyisestä. Sairaalan päärakennusta korostava aukio on merkitty aukioksi, joka tulee säilyttää avoimena alueena (au/s-1). Alueen istutussuunnitelmasta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Jotta korttelialueen yleisilme säilyy viihtyisänä viherympäristönä, korttelialueen rakennusten, kulkuteiden ja pysäköimispaikkojen ulkopuoliset alueet on osoitettu istutettaviksi alueen osiksi. Lisäksi muutamia alueella kasvavia maisemallisesti arvokkaita mäntyjä ja metsävaahtera on osoitettu suojeltaviksi puiksi. 8695 m²:n alue asemakaavattomasta alueesta K-9-korttelialueen ympärillä on osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL).

Lähivirkistysalueeseen on myös liitetty loput voimassa olevan asemakaavan mukaisesta puistoalueesta (P) sekä osa Valtakatuun rajoittuvasta puistoalueesta (VP).

Lausunto

Museo katsoo, että luonnoksessa on huomioitu erinomaisesti alueen erityiset ominaispiirteet sekä rakennetun että puistomaisen ympäristön osalta. Uudisrakentamista alueelle on sen kokoon nähden osoitettu vähäisesti, rakennusten välillä oleva aukio sekä rakennukset suojeltu ja rakennuksia ympäröivien viheralueiden säilyminen on turvattu, mikä osaltaan auttaa alueen puistomaisen ja alkuperäisen selkeän luonteen säilymisessä. Lisäksi vaikutuksiltaan vähäistä uudisrakentamista on ohjattu riittävästi.

Juoksuhautojen taustoja ei tunneta. On täysin mahdollista, että ne ovat tehty varusmiesten harjoitustyönä viimeisten vuosikymmenien aikana. Vaikka kyseessä onkin mahdollinen harjoitustyö, ovat juoksuhaudat alueen toimintahistoriaan ilmentävää. Museo kuitenkin katsoo, että haudoilla ei ole sijaintinsa vuoksi vaaraa tuhoutua, eikä taustatietojen vuoksi suojella erityisin säilyttämistä tukevin merkinnöin.

Vuorovaikutus museoviranomaisen kanssa kaavaluonnosta laadittaessa on ollut kiitettävää.

Kaavaseloste on laadittu huolella ja erittäin kattavasti. Etelä-Karjalan museolla ei ole huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti.

ETELÄ-KARJALAN MUSEO

Leena Rätty
intendentti

Sini Saarilahti
amanuenssi, rakennusperintö

Tiedoksi: Museovirasto/KYS/Itä- ja Pohjois-Suomi
Kaakkois-Suomen ELY-keskus/Pertti Perttola, Tuija Mustonen

20.3.2020

LPR/1343/10.02.03.00/2019

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys/kaupunkisuunnittelu

Viite: Lausuntopyyntö 3.3.2020

**LAUSUNTO SAIRAALANMÄEN ASEMAMAAKAVA JA TONTTIJAKO: osoite,
LEIRIN KAUPUNGINOSA (5), Kortteli 3 tontti 3 ja kortteli 37, tontit 4 ja 5 sekä katu- ja
lähivirkistysalueet**

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Leirin kaupunginosaan sairaalanmäeksi kutsutulle alueelle. Alueella on toiminut varuskuntasairaala. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Valtakatuun, idässä Toivonkadun ja Yrjönkujan kerrostalotontteihin, etelässä Helsingintiehen ja lännessä Maneesikatuun sekä kerrostalokortteleihin.

Kaavan tarkoituksena on suojella kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistaa Puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot.

Suunnittelualue kuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009).

Asemakaavassa nykyisin asemakaavaton alue osoitetaan liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi, jolle voidaan sijoittaa myös asuin-, majoitus- ja ravintolatiloja, päiväkotia sekä vanhusten palveluja (K-9) sekä lähivirkistysalueeksi (VL) ja katualueeksi. Alueella sijaitsevat rakennukset suojellaan. Lisäksi alueelle osoitetaan rakennusalat autotallille ja talousrakennukselle. Asemakaavamuutoksessa puistoalueen pohjoisosa on muutettu Valtakadun katualueeksi ja loppuosa lähivirkistysalueeksi (VL).

Selvitysalue sijoittuu tällä hetkellä III luokan pohjavesialueeksi (muu pohjavesialue) luokitellun Lappeenrannan keskusta –Lauritsala - pohjavesialueen länsiosaan (0540510). Suunnittelualueen länsipuolella pohjavesialue jatkuu vedenhankintaa varten tärkeänä I luokan pohjavesialueena Huhtiniemi A (0540501A). Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa on parhaillaan käynnissä pohjavesialueiden tarkistaminen ja uudelleen luokittelu. Tutkimusten perusteella suunnittelualetta koskevan pohjavesialueen luokitukseen ja rajaukseen voi tulla muutoksia.

Lausunto:

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 4530 146

ymparistotoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

Lappeenrannan ympäristönsuojeluviranomainen on tarkastanut asemakaavaluonnoksen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja toteaa ettei sillä ole huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta:

Sara Piutunen
ympäristönsuojelupäällikkö

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kirjaamosta.

18.3.2020 LPR/1343/10.02.03.00/2019

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehitys/kaupunkisuunnittelu

Viite: Lausuntopyyntö 3.3.2020

**LAUSUNTO SAIRAALANMÄEN ASEMAKAAVA JA ASEMAMAAKAVAN MUUTOS:
MUSTOLAN KYLÄ (457) tilat R:No 1:17 ja 1:6, Leiri 5, puistoalueet**

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavan muutosta Leirin kaupunginosassa sijaitsevalle Sairaalamäeksi kutsutulle alueelle, jossa on toiminut varuskuntasairaala.

Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Valtakatuun, idässä Toivonkadun ja Yrjönkujan kerrostalotontteihin, etelässä Helsingintiehen ja lännessä Maneesikatuun sekä kerrostalokortteleihin. Suunnittelun tarkoituksena on suojella kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistaa Puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot. Alueelle on mahdollista sijoittaa asuin-, liike- ja toimistotilojen lisäksi majoitus-, palvelu- ja ravintolatiloja.

Rakennusten korjaustöillä on rakentamisaikaisia vaikutuksia kuten melua ja liikenteen lisääntymistä, mutta nämä vaikutukset ovat kuitenkin väliaikaisia ja ne loppuvat rakennusten valmistuttua. Meluselvityksen ja meluntorjuntaohjelman mukaan asemakaavassa suojeltavien rakennusten, joiden käyttötarkoitus voi tulevaisuudessa olla liike- ja toimistokäytön lisäksi myös asuminen, ympärillä päiväajan melutaso ennustetilanteessa vuonna 2035 alittaa ohjearvon ollen 45-55 dB. Yöllä melutaso on saman selvityksen mukaan pääosalla aluetta alle 45 dB. Näin ollen alueen yönaikainen melutaso alittaa asuinalueen yöajan ohjearvot 45 ja 50 dB.

Sisämelun osalta kaavaselostuksessa on todettu, että uudisrakennusten ääneneristävyysvaatimuksia ei voida soveltaa suojeltuihin rakennuksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:n mukaan rakennuksen käyttäjien terveydelliset olot eivät saa heikentyä korjaus- ja muutostyössä. Rakennuksen ääniolosuhteet eivät siten saa korjauksen seurauksena huonontua korjausta edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna. Tämä tulee huomioida mm. rakennusten ikkunoita uusittaessa tai korjattaessa.

Lausunto:

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi kunnan terveydensuojeluviranomaisena on tarkastanut asemakaavaluonnoksen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja toteaa, ettei siitä ole huomauttavaa.

Päivi Roine
terveysvalvonnan johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kirjaamosta.

Lausunto

17.3.2020

Dnro

LPR/1343/10.02.03.00/2019

Kaupunkisuunnittelu

Sairaalamäen asemakaava, asemakaavan muutos ja tonttijako

Lappeenrannan kaupungin elinvoima ja kaupunkikehityksen Kadut ja ympäristö -vastuualueella ei ole huomautettavaa otsikon mukaiseen asemakaavamuutosluonnokseen liittyen.

Elinvoima ja kaupunkikehitys
Kadut ja ympäristö

Olli Hirvonen
kaupungininsinööri

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

Päiväys

Dnro

LPR/1343/10.02.03.00/2019

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala,
kirjaamo / kaupunkisuunnittelu

Lausuntopyyntö 3.3.2020

Sairaalamäen asemakaavan muutos ja tonttijako

Rakennusvalvonta ilmoittaa, että vireillä olevasta Sairaalamäen asemakaavan muutosluonnoksesta ja tonttijaosta rakennusvalvonnalla ei ole huomautettavaa.

Lappeenrannassa 17.3.2020

Päivi Salminen
rakennustarkastaja

Päiväys
5.3.2020

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala
Kirjaamo
PL 11
53101 Lappeenranta

LPR/1343/10.02.03.00/2019
Lausuntopyyntö 3.3.2020

LPR/1343/10.02.03.00/2019 Sairaalanmäen asemakaavamuutos; 5 Leiri kiinteistöt 405-457-1-17 ja 405-457-1-6

Asemakaavamuutoksen tarkoituksena on suojella kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistaa puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö.

Asemakaava-alueella on kaupungin ja yksityisen maanomistusta.

Maaomaisuuden hallinta neuvottelee maankäyttösopimuksella alueen maanomistajan kanssa rakennusoikeuden korottamisen ja käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksista ja maankäyttökorvauksen maksamisesta kaupungille rahana tai maanvaihtoina. Maankäyttösopimus tulee olla hyväksytty molempien sopimusosapuolten osalta ja allekirjoitettu, ennen kuin asemakaavamuutos voidaan hyväksyä kaupunginvaltuustossa.

Maaomaisuuden hallinnalla ei ole muuta huomautettavaa kaavamuutosluonnokseen.

Lappeenrannassa 5.3.2020

Riitta Puurtinen
kaupungingeodeetti

Tämä asiakirja on allekirjoitettu digitaalisesti, allekirjoituksen voit tarkistaa Lappeenrannan kaupungin kirjaamosta.

20.3.2020

Lappeenrannan kaupunki
Elinvoima ja kaupunkikehityksen toimiala
Kirjaamo
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Lausuntopyyntö 3.3.2020

LAUSUNTO SAIRAALANMÄEN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA JA TONTTIAOSTA

Lappeenrannan Energiaverkot Oy:llä ei ole huomautettavaa kyseisestä asemakaavan muutoksesta ja tonttijaosta.

LAPPEENRANNAN ENERGIAVERKOT OY

Jouni Horppu
Verkostopäällikkö

19.03.2020

Vastaanottaja

kirjaamo@lappeenranta.fi

Kohde

Sairaalanmäki

4054571 17

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen lausunto sairaalanmäen asemakaava muutoksesta

Pelastusviranomainen on tutustunut Lappeenrannan kaupungin verkkosivuille sähköisesti tallennettuihin asemakaava muutoksen aineistoihin.

Asemakaavalla suojellaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistetaan Puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö.

Pelastusviranomaisella ei ole huomautettavaa asiakirjoissa esiin tuoduille asioille.

Vs. palotarkastaja

Esko Häyrinen

Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki

Lähetäjä: Deski /Telia Finland Oyj /Tampere <production-desk@teliacompany.com>
Lähetetty: 4. maaliskuuta 2020 13:53
Vastaanottaja: Kirjaamo Lappeenrannan kaupunki
Aihe: RE: Lausuntopyyntö - Sairaalanmäen asemakaava, asemakaavan muutos ja tonttijako - Korjaus edelliseen lausuntoon-

Luokat: M-Files

Hei,

Korjaus aikaisemmin lähetettyyn lausuntoon.

Eli Suunnitelma-alueella on Telian infraa. Työstä ei saa aiheutua sille vahinkoa, eikä sen päälle saa asentaa mitään. Havainnekuva viestin lopussa.

Kaapelikartat ja -näytöt voitte pyytää www.verkkoselvitys.fi kautta. Jos tulee tarvetta kaapelisiirroille, niin niistä on ilmoitettava 12 viikkoa ennen maanrakennustöiden aloitusta. Siirroista aiheutuneet kulut laskutetaan työn tilaajalta.

Terveisin,

Henrik Myller
Production Desk
Telia Company
p. 020 1332710
www.telia.fi/televerkko

From: Lind Taina <Taina.Lind@lappeenranta.fi>
Sent: tiistai 3. maaliskuuta 2020 12.56
To: Lind Taina <Taina.Lind@lappeenranta.fi>
Subject: Lausuntopyyntö - Sairaalanmäen asemakaava, asemakaavan muutos ja tonttijako

Hei

Lappeenrannan kaupunki valmistelee asemakaavaa ja asemakaavan muutosta Leirin kaupunginosassa sijaitsevalle Sairaalamäeksi kutsutulle alueelle, jossa on toiminut varuskuntasairaala. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Valtakatuun, idässä Toivonkadun ja Yrjönkujan kerrostalotontteihin, etelässä Helsingintiehen ja lännessä Maneesikatuun sekä kerrostalokortteleihin. Suunnittelun tarkoituksena on suojella kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistaa Puolustusvoimien käytöstä poistuneiden rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot.

Pyydän huomioimaan liitteenä olevan lausuntopyyntökirjeen.

Kaavahankkeen aineistolinkki: <https://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Rakentaminen-ja-maankaytto/Kaavoitus/Vireilla-olevat-kaavat/Keskustan-alue/Sairaalanmaki>

Ystävällisin terveisin

Taina Lind
sihteeri
puh. 040 164 9611

3.3.2020

Lappeenranta
Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimiala

3.3.2020

SAIRAALANMÄEN ASEMAKAAVA, ASEMAKAAVAN MUUTOS JA TONTTIJAKO

Elisa Oyj:llä ei ole huomauttamista asemakaavan muutokseen.

Alueella on Elisa Oyj:n tietoliikennekaapeleita, joiden olemassaolo tarvitsee alueella toimijoiden tiedostaa ja huolehtia niiden riittävästä suojauksesta.

Mikäli kaapeleita joudutaan siirtämään pitää siirron tarvitsijan olla hyvissä ajoin yhteydessä Elisaan ja tilata ao. siirto.

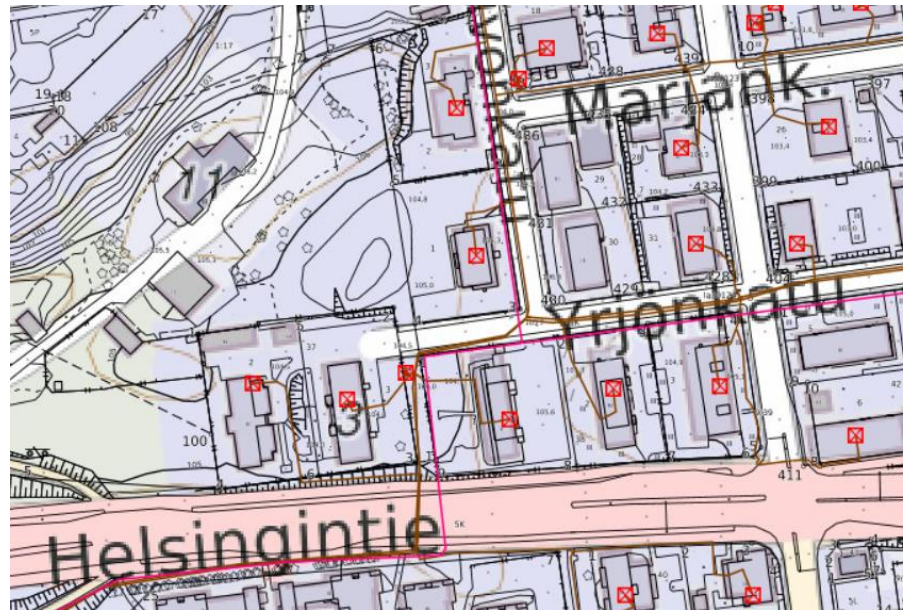
Siirrot ovat maksullisia (Maankäyttö- ja Rakennuslaki 89§).

Lisätietoja asiasta antaa verkontuki@elisa.fi

Ystävällisin terveisin
Elisa Oyj
Coverage and Availability Services

Mika Björkqvist
Projektipäällikkö

Sairaalamäen asemakaavan muutos

Jakelu:

Lappeenrannan kaupunki
kirjaamo@lappeenranta.fi

Lappeenrannan kaupungin vammaisneuvosto toteaa
Sairaalamäen asemakaavan muutoksesta seuraavaa:

Sairaalamäen alue on vuosikymmenien aikana joutunut "puristuksiin", kun Maneesinkatu puhkaistiin Ratsastusmaneesin vierestä. Maneesi siirrettiin Chymoksen (nyk. Fazer) omistukseen, sen laajennustarpeen takia.

Valtakadulle Sairaalamäen alapuolelle kaavoitettiin kerrostaloalue, jonka alle jäi osin ratsastuskenttä ja osa uuden Maneesinkadun alle. Samalla menetettiin nuorten käyttämä suosittu laskettelu- ja leikkipaikka. Lisäksi muun muassa alueen viheralueen yhteys Huhtiniemeen katkesi. Yrjönkujan päähän on rakennettu 2-kerrostaloa nykyaikaisineen tiilialtoineen, mikä puristaa aluetta yhä ahtaammaksi.

Lappeenranta mainostaa olevansa vihreä kaupunki, kuitenkin ko. kaavaluonnoksessa on ehdotettu mahdollisuutta rakentaa jopa isoa kauppakeskusta, vaikka sellainen lähellä jo onkin.

Alueelle sopii parhaiten pienempi muotoista rakentamista, mitä luonnoksen selostusosassa on mainittu. Esimerkiksi Voisalmen päiväkodin lähialueen pienimuotoinen metsikkö on kaavoitettu asuinkäyttöön. Asemakaavan muutoksen seurauksena tulee olemaan, että päiväkodin lapset menettivät vieressä olevan lähiluonnon leikki- ja tutustumisalueen?

Sairaalamäellä on käymässä samoin, jos rky aluetta ei supisteta, varsinkin jos alueelle rakennetaan päiväkoti- tai palveluasumista.

Samalla alueen muitakin vähimmäismitoitushjeita tulisi väljentää. Väljempi täydennysrakentaminen mahdollistaa myös toimintarajoitteisten ihmisten mahdollisuutta toimia omatoimisesti.

Terveisin

Jaana Kauppinen

Jaana Kauppinen
puheenjohtaja

Lappeenrannan kaupungin vammaisneuvosto 2017-2021

Vammaisneuvosto

Sairaalanmäen asemakaavamuutos

Jakelu:

Lappeenrannan kaupunki
kirjaamo@lappeenranta.fi

Lappeenrannan kaupungin asukas- ja alueneuvosto toteaa Sairaalanmäen asemakaavamuutos muutoksesta seuraavaa:

Asukas- ja alueneuvostolla ei ole lausuttavaa.

Terveisin

Jouni Kemppe

Jouni Kemppe
puheenjohtaja

Lappeenrannan kaupungin asukas- ja alueneuvosto 2017-2021

19.3.2020

Jakelu:

Lappeenrannan kaupunki
kirjaamo@lappeenranta.fi

Keskustan alue/Sairaalanmäen asemakaavan muutos

Vanhusneuvosto toteaa Sairaalanmäen asemakaavan muutoksesta seuraavaa:

Kaavassa on todettu seuraavaa: "Kaavan tarkoitus Asemakaavalla suojellaan historiallisesti arvokkaat rakennukset ja mahdollistetaan Puolustusvoimien käytöstä poistuvien rakennusten uudiskäyttö. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön liittyvät arvot. Suunnittelualue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009)."

Tähän viitaten vanhusneuvosto toteaa: "Aleen rakennusten säilyttäminen ja niiden kohtuullisen keskeinen sijainti palvelisi hyvin yhdistysten talon tarpeita, koska siellä on olemassa oleva keittiötila ja erikokoisia tiloja kokous ja harrastuskäyttöön.

Etenkin eläkeläisyhdistykset tarvitsevat tiloja, joita voi käyttää päiväsaikaan, joten kyseinen sairaalarakennus olisi yksi vaihtoehto yhdistysten taloksi.

Kaupungista vähenee kaiken aikaa ns. kaupallisia tiloja, sekä osa käytettävistä tiloista on niin kalliita, että pienillä jäsenmaksuilla elävien yhdistysten on hyvin vaikeaa, luetaan mahdoton sellaisia tiloja käyttää.

Vaikka kaupungin strategiaan kuuluu, että mitään uusia tiloja ei hankita, niin toivotaan kuitenkin, että nämä pyyteetöntä työtä tekevät järjestöt otettaisiin huomioon, kun näitä kiinteistöjä vapautuu muuhun käyttöön.

Vanhusneuvosto

Harvoin jos kohta enää milloinkaan tulee näitä tilaisuuksia saada järjestöille käyttöön omat tilat, näin pääsisimme lähelle sitä tasoa, miten monessa muussa kaupungissa huomioidaan järjestöjen toiminta, muutenkin kuin juhlapuheissa.

Odotamme puoltavaa päätöstä, jolla tuetaan yhdistysten aktiivista toimintaa, jonka avulla saavutetaan yhä useampia ikäihmisiä, joiden hyvinvointia ja kuntoa voidaan ylläpitää pidempään.”

Terveisin

Harri Aartelo

puheenjohtaja

Lappeenrannan kaupungin vanhusneuvosto 2017-2021

Vanhusneuvosto

PL 11, 53101 Lappeenranta | Villimiehenkatu 1 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 2075

kkansl.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

24.3.2020

Dnro:
LPR/1343//10.02.03.00/2019**SAIRAALANMÄEN ASEMAKAAVA, ASEMAKAAVAN MUUTOS JA TONTTIJAKO****LYHENNELMÄT MRA 30 §:N KUULEMISESSA SAADUISTA LAUSUNNOISTA SEKÄ KAAVANLAATIJAN VASTINEET NIIHIN****Asemakaavaluonnos on pidetty nähtävillä 4.3. – 23.3.2020.****LAUSUNNOT:****1. Kaakkois-Suomen ELY-keskus (17.3.2020)**

Suunnittelualue on kaupungin vahvistamaa hulevesiverkoston toiminta-aluetta. Alueen kiinteistöt tulee liittää hulevesiverkostoon, ellei liittämisestä erikseen haeta ja myönnetä poikkeusta. Kaavamääräys ”Korttelialueen hulevedet tulee imeyttää tontilla.” tulee poistaa.

Vastine: Lappeenrannan kaupunki ja Lappeenrannan Energiaverkot Oy ovat sopineet hulevesiverkoston hallinnan siirtymisestä asemakaava-alueella Lappeenrannan kaupungille vuoden 2019 alusta alkaen Lappeenrannan kaupunginvaltuuston 4.6.2018 (§51) päätöksen mukaisesti. Näin ollen hulevesiverkostoon sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslakia vesihuoltolain soveltamisen sijaan. Kaavaratkaisussa on noudatettu MRL:n 103 c §:n kohdan 2 periaatetta imeyttää ja viivyttaa hulevesiä niiden kerääntymispaikalla.

2. Etelä-Karjalan liitto (9.3.2020)

Asemakaavassa on otettu hyvin huomioon alueen kulttuurihistorialliset arvot. Etelä-Karjalan liitto pitää tärkeänä, että Lappeenrannan kaupunki huolehtii alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävien arvojen säilymisestä myös alueen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

3. Museovirasto (4.3.2020)

Kaavahanke kohdistuu valtio-omistuksessa olevaan kiinteistöön, mikä on erityinen syy Museoviraston seurata kaavahanketta. Olemme kuitenkin sopineet Etelä-Karjalan museon kanssa, että museo lausuisi ja toimisi kaavassa osallisena asiantuntijana kulttuuriympäristön kannalta. Museovirasto pysyy varmasti riittävän hyvin informoituina kaavan etenemisestä, kun saamme tiedoksi Etelä-Karjalan museon lausunnot.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

4. Etelä-Karjalan museo (23.3.2020)

Asemakaavaluonnoksessa on huomioitu erinomaisesti alueen erityiset ominaispiirteet sekä rakennetun että puistomaisen ympäristön osalta. Uudisrakentamista alueelle on sen kokoon nähden osoitettu vähäisesti, rakennusten välillä oleva aukio sekä rakennukset suojeltu ja rakennuksia ympäröivien viheralueiden säilyminen on turvattu, mikä osaltaan auttaa alueen puistomaisen ja alkuperäisen selkeän luonteen säilymisessä. Lisäksi vaikutuksiltaan vähäistä uudisrakentamista on ohjattu riittävästi.

Juoksuhautoilla ei ole sijaintinsa vuoksi vaaraa tuhoutua, eikä taustatietojen vuoksi [niitä ole tarpeen] suojella erityisin säilyttämistä tukevin merkinnöin.

Vuorovaikutus museoviranomaisen kanssa kaavaluonnosta laadittaessa on ollut kiitettävää.

Ei huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

5. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, Ympäristönsuojelu (20.3.2020)

Ei huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

6. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, Ympäristöterveys (18.3.2020)

Ei huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

7. Kadut ja ympäristö (17.3.2020)

Ei huomautettavaa

Vastine: Merkitään tiedoksi.

8. Rakennusvalvonta (17.3.2020)

Ei huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

9. Maaomaisuuden hallinta (5.3.2020)

Maaomaisuuden hallinta neuvottelee maankäyttösopimuksella alueen maanomistajan kanssa rakennusoikeuden korottamisen ja käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksista ja maankäyttökorvauksen maksamisesta kaupungille rahana tai maanvaihtoina. Maankäyttösopimus tulee olla hyväksytty molempien sopimusosapuolten osalta ja allekirjoitettu, ennen kuin asemakaavamuutos voidaan hyväksyä kaupunginvaltuustossa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

10. Lappeenrannan Energiaverkot Oy (20.3.2020)

Ei huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

11. Etelä-Karjalan pelastuslaitos (19.3.2020)

Ei huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

12. Telia Finland Oyj (4.3.2020)

Suunnitelma-alueella on viestin kartan mukaisesti Telian infraa. Työstä ei saa aiheutua sille vahinkoa, eikä sen päälle saa asentaa mitään. Kaapelikartat ja -näytöt voi pyytää www.verkkoselvitys.fi kautta. Jos tulee tarvetta kaapelisiirrolle, niin niistä on ilmoitettava 12 viikkoa ennen maarakennustöiden aloitusta. Siirrosta aiheutuneet kulut laskutetaan työn tilaajalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

13. Elisa Oyj (3.3.2020)

Ei huomautettavaa. Alueella on Elisa Oyj:n tietoliikennekaapeleita, joiden olemassaolo tarvitsee alueella toimijoiden tiedostaa ja huolehtia niiden riittävästä suojauksesta. Mikäli kaapeleita joudutaan siirtämään pitää siirron tarvitsijan olla hyvissä ajoin yhteydessä Elisaan ja tilata ao. siirto. Siirrot ovat maksullisia.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

14. Vammaisneuvosto (18.3.2020)

Sairaalanmäen alue on vuosikymmenien aikana joutunut ”puristuksiin”, kun Valtakadulle Sairaalanmäen alapuolelle kaavoitettiin kerrostaloalue ja Maneesikatu puhkaistiin ratsastusmaneesien vierestä. Samalla menetettiin nuorten käyttämä suosittelu-laskettelu- ja leikkipaikka. Yrjönkujan päähän on rakennettu kaksi kerrostaloa, mikä puristaa aluetta yhä ahtaammaksi.

Lappeenranta mainostaa olevansa vihreäkaupunki, kuitenkin ko. kaavaluonnoksessa on ehdotettu mahdollisuutta rakentaa jopa isoa kauppakeskusta, vaikka sellainen lähellä jo onkin. Alueelle sopii parhaiten pienempi muotoista rakentamista, mitä luonnoksen selostusosassa on mainittu. Asemakaavan muutoksen seurauksena tulee olemaan, että päiväkodin lapset menettävät lähiluonnon leikki- ja tutustumisalueen, jos rky aluetta ei supisteta, varsinkin jos alueelle rakennetaan päiväkotitai palveluasumista. Väljempi täydennysrakentaminen mahdollistaa myös toimintarajoitteisten ihmisten mahdollisuutta toimia omatoimisesti.

Vastine:

Kaavaluonnoksen kartassa ja selostuksessa ei esitetä kauppakeskusrakentamista suunnittelualueelle. Kaavaratkaisussa suojellaan olemassa olevat rakennukset ja mahdollistetaan alueen uusi käyttö Puolustusvoimien luopuessa alueesta. Lisärakentamista osoitetaan vain 90 kerros-m²:n laajuiselle autotalli/talousrakennukselle.

Rky-merkintä korttelialueen käyttötarkoituksmerkinnän alla tarkoittaa, että alue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, mikä tulee huomioida alueen toteuttamisessa ja rakentamisessa. Mahdolliset päiväkotitai palveluasumisen toiminnot on tarkoitus sijoittaa olemassa oleviin asemakaavassa suojeltaviin rakennuksiin. Alueelle ei ole mahdollista rakentaa uudisrakennuksia edellä mainittua autotallia/talousrakennusta lukuun ottamatta.

Olemassa olevien rakennusten ympärille on jätetty laajat piha-alueet. Korttelialueen ympärille on varattu laajat lähivirkistysalueet.

15. Lappeenrannan kaupungin asukas- ja alueneuvosto (18.3.2020)

Ei lausuttavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

16. Lappeenrannan vanhusneuvosto (19.3.2020)

Alueen rakennusten säilyttäminen ja niiden kohtuullisen keskeinen sijainti palvelisi hyvin yhdistysten talon tarpeita, koska siellä on olemassa oleva keittiötila ja erikokoisia tiloja kokous ja harrastuskäyttöön. Etenkin eläkeläisyhdistykset tarvitsevat tiloja, joita voi käyttää päiväsaikaan, joten kyseinen sairaalarakennus olisi yksi vaihtoehto yhdistysten taloksi. Vaikka kaupungin strategiaan kuuluu, että mitään uusia tiloja ei hankita, niin toivotaan kuitenkin, että nämä pyyteetöntä työtä tekevät järjestöt otettaisiin huomioon, kun näitä kiinteistöjä vapautuu muuhun käyttöön.

Vastine: Kuten lausunnossakin todetaan, on kaupunki pyrkinyt luopumaan sellaisesta kiinteistövarannosta, jota kaupunki ei tarvitse omaan palvelutuotantoonsa. Kaupungin

tavoitteena ei ole ostaa suunnittelualueen rakennuksia Senaatti-Kiinteistöiltä. Toivottavaa on, että kaupungin yhdistykset löytäisivät toimintoilleen sopivia kohtuuhintaisia tiloja; tätä asiaa ei kuitenkaan ratkaista asemakaavalla.

Lausunto pyydettiin myös:

- Leirin ja Pallon asukasyhdistys
- Steiner-päiväkoti
- Senaatti-Kiinteistöt

Mielipiteitä asemakaavaluonnokseen ei saapunut.

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

K-9

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue. Alueelle voidaan sijoittaa myös asuin-, majoitus- ja ravintolatiloja, päiväkotia sekä vanhusten palveluja.

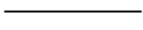
Lähiavikistysalue.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.

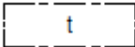
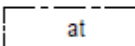
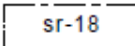
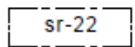
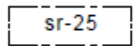
3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

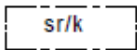
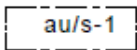
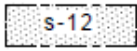
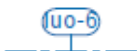
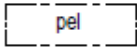
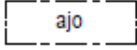
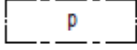
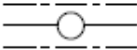
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

LUONNOS 20.2.2020

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

	Osa-alueen raja.
	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.
5	Kaupunginosan numero.
LEI	Kaupunginosan nimi.
37	Korttelin numero.
HELSINGINTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.
980	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
rky	Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Alueen toteuttamisessa ja rakentamisessa tulee huomioida rakentamisen sopivuus valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön.
	Rakennusala.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.
	Autotallien ja talousrakennusten rakennusala.
	Suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa voidaan tehdä toiminnan vaatimia muutoksia. Korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen historiallisesti arvokas ja ympäristön kannalta merkittävä luonne säilyy. Korjaus- ja muutostöissä tulee käyttää alkuperäisiä rakennusosia vastaavia materiaaleja. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.
	Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Palauttavat korjaukset ja muutokset ovat mahdollisia. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Rakennuslupa on pyydettävä museoviranomaisen hyväksymä rakennushistoriallinen selvitys.
	Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti, historiallisesti arvokas ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Palauttavat korjaukset ja muutokset ovat mahdollisia. Alkuperäiset välipohjarakenteet tulee säilyttää. Rakennuksessa tehtävistä korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Rakennuksen aukotusta ei saa muuttaa. Rakennuslupa on pyydettävä museoviranomaisen hyväksymä rakennushistoriallinen selvitys.

Pienennös kaavaluonnoksesta, jolla ennakkokuuleminen on suoritettu.

	Suojeltava kellari.
	Aukio, joka tulee säilyttää avoimena alueena. Alueen istutussuunnitelmasta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.
	Istutettava alueen osa.
	Luonnontilaisena säilytettävä alueen osa. Olemassa oleva puusto on säilytettävä siten, että alueella sallitaan vain luonnon- tai maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet.
	Katu.
	Ulkoilureitti.
	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 49 §:n perusteella suojeltu luokan III lepakkoalue. Alueella tulee säilyttää suuret puut, monimuotoinen puustorakenne ja mahdolliset kolopuut. Kirkasta valaistusta tulee myös välttää.
	Pelastustie.
	Ajoyhteys.
	Pysäköimispaikka.
	Suojeltava puu.
	Johtoa varten varattu alueen osa.

YLEISMÄÄRÄYKSET:

Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Uudet rakennukset on rakennettava siten, että ne muodon, väriyksen ja julkisivujen jäsentelyn osalta noudattavat alueella olevien rakennusten ominaispiirteitä. Piha-alueille on laadittava erillinen puistosuunnitelma, joka tulee hyväksyttävä museoviranomaisella.

Talotekniikkaan liittyvät tilat tulee sijoittaa kerroksiin. Talotekniikkaan liittyviä tiloja ja vaakaputkistoja ei saa sijoittaa vesikattopinnan yläpuolelle.

Leikki- ja oleskelutilaa tulee varata vähintään 5-10 neliometriä asuntoa kohti.

Korttelialueen hulevedet tulee imeyttää tontilla.

Paloteknisiä ratkaisuja suunniteltaessa on korttelia käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena riittävän turvallisuustason saavuttamiseksi.

LUONNOS 20.2.2020

	LAPPEENRANNAN KAUPUNKI ELINVOIMA JA KAUPUNKIKEHITYS Kaupunkisuunnittelu																
ASEMAKAAVA 457 MUSTOLAN kylän osalle tiloja R:No 1:17 ja 1:6 ASEMAKAAVAN MUUTOS 5 LEIRI puistoalueet																	
MUODOSTUU 5 LEIRI, kortteli 3 tontti 3, kortteli 37 tontit 4 ja 5 sekä katu- ja lähivirkistysalueet																	
TONTTILAJAKO osat 457 Mustolan kylän tiloja R:No 1:6 ja 1:17 MUODOSTUU 5 LEIRI kortteli 37 tontit 4 ja 5																	
Osa 5 Leirin puistoaluetta MUODOSTUU 5 LEIRI kortteli 3 tontti 3																	
Lappeenrannassa . . . 2020	Matti Veijovuori, asemakaava-arkkitehti																
Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 323/11.4.2014 vaatimukset																	
Lappeenrannassa . . . 20. 2. 2020	Riitta Puurtinen, kaupungingeodeetti																
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 2px;">Tasokoordinaattijärjestelmä ETRS89 - GK26</td> <td style="width: 50%; padding: 2px;">Korkeusjärjestelmä N2000</td> </tr> </table>		Tasokoordinaattijärjestelmä ETRS89 - GK26	Korkeusjärjestelmä N2000														
Tasokoordinaattijärjestelmä ETRS89 - GK26	Korkeusjärjestelmä N2000																
Vahvistanut LUONNOS 20.2.2020	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">Ennakkokuuleminen</td> <td style="padding: 2px;">4.3. - 23.3.2020</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Kaup.keh. Itk</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">KH</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Nähtävillä</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">KV</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"> </td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Valmistelija HMM</td> <td style="padding: 2px;">Piirtänyt HMM</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">Mittakaava 1:1000</td> <td style="padding: 2px;">Työ nro K2623</td> </tr> </table>	Ennakkokuuleminen	4.3. - 23.3.2020	Kaup.keh. Itk		KH		Nähtävillä		KV				Valmistelija HMM	Piirtänyt HMM	Mittakaava 1:1000	Työ nro K2623
Ennakkokuuleminen	4.3. - 23.3.2020																
Kaup.keh. Itk																	
KH																	
Nähtävillä																	
KV																	
Valmistelija HMM	Piirtänyt HMM																
Mittakaava 1:1000	Työ nro K2623																

Minna Koskinen, Minna Aarnio

27.4.2017

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Kirjaamo

28.04.2017

Lappeenrannan kaupunki
Tekninen toimi/ kaavoitus
Kirjaamo
PL 38
53101 Lappeenranta

381/10.02.03.00/2016
Rakuunamäki

Asemakaavamuutosaloite Rakuunamäen ja Sairaalanmäen asemakaavamuutoksesta, Lappeenranta

Muutosalueet: Kaupunginosa 5 Leiri, kiinteistöt 405-5-62-1, 405-457-1-6, 405-501-1-4, Rakuunamäki
ja
Kaupunginosa 5 Leiri, kiinteistöt 405-457-1-17, 405-457-1-6, Sairaalanmäki

Hakija: SENAATTI-KIINTEISTÖT
Lintulahdenkatu 5 A
PL 237
00531 Helsinki
Y-tunnus1503388-4
www.senaatti.fi

Yhteyshenkilö: Minna Aarnio, Senaatti-kiinteistöt

Muutosesitys: Senaatti-kiinteistöt pyytää Lappeenrannan kaupungilta asemakaavoitusta yllä mainituille
ja liitekartoissa 1 ja 2 osoitetuille Senaatti-kiinteistöjen omistamille alueille
Lappeenrannan keskustassa.

Perustelut: Varuskuntakäytön aluetarpeiden supistuessa alueiden uusi maankäyttö kaupungin
keskustassa edellyttää asemakaavoitusta.

Liitteet: Liite 1, kartta muutosalueesta Rakuunamäki
Liite 2, kartta muutosalueesta Sairaalanmäki
Liite 3, lainhuutotodistukset, 4 kpl

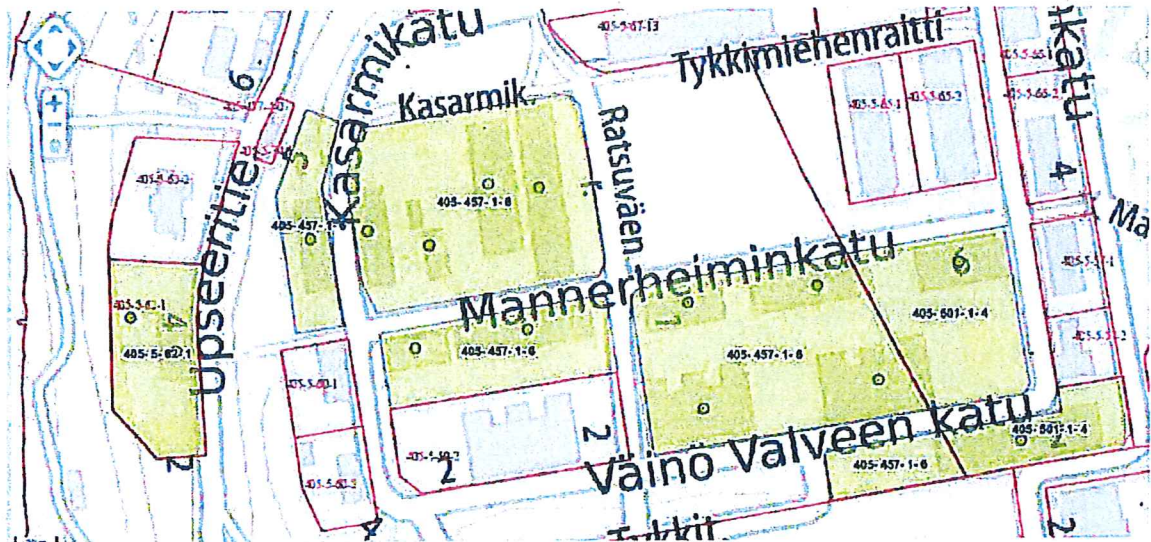

Minna Aarnio
kiinteistökehityspäällikkö
Senaatti-kiinteistöt

SENAATTI-KIINTEISTÖT	Vaihde	0205 8111
Lintulahdenkatu 5 A, PL 237	Y-tunnus	1503388-4
00531 Helsinki	www.senaatti.fi	

Minna Koskinen, Minna Aarnio

27.4.2017

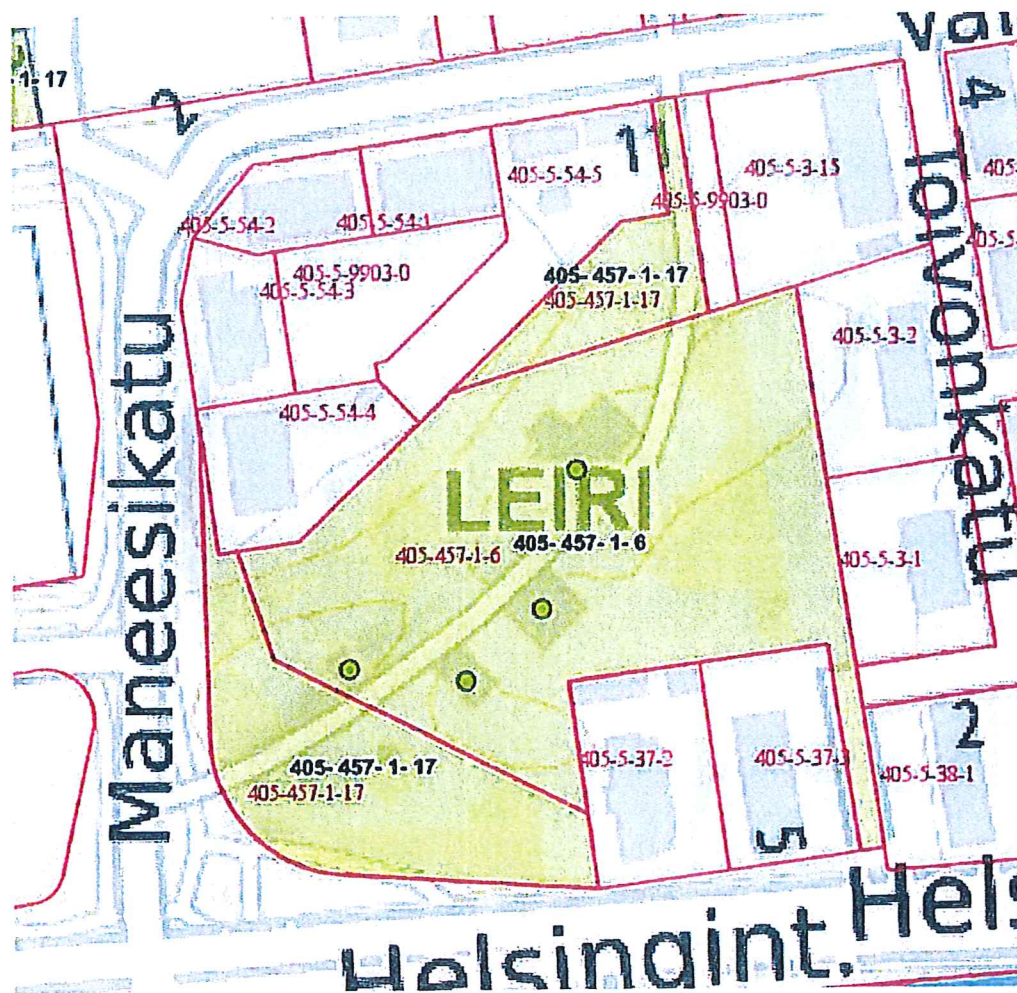
Liite 1: kartta, Rakuunamäki, muutosalueet vihreällä

405-5-62-1
405-457-1-6
405-501-1-4

Minna Koskinen, Minna Aarnio

27.4.2017

Liite 2: kartta, Sairaalanmäki, muutosalueet vihreällä

405-457-1-17

405-457-1-6

Minna Koskinen, Minna Aarnio

27.4.2017

LIITTEET

Liite 1, kartta, Rakuunamäki

Liite 2, kartta, Sairaalanmäki

Liite 3, lainhuutotodistukset, 4 kappaletta

JAKELU

Lappeenrannan kaupunki

Tekninen toimi/ kaavoitus

Kirjaamo

PL 38

53101 Lappeenranta

TIEDOKSI

PT Toimiala/ Jari Panhelainen, Astrid Mangs

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus				
Asemakaavan tietojen täyttölomake 1/4		Täyttämispvm		20.2.2020		
Asemakaavan perustiedot						
Asemakaavan nimi		Asemakaava 457 Mustolankylän osalle tiloja 1:17 ja 1:6				
		Asemakaavan muutos 5 Leiri puistoalueet				
		Sairaanalanmäki				
		LAPPEEN-				
Kunta	RANTA	Ayk:n kaavatunnus				
Kuntanumero	405	Kunnan kaavatunnus		405K2623		
Hyväksymispvm		Vireille tulosta ilm. pvm				
Kaava-alueen pinta-ala	2,1430	Uusi ak:n pinta-ala		1,8094		
Maanal. tilojen pinta-ala		Ak:n muutoksen pinta-ala		0,3336		
Ranta-asemakaava:	Rantaviivan pituus km	Rakennuspaikkojen lkm	Lomarak.paikkojen lkm			
		Oma ranta	Muut	Oma ranta	Muut	
Yhteenveto aluevarauksista						
	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m ²	Tehokkuus e	Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m ² ±
Aluevar.						
yhteensä	2,1430	100,0	1750	0,08	+1,8094	+1 750
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,8958	41,8	1750	0,20	+0,8958	+1 750
T yhteensä						
V yhteensä	1,1665	54,4			+0,8329	
R yhteensä						
L yhteensä	0,0705	3,3			+0,0705	
E yhteensä	0,0102	0,5			+0,0102	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						
Yhteenveto maanalaisista tiloista						
	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m ²		Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m ² ±
Maan.til. yht.						
Rakennussuojelu						
	Suojeltujen rak. lkm		Suojeltujen rak. k-m ²		Suojeltujen rak. muutos lkm±	Suojeltujen rak. muutos k-m ² ±
Suoj.rak. yht.	3		1660		+3	+1 660
asemakaava	3		1660		+3	+1 660
muu						

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus	
Asemakaavan tietojen täyttölomake 2/4		Täyttämispvm 20.2.2020	
Asemakaavan tunnistetiedot			
Asemakaavan nimi	Asemakaava 457 Mustolankylän osalle tiloja 1:17 ja 1:6 Asemakaavan muutos 5 Leiri puistoalueet Sairaalanmäki LAPPEEN-		
Kunta	RANTA	Ayk:n kaavatunnus	
Kuntanumero	405	Kunnan kaavatunnus	405K2623
Hyväksymispvm			
Aluevaraukset			
	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m ²
			Tehokkuus e
			Pinta-alan muut. ha _±
			Kerrosalan muut.k-m ² _±
Aluevar. yhteensä	2,1430	100,0	1 750
			0,08
			+1,8094
			+1 750
A yhteensä			
P yhteensä			
Y yhteensä			
C yhteensä			
K yhteensä	0,8958	41,8	1 750
			0,20
			+0,8958
			+1 750
K	0,8958	100,0	1 750
			0,20
			+0,8958
			+1 750
T yhteensä			
V yhteensä	1,1665	54,4	
			+0,8329
VP			-0,3336
VL	1,1665	100,0	
			+1,1665
R yhteensä			
L yhteensä	0,0705	3,3	
			+0,0705
Kadut	0,0705	100,0	
			+0,0705
E yhteensä			
	0,0102	0,5	
			+0,0102
ET	0,0102	100,0	
			+0,0102
S yhteensä			
M yhteensä			
W yhteensä			

Asemakaavoituksen seuranta				
Asemakaavan tietojen täyttölomake 4/4				
Asemakaavan tunnistetiedot				
Asemakaavan nimi		Asemakaava 457 Mustolankylän osalle tiloja 1:17 ja 1:6		
		Asemakaavan muutos 5 Leiri puistoalueet		
		Sairaalanmäki		
Kunta	LAPPEENRANTA	Ayk:n kaavatunnus		
Kuntanumero	405	Kunnan kaavatunnus	405K2623	
Hyväksymispvm				
Rakennussuojelu				
Suojeltujen rakennusten		Suojeltujen rakennusten muutos		
lkm	kerrosala k-m ²	lkm±	kerrosala k-m ² ±	
Suoj.rak. yht.	3	1 660	3	1 660
suojellut rak.				
asemakaava	3	1660	3	1 660
muu				

MUODOSTUMINEN

KIINTEISTÖ
005 0003 0003P-ALA
102OSAPINTA-ALA
102KIINTEISTÖ
005 9903 0000OSA
K

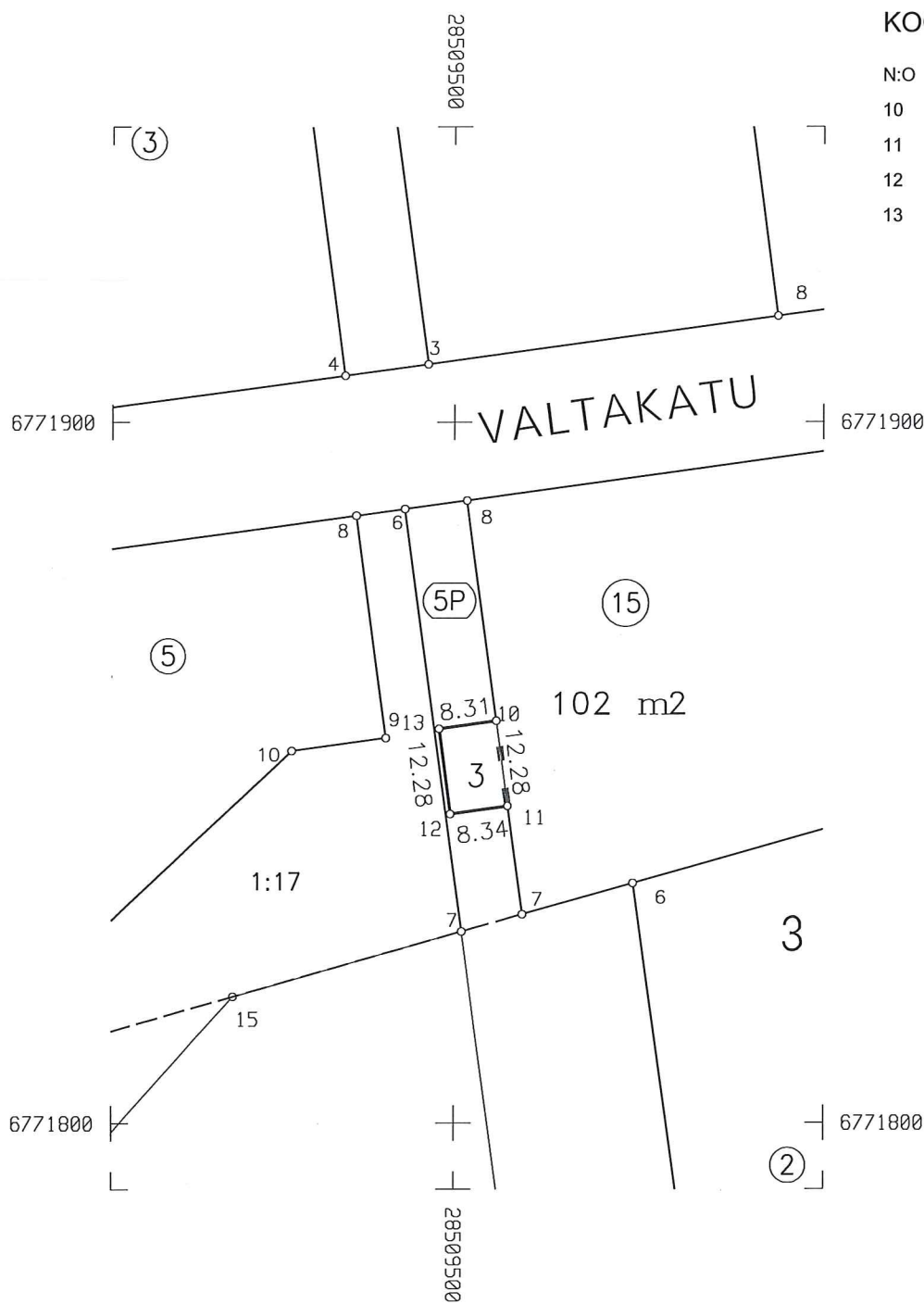
M-ALA

KIINTEISTÖN NIMI
Leirin puistoal

KYLÄ

KOORDINAATTILUETTELO

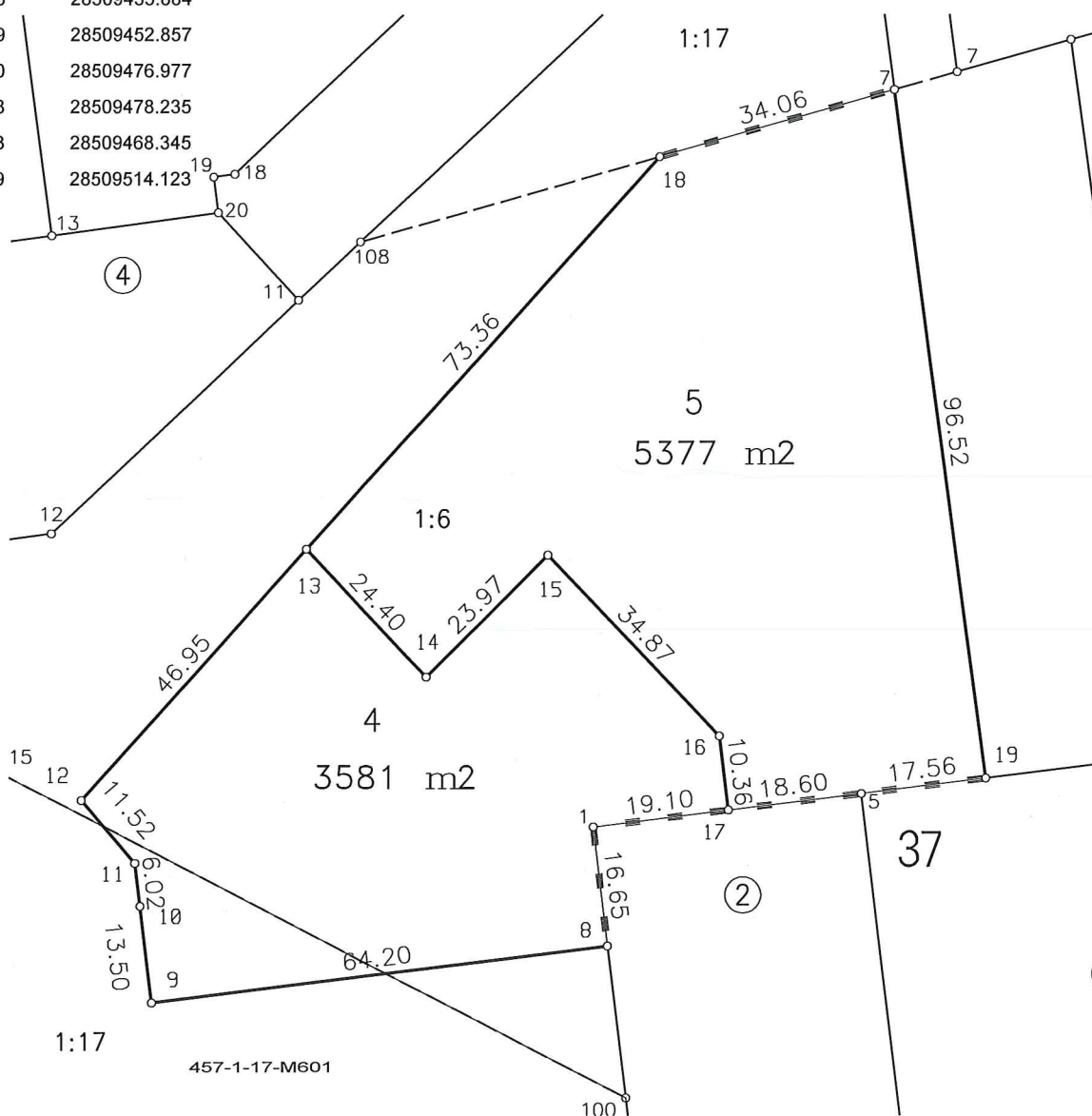
N:O	X	Y
10	6771857.427	28509506.120
11	6771845.259	28509507.775
12	6771844.118	28509499.508
13	6771856.291	28509497.891

		1:1000	LAPPEENRANTA	
Asemakaavan vahvistumispäivä ja numero 2623			Koord. järj. ETRS-GK28	Kork. järj. N2000
Edellinen tonttijako			Karttalehti	
Laskenut	Pohjakartan hyväksyi ja tonttijaon laati kiinteistöinsinööri		Kaupunginosa 5 LEIRI	
Piirtänyt			Kortteli 3	
Tarkastanut			Tontti/tontit 3	
Hyväksytty asemakaavan yhteydessä			Tj-kartta n:o -	

LIITE 5

N:O	X	Y	KIINTEISTÖ	P-ALA	OSAPINTA-ALA	KIINTEISTÖ	OSA	M-ALA
			005 0037 0004	3581	3202	457 0001 0006	K	
1	6771724.999	28509459.276				379 457 0001 0017	M	0601
5	6771729.577	28509496.697	005 0037 0005	5377	5377	457 0001 0006	K	
7	6771827.355	28509501.123						
8	6771708.468	28509461.298						
9	6771700.671	28509397.576						
10	6771714.070	28509395.936						
11	6771720.045	28509395.205						
12	6771728.790	28509387.714						
13	6771763.637	28509419.181						
14	6771745.856	28509435.884						
15	6771762.779	28509452.857						
16	6771737.600	28509476.977						
17	6771727.318	28509478.235						
18	6771818.083	28509468.345						
19	6771731.709	28509514.123						

		1:1000	LAPPEENRANTA	
Asemakaavan vahvistumispäivä ja numero 2623			Koord. järj. ETRS-GK28	Kork. järj. N2000
Edellinen tonttijako			Karttalehti	
Laskenut	Pohjakartan hyväksyi ja tonttijaon laati kiinteistöinsinööri		Kaupunginosa 5 LEIRI	
Piirtänyt			Kortteli 37	
Tarkastanut			Tontti/tontit 4-5	
Hyväksytty asemakaavan yhteydessä			Tj-kartta n:o -	

16X271679
21.11.2016

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Sairaalanmäen asemakaava

Luontoselvitys

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS	1
3	MENETELMÄT	1
3.1	Lähtötiedot	1
3.2	Maastokartoitukset	2
4	LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET	2
4.1	Maa- ja kallioperä	2
4.2	Vesistöt ja pohjavesialueet	3
4.3	Kasvillisuus	3
4.4	Eläimistö	6
5	LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET	6
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	8
7	LÄHTEET	9

Liitteet:

Liite 1. Lepakkoselvitys

Pohjakartat ja ilmakuva: Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen karttapalvelu (maastokarttarasteri 1:50 000, peruskarttarasteri ja ortoilmakuva 11/2016). Lisenssi: Creative Commons, <http://www.maanmittauslaitos.fi/avoimen-tietoaaineiston-cc-40-lisenssi>.

Pohjavesialueiden rajaukset: SYKE, Suomen ympäristökeskuksen ladattavat paikkatietoaineistot. Lisenssi: Creative Commons Nimeä 4.0.

RKY-rajaus: Museoviraston paikkatietoaineisto 11/2016. Lisenssi: <http://www.nba.fi/fi/File/2104/lisenssi-su-sv.pdf>.

Valokuvat: Soile Turkulainen 2015.

Kannen kuva: Puustoa piha-alueella päärakennuksen itäpuolella.

Pöyry Finland Oy

Soile Turkulainen
biologi, FM

William Velmala
biologi, FM

Yhteystiedot:

Pöyry Finland Oy

Juhana Herttuan puistokatu 21, 20100 Turku

puh: 010 33 31525

e-mail: etunimi.sukunimi@poyry.com

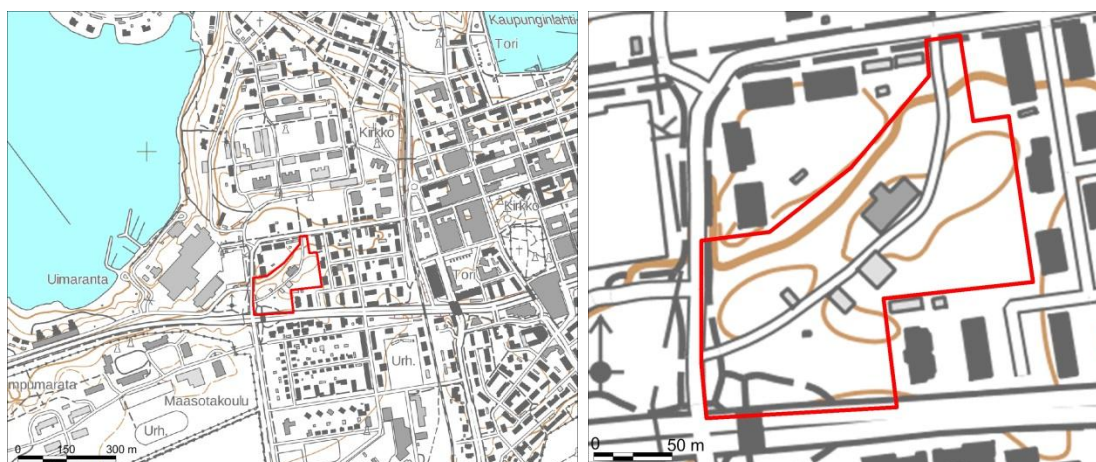
1 JOHDANTO

Tämä luontoselvitys on tehty Lappeenrannan kaupungin Sairaalanmäen alueelle asema-kaavoitusta varten. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa lähtötietojen ja maastokartoitusten perusteella alueen luonnonympäristön yleispiirteet ja luontoarvoiltaan merkittävät kohteet sekä antaa ohjeita ja suosituksia luontoarvojen huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa. Selvityksen teki biologi FM Soile Turkulainen Pöyry Finland Oy:stä. Lepakkoselvityksen (liite 1) teki MMM Karri Kuitunen.

2 SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnassa Lappeenrannan kaupungin Leirin kaupunginosassa keskustan länsiosassa (kuvat 1 ja 2). Selvitysalueen pinta-ala on noin 2,7 hehtaaria. Se rajoittuu etelässä Helsingintiehen, lännessä Maneesikatuun ja pohjoisessa Valtakatuun.

Selvitysalueella sijaitsee Rakuunamäen kasarmialueeseen kuuluvia sotilassairaalan rakennuksia. Punatiilisen päärakennuksen lisäksi alueella on alaosaan punatiilinen ja yläosaan puurakenteinen sivurakennus, puurakenteinen varastorakennus ja punatiilinen kellarirakennus. Päärakennuksessa on viimeksi toiminut maasotakoulun terveysasema, mutta rakennus on jäämässä pois sotilaskäytöstä. Sivurakennus on päiväkotikäytössä, ja siihen liittyy leikkikenttä. Sairaalanmäki on osa valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY) kuuluvaa Lappeenrannan linnoitus- ja varuskuntakaupunkia (*Museovirasto 2009*). Sairaalanmäen sotilassairaalan toiminta alkoi 1893, ja se on maamme vanhin yhtäjaksoisesti toiminut sotilassairaala.

Kuvat 1 ja 2. Selvitysalueen sijainti ja rajaus.

3 MENETELMÄT

3.1 Lähtötiedot

Luontoselvityksen lähtötietoina käytettiin osayleiskaavan luontoselvitystä (*Pöyry Finland Oy 2016*), Suomen ympäristökeskuksen avoimen tiedon palvelua (*SYKE 2016a*) ja Lappeenrannan kaupungin luontokohdetietoja. Lisäksi käytettävissä olivat Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän Eliölajit-tietojärjestelmän uhanalaistiedot (*SYKE 2016b*) ja Metsäkeskuksen (2015) tiedot metsälälikohteista ja muista arvokkaista elinympäristöistä.

Osayleiskaavan luontoselvityksessä ei mainita luontokohteita selvitysalueella tai sen välittömässä lähiympäristössä. Lähimmät Natura-alueet ovat yli 5 kilometrin päässä (SYKE 2016a) ja lähin luonnonsuojelualue, Mäntylänniemen luonnonsuojelualue (YSA052388), on noin 2,5 kilometrin päässä selvitysalueen eteläpuolella. Selvitysalueelta ei ole tiedossa havaintoja uhanalaisista lajeista (SYKE 2016b). Metsäkeskus ei ole rajannut alueelta metsälakikohteita tai muita arvokkaita elinympäristöjä.

3.2 Maastokartoitukset

Luontoselvitystä varten tehtiin maastokartoituskäynnit 29.5. ja 12.8.2015. Tavoitteena oli löytää ja rajata alueelta seuraavat maankäytön suunnittelussa huomioon otettavat luontokohteet:

- luonnonsuojelulain (29 §) suojellut luontotyytit
- vesilain (2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) luonnontilaisina säilytettävät vesiluontotyytit ja purot
- metsälain (10 §) erityisen tärkeät elinympäristöt
- liito-oravaesiintymät ja liikkumisyhteydet
- uhanalaisille lajeille ja luontodirektiivin liitteen IV(a ja b) lajeille soveltuvat kasvupaikat ja elinympäristöt (luonnonsuojeluasetuksen liitteet 4 ja 5, *Sierla ym. 2004*, *Rassi ym. 2010*, *Tiainen ym. 2016* ja *Liukko ym. 2016*)
- uhanalaiset luontotyytit (*Raunio ym. 2008*)
- muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet

Toukokuun maastokäynnillä etsittiin liito-oravan ulostepapanoita alueella kasvavien kuusten ja isojen lehtipuiden juurelta liito-oravan kartoitusohjeiden mukaisesti (*Sierla ym. 2004*). Lepakkoselvitys tehtiin kolmella yöaikaisella kartoituskerralla kesän 2015 aikana (liite 1). Maastokäyntien aikana tehdyt havainnot linnuista ja muista eläimistä kirjattiin ylös.

4 LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET

4.1 Maa- ja kallioperä

Selvitysalue sijaitsee ensimmäisen Salpausselän alueella (*Geologian tutkimuskeskus 2016*). Salpausselkien reunamuodostumat syntyivät jääkauden loppuvaiheessa, kun ilmasto kylmeni, ja lähes paikallaan pysyneen jäätikönreunan kohdalle kasaantui paksiksi kerroksiksi moreenia, soraa ja hiekkaa.

Selvitysalueen rakennukset sijoittuvat reunamuodostuman yläosaan noin tasolle +105 m mpy. Ne ovat samalla tasolla kuin on mm. Lappeenrannan lentokentän alue, joka on jääkauden jälkeisen Baltian jääjärven I-vaiheen vedenpinnan tasoon kerrostunut delta (*Etelä-Karjalan liitto 2006*). Selvitysalueen länsireunalla on noin 160 metrin pituinen jyrkkä rinne, jonka kohdalla maasto putoaa 7–10 metriä noin tasolle +97 m mpy. Rinne jatkuu loivempana pohjoisreunalla. Baltian jääjärven III-vaiheen ranta on Lappeenrannan kohdalla noin tasolla +95 m mpy (*Etelä-Karjalan liitto 2006*), eli rinne on sen rantatasanteen yläpuolista maastoa. Vastaavia rantatasanteita on näkyvissä Lappeenrannassa muun muassa Huhtiniemessä leirintäalueen kohdalla ja Rakuunamäellä upseerikerhon kohdalla.

Selvitysalue sijaitsee svekokarjalaisen kallioalueen ja sitä nuoremman rapakivigraniitti-alueen rajalla. Kallioperäkartan mukaan kivilajina on kalkkisilikaattikivi (*Geologian tutkimuskeskus 2016*). Eteläpuolelle ulottuu etelästä Ihalaisen kalkkikiviesiintymä. Kallioperän ei havaittu tulvan näkyviin missään kohdassa selvitysalueella.

4.2 Vesistöt ja pohjavesialueet

Selvitysalue sijaitsee Vuoksen vesistöalueen Suur-Saimaan alueella ja siellä tarkemmin Ala-Saimaan alueella ja Ala-Saimaan lähialueella (vesistöalueen tunnus 4.112)(SYKE 2016a). Pintavesien valumasuunta on kohti luodetta, mutta pääosin ne imeytynevät maaperään. Pien-Saimaan Sunisenselkä on noin 320 metrin päässä selvitysalueen luoteispuolella.

Selvitysalue sijoittuu III luokan pohjavesialueeksi luokitellun Lappeenrannan keskusta – Lauritsala -pohjavesialueen länsiosaan (0540510) (SYKE 2016a). Pohjavesialueen pinta-ala on 12,88 km², muodostumisalueen pinta-ala 10,2 km² ja arvio muodostuvan pohjaveden määrästä 3500 m³/d. Pohjavesialueen pohjoisosassa maa-aines on pääasiassa soraa ja hiekkaa ja etelään päin se hienonee hienoksi hiekaksi ja siltiksi. Pohjavedenpinta on syväällä. Pohjaveden muodostumista haittaavat asutus ja teollisuus sekä paikoittainen moreenipeitteisyys. Heti selvitysalueen länsipuolella pohjavesialue jatkuu vedenhankintaa varten tärkeänä I luokan pohjavesialueena Huhtiniemi A (0540501A).

4.3 Kasvillisuus

Selvitysalue sijoittuu eteläborealiselle kasvillisuusvyöhykkeen Järvi-Suomen alueelle (SYKE 2016a). Eliömaakuntana on Etelä-Savo ja maisemamaakuntana Kaakkoinen viljelyseutu (SYKE 2016a). 1950-luvun alussa ja vielä 1970-luvunkin alussa selvitysalueella oli enemmän rakennuksia kuin nykyisin (kuva 3). Sen jälkeen ympäristöön on tullut uusia asuintaloja ja liikennejärjestelyt ovat muuttuneet.

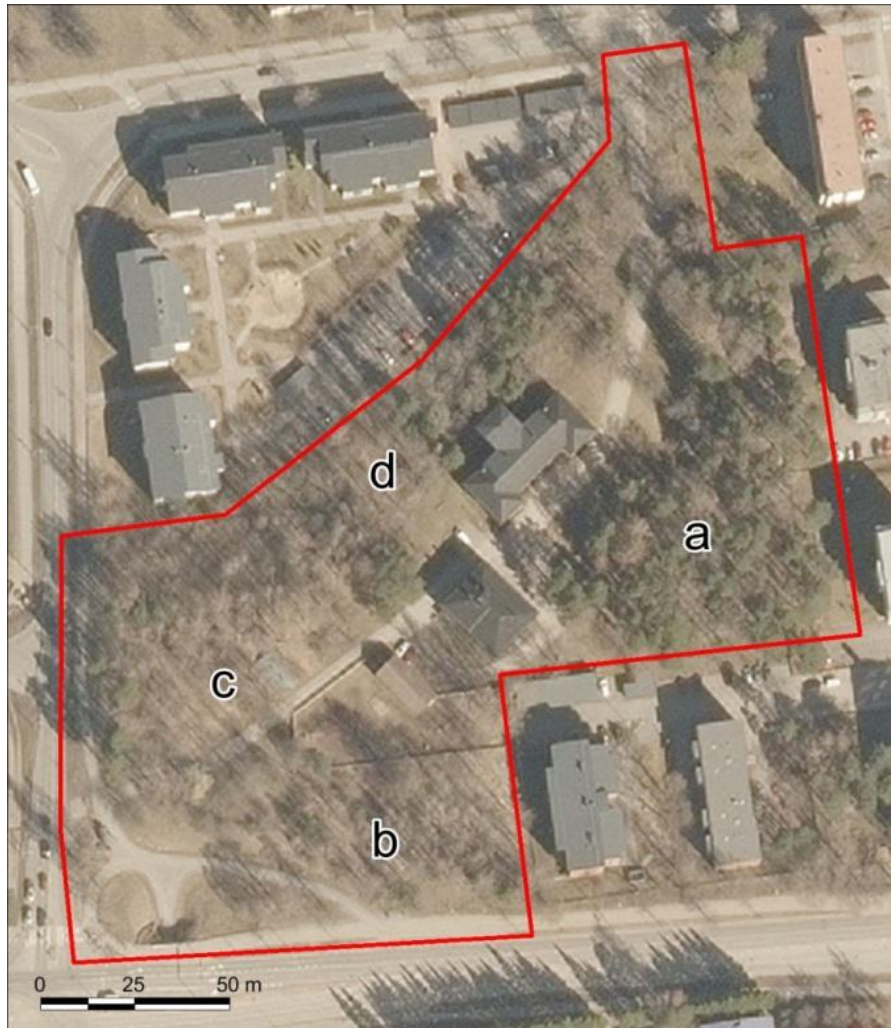
Kuva 3. Selvitysalue vuosien 1951, 1971 ja 1983 maastokartoissa (Maanmittauslaitos 2016).

Selvitysalue jakaantuu pääpiirteissään seuraaviin kasvillisuuden osa-alueisiin (kuva 6):

- Itäosan metsikkö. Alueella kasvaa järeitä mäntyjä sekä niiden seassa koivuja ja puumaisia vaahteroita, joista osa on melko järeitä (kuvat 4 ja 5). Pihan reunassa kasvaa metsikön puolella kaksi kookasta lehtikuusta. Pensaskerroksessa on harvakseltaan pieniä tuomia, pihlajia ja vaahteroita ja jokunen taikinamarja. Pihan reunassa on kookkaampia pensaita ja pensanangervoaita. Aluskasvillisuuden valtalaji on vuohenputki. Muita lajeja ovat mm. vadelma, nokkonen, kyläkellukka, paimenmatarra, koiranputki, kiolo, seittitakiainen, maitohorsma, ukkomansikka ja nurmitädyke. Lahopuuta ei juuri ole lukuun ottamatta joitakin oksia ja puunpätkiä. Alueella on leiveitä polku-uria.

Kuvat 4 ja 5. Kaakkoisosan metsikkö toukokuussa 2015.

Kuva 6. Kasvillisuuskuvausten osa-alueet selvitysalueella.

- b. Eteläosan metsikkö. Leikkikentän eteläpuolella on lehtimetsikkö, jossa kasvaa nuoria vaahteroita, haapoja, raitoja ja tuomia sekä yksi kookkaampi koivu (kuva 7). Pensaskerroksessa on tuomea. Aluskasvillisuuden lajeja ovat mm. vuohenputki, sananjalka, koiranputki, puistolemmikki, nurmitädyke, puna-apila, kultapiisku, maitohorsma, nokkonen, pietaryrtti, lehtopähkämö ja ukkomansikka. Länsireuna on kuivempi ja karumpi, ja siellä kasvaa nuoria koivuja ja nuoria mäntyjä (kuva 8). Leikkikentän reunassa on pensasangervoa, ja pihatien varressa kasvaa muutamia isoja tuomia, raita, haapa ja pari vaahteraa. Niiden eteläpuolella selvitysalueen lounaiskulmassa on kevyen liikenteen väylä ja hoidettua nurmikkoa.

Kuvat 7 ja 8. Eteläosan metsikkö toukokuussa 2015.

- c. Länsiosan kumpare. Kumpare on alueen korkein kohta. Sen tiehen rajoittuvassa reunassa on kellarirakennus ja laella juoksuhautamainen laudoilla tuettu kaivanto ja polku. Kumpareen alueella kasvaa järeähköjä mäntyjä, nuoria koivuja, vaahteroita, tuomia ja pihlajan vesoja (kuvat 9 ja 10). Kellarin luona on iso vaahtera. Mäen laki on kuivahko ja siinä kasvaa mm. vuohenputkea, aho- ja ukkomansikkaa, voikukkaa, ahopukinjuurta, paimenmataraa, nuokkotalvikkia, puistolemmikkiä, kyläkellukkaa ja kieloa sekä vähän puolukkaa, metsälauhaa ja mustakonnanmarjaa. Mustakonnanmarja on kalkinsuosija ja kasvaa usein varjoisissa rinnelehdöissä ja purolaaksoissa. Pihan puoleisella reunalla kasvaa metsäkastikkaa, sananjalkaa ja niittylajeja kuten ahdekaunokkia, pujoa, kissankelloa, kyläkarhiaista ja sarjakeltanoa.

Kuvat 9 ja 10. Länsiosan kumpare toukokuussa 2015.

- d. Rinnemetsän länsiosa on lehtipuuvaltainen ja itäosassa kasvaa järeitä mäntyjä. Pensaskerros on tiheä ja aluskasvillisuus melko niukkaa (kuvat 15–17). Alueen kasvillisuus on kuvattu tarkemmin luvussa 5.

Rakennusten ympäristössä on asfaltoituja alueita ja kulkuväyliä, hoidettuja nurmikoita, pihapuita, pensaita ja istutuksia (kuvat 11–14, kansikuva). Pihapuina on ja järeitä mäntyjä, muutamia isoja pihlajia, vaahteroita koivuja ja itäosassa kaksi jalokuusta. Nurmiolla kasvaa paikoin kaunokaista, siänkärsämöä ja valkoapilaa. Istutuksissa on mm. pioneja.

Selvitysalueen kasvillisuudessa näkyy, että alue on ollut pitkään ihmistoiminnan vaikutuspiirissä. Järeät männyt edustavat alueen alkuperäistä, Salpausselän kangasmailla tyyppistä puustoa. Kasvuolosuhteet alueella ovat ilmeisesti tavanomaista kangasmaastoa paremmat, koska siellä tavataan jaloja lehtipuita ja lehtokasvilajeja. Alueen vaahterat ja vuorijalavat on istutettu sairaalan pihapuiksi, tai ne ovat levinneet niiden siemenistä. Metsiköt ovat saattaneet olla aikaisemmin nykyistä hoidetumpia tai niiden pensaskerros on ollut alueella liikkumisen takia vähäisempi. Alueen eteläosassa nykyisen leikkikentän kohdalla on ollut pieni pelto (kuva 3), jossa on saattanut olla hyötypuutarha.

Kuvat 11 ja 12. Päärakennus ja sivurakennus.

Kuvat 13 ja 14. Puustoa pihatien pohjoispäässä ja päärakennuksen pohjoispäädystä.

4.4

Eläimistö

Maastokäynneillä havaittuja lintulajeja olivat punakylki-, musta- ja räkättirastas, punarinta, mustapääkerttu, satakieli, talitiainen, peippo ja lehtokerttu. Lajeista mustapääkerttu, satakieli ja lehtokerttu ovat lehtimetsien lajeja. Alueella voi pesiä joitakin muitakin puistomaisten metsien ja kulttuuriympäristöjen lintulajeja.

Lepakkoselvityksessä (liite 1) alueella tehtiin kolmella käyntikerralla yhteensä 29 lepakkohavaintoa. Kaikki havainnot koskivat pohjanlepakoita. Mäkialueen pohjoisosan piha-alueelle arvioitiin sijoittuvan lepakoiden käyttämä ruokailualue tai siirtymäreitti, joka voidaan luokitella III luokan lepakkoalueeksi (*Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry 2012*). Sairaalanmäen piharakennukset saattavat ajoittain toimia lepakoiden levähdyspaikkoina, mutta eivät todennäköisesti kuitenkaan sovellu talvehtimispaikoiksi. Levähdyspaikkoja saattaa sijaita myös piha-alueen puissa.

Selvitysalueella ei havaittu merkkejä liito-oravasta keväällä 2015. Alueen puistometsiköt osat ovat melko pienialaisia, ja alue on erillään laajemmista metsäalueista. On kuitenkin mahdollista että liito-oravat liikkuvat alueen kautta ainakin satunnaisesti, sillä länsipuolella Huhtiniemessä on liito-oravaesiintymä ja liito-oravia on havaittu pohjoispuolella Rakuunamäellä ja myös keskustan itäpuolella (*Pöyry Finland Oy 2016*). Liito-orava on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji. Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa se arvioitiin silmälläpidettäväksi (*Liukko ym. 2016*).

5

LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET

Kohteiden rajaukset on esitetty kuvassa 18.

1. Rinnemetsä

Selvitysalueen luoteisosan rinnemetsän länsiosassa kasvaa vaahteroita, nuorehkoja haapoja, raitoja ja koivuja (kuva 15). Joukossa on pari nuorta kuusta ja järeää mäntyä. Järeimmät vaahterat ovat rinnankorkeusläpimitaltaan noin 30 cm. Itäosassa päärakennuksen alapuolella ovat ylispuina järeät männyt. Seassa on koivuja ja vaahteroita ja jokunen raita ja nuori haapa. Rinteen alaosassa on myös nuorehkoja vuorijalavia. Pihatiehen rajoittuvassa itäreunassa kasvaa järeärunkoinen vaahtera ja pari kookasta vuorijalavaa (kuvat 16 ja 17).

Pensaskerros on koko alueella tiheä ja siinä on etenkin tuomia ja nuoria vaahteroita ja pihlajia. Aluskasvillisuus on varjostuksen takia melko niukkaa ja pääosin maanpintaa peittää lehtikarike. Kenttäkerroksen lajeihin kuuluvat mm. vuohenputki, ukkomansikka, lillukka ja metsäkastikka. Rinteestä löytyy yksittäisinä kasvavia lehtokasveja kuten mustakonnanmarja ja lehtoarho. Lahopuuta on niukasti: muutamia mäntykeloja ja yksi pätikitty mäntymaapuu. Rinteen keskivaiheilla on leveä polku alhaalta kerrostalojen pihalta ylös mäelle. Linnuista rinnemetsän alueella havaittiin maastokäynnillä mustarastas, lehtokerttu ja satakieli.

Arvo: Paikallisesti huomionarvoinen muu luontokohde. Rinteen kasvilajistossa on piirteitä kivistä ja tuoreesta runsasravinteisesta lehdosta, jotka on arvioitu uhanalaisiksi luontotyypeiksi (Raunio ym. 2008). Varsinaisesti se ei kuitenkaan edusta niistä kumpaakaan, vaan on puistometsää. Rinteen puustolla on myös maisemallista arvoa.

Suositus: Metsä on suositeltavaa ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja metsänhoidossa niin että sen ominaispiirteet säilyvät. Vanha puusto on suositeltavaa säilyttää. Lahopuut on suositeltavaa jättää alueelle, jos niistä ei ole vaaraa liikkumiselle.

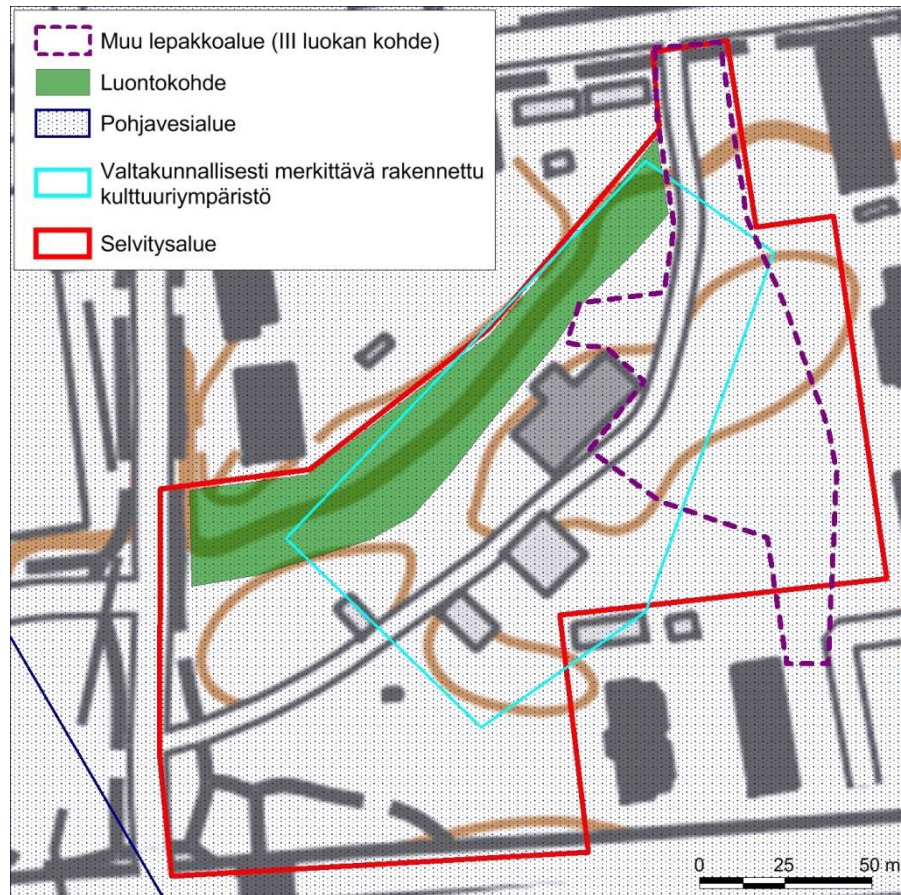
Kuvat 15, 16 ja 17. Rinnemetsää (yläkuva), vaahterankääpä vanhassa vaahterassa ja vuorijalava pihatien varressa (alakuvat).

2. Luokan III lepakkoalue

Sairaalanmäen alueella havaitut pohjalepakot havaittiin lähes kaikki mäen pohjoisosan piha-alueella päärakennuksen kaakkois-, itä- ja koillispuolella (liite 1). Alueella on pihapuita ja pihatien vieruspuita sekä kaakkoisosassa lehtimetsikkö.

Arvo: Sairaalanmäen pohjoisosan piha-aluetta voidaan pitää III luokan lepakkoalueena. III luokan lepakkoalueet ovat lepakoiden ruokailualueita tai siirtymäreittejä, jossa laji- ja/tai yksilömäärä on pienempi kuin II luokan kohteilla. Suomessa tavattavat lepakkolajit ovat luontodirektiivin IV(a) liitteen lajeja, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulailla (49 §) kielletty.

Suositus: III luokan lepakkoalueet on suositeltavaa mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytön suunnittelussa. Sairaalanmäen lepakkoalueella on suositeltavaa säilyttää suuret puut, monimuotoinen puustorakenne ja mahdolliset kolopuut. Kirkasta valaistusta tulee välttää.

Kuva 16. Luontoarvoiltaan merkittävät kohteet selvitysalueella sekä pohjavesialueen ja valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajaukset.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Sairaalanmäki sijoittuu rakennetulle kaupunkikeskusta-alueelle ja on osittain rakennettua aluetta ja osittain puistometsää. Alueen keskeisin osa on osa valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin kuuluvaa Lappeenrannan linnoitus- ja varuskunta-kaupunkia (*Museovirasto* 2009). Puistometsän ja pihan huomattavimpia puita ovat vanhat järeät männyt, mutta alueella kasvaa myös mm. koivuja, lehtikuusia, vaahteroita ja vuorijalavia. Luontoarvoiltaan huomattavin metsäalue on luoteisosan rinne, jonka säilyttäminen puustoisena ja mahdollisimman luonnontilaisena on suositeltavaa. Piha-alueen pohjoisosaan sijoittuu lepakkoselvityksessä (liite 1) III luokan lepakkoalueeksi luokiteltu lepakoiden ruokailualue- tai siirtymäreitti, jossa havaittiin useita pohjalepakkoita. Lepakot kuuluvat luontodirektiivin IV(a) liitteen lajeihin, ja niiden lisäänty-

mis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (49 §) kielletty.

Selvitysalueella ei todettu luonnonsuojelulain (29 §) suojeltuja luontotyypppejä, vesiläillä (2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) suojeltuja vesiluontotyypppejä ja puroja eikä metsälain (10 §) erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Alueella ei havaittu keväällä 2015 merkkejä liito-oravasta. Sieltä ei ole tiedossa havaintoja uhanalaisista lajeista.

7

LÄHTEET

Geologian tutkimuskeskus 2016. Maankamara-karttapalvelu. Maaperäkartta 1:20 000/1:50 000 ja kallioperäkartta 1:200 000. <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>.

Etelä-Karjalan liitto 2006. Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuurialueselvitys, osa 1. 1. Vesistöjen kehitys ja 2. Maankamara http://www.ekarjala.fi/liitto/wp-content/uploads/2013/12/Maisema-ja-kulttuurialueselv_vesiston-kehitys.pdf ja http://www.ekarjala.fi/liitto/wp-content/uploads/2013/12/Maisema-ja-kulttuurialueselv_2maankamara.pdf.

Liukko, U.-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E.-M. & Pitkänen, J. 2016. Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.

Maanmittauslaitos 2016. Vanhat painetut kartat -palvelun peruskartat. <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>. Lisenssi: Creative Commons, <http://www.maanmittauslaitos.fi/avoimen-tietoaaineiston-cc-40-lisenssi>.

Museovirasto 2009. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. <http://www.rky.fi>

Pöyry Finland Oy 2016. Lappeenrannan keskiosan osayleiskaavan luontoselvitys.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. 685 s. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Raunio, A., Schulman, A. ja Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s. Suomen ympäristökeskus.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry 2012: Suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2012_12.pdf

Suomen metsäkeskus 2015. Tiedot metsälain 10 § kohteista, ympäristötukialueista ja muista arvokkaista elinympäristöistä. 09/2015. Maankäytön suunnittelua varten käyttöön saatu aineisto (ei julkinen).

Suomen ympäristökeskus SYKE 2016a. Ympäristökarttapalvelu Karpalo ja ympäristötietojärjestelmä Hertta. http://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Karttapalvelut ja http://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Ymparistotietojarjestelmat. Avoimen tiedon palvelun lisenssi Creative Commons Nimeä 4.0.

Suomen ympäristökeskus SYKE 2016b. Uhanalaisten lajien havaintorekisteritiedot. Paikkatietoaineisto 8.4.2016.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikainen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016. Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49.

Liite 1. Lappeenrannan Sairaalanmäen lepakkoselvitys

Karri Kuitunen 2015

1. Selvitysmenetelmä

Työn tarkoituksena oli lepakkolajiston, lepakkoaktiivisuuden ja tärkeimpien elinympäristöjen selvittäminen. Lepakkolajistoa ja -aktiivisuutta havaintojen lukumäärän perusteella arvioituna selvitettiin noin 1 kilometrin pituisella kartoitusreitillä 24.6. klo 1.40–2.10, 13.–14.7. klo 23.45–00.19 ja 4.8. klo 23.01–23.31 (kuva 1). Kartoitukset tehtiin jalan tyynessä/heikkotuulisessa ja poutaisessa (pilvisuus 0–8/8, näkyvyys > 20 km) säässä. Lämpötila oli kartoitusta aloitettaessa 24.6. +15 °C, 13.7. +12 °C ja 5.8. +14 °C.

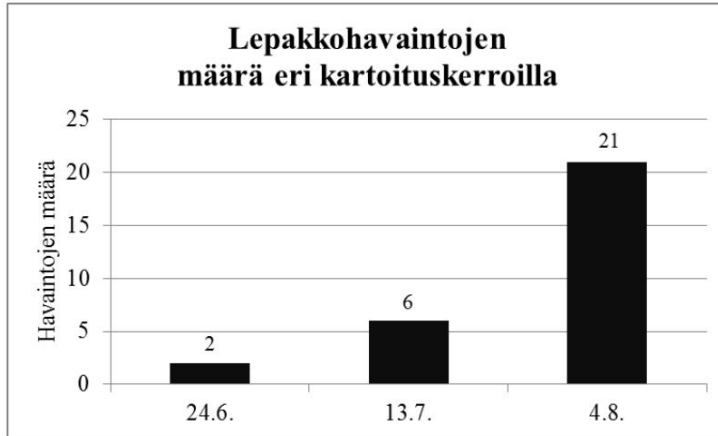

Kuva 1. Lappeenrannan Sairaalanmäen lepakkokartoituksen vihreällä katkoviivalla merkitty kulureitti (noin 1 km) kesä-elokuussa vuonna 2015. Selvitysalueen raja on merkitty yhtenäisellä punaisella viivalla.

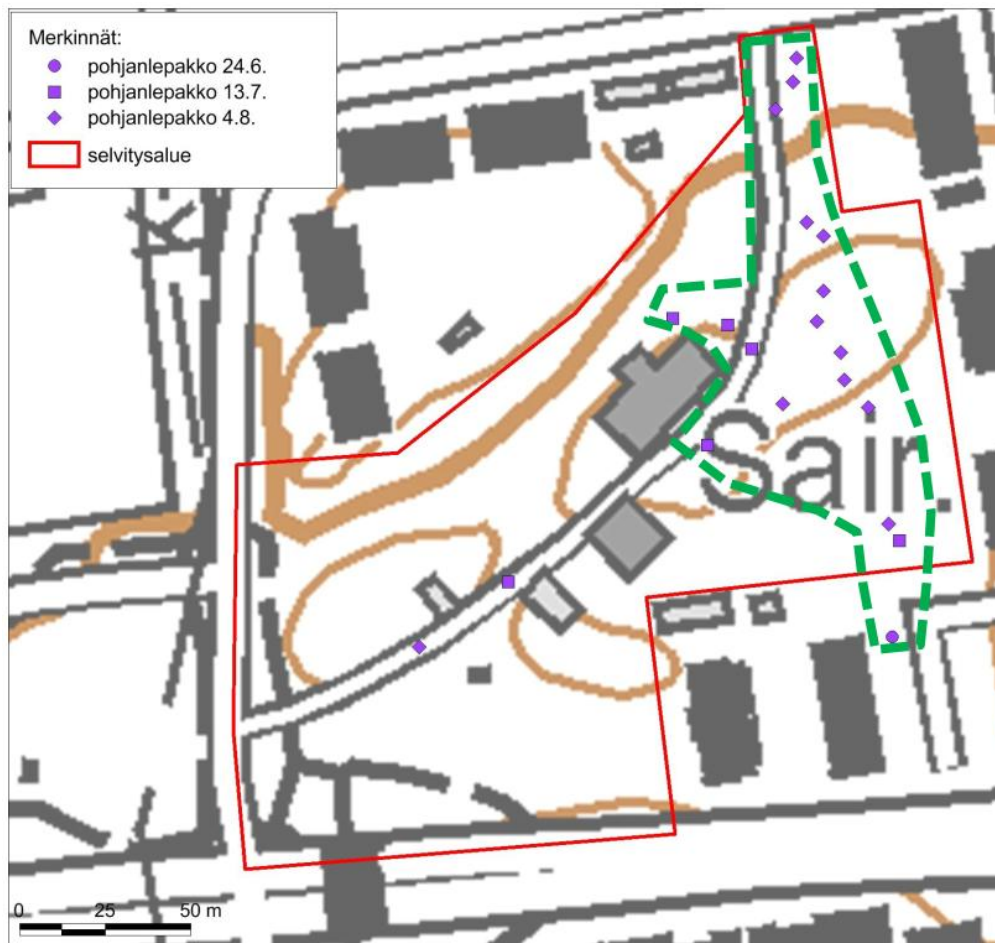
Lepakkokohteiden merkityksen arvioinnin perusteena käytettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) ohjetta. Kartoitusreitillä kuljettaessa detektorilla havainnoitiin jatkuvasti ja haarukoitiin heterodyne-menetelmällä pääasiassa taajuusalueella 20–50 kHz. Havainnoitaessa EM3+ -laitteella käytettiin myös full spectrum -toimintoa. Lepakkohavainnoksi tulkittiin ohilento (äänen ilmestymisestä äänen katoamiseen). Samanaikaishavainto esimerkiksi kahdesta lepakkoyksilöstä tulkittiin kahdeksi ja samanaikaishavainto kolmesta yksilöstä kolmeksi havainnoksi jne. Lepakkoyksilö tulkittiin saalistavaksi, kun detektorilla kuultiin surahtava äänipulssien tihentymä (eng. feeding buzz) tai muu saalistukseen viittaava muutos kaikuluotausäänien rytmissä/tempossa. Lajintunnistuksen perusteina olivat näköhavaintojen lisäksi kaikuluotausäänien taajuus, pulssipituus, pulssiväli, pulssin muoto, rytmi ja sointi. Referenssinä käytettiin keskeistä lepakoiden määrittämisjärjestelmää (esim. Barataud 1996 ja 2015, Russ 2012, Skiba 2009). Lepakkohavaintojen koordinaatit ja havainnon tyyppi (ohilento, saalistus) tallennettiin gps-paikantimeen.

2. Tulokset

Kartoituksessa tehtiin 20 havaintopaikalla yhteensä 29 lepakkohavaintoa (kuva 2 ja 3). Havainnoista koski pohjanlepakoita 28 (saalistus 8, ohilento 20) ja määrittämätöntä pohjanlepakko-tyypin lepakkoa 1 (ohilento). Lepakkohavaintojen määrä oli noin 29 yhtä laskentakilometriä kohti (kuva 2). Selvityksessä ei havaittu uhanalaisia lepakkolajeja (Rassi ym. 2010).

Kuva 2. Lepakkohavaintojen määrä kolmella kartoituskerralla 24.6.–4.8.2015 Lappeenrannan Sairaalanmäen lepakkoselvityksessä.

Kuva 3. Lepakoiden havaintopaikat (20; yhteensä 29 havaintoa) Lappeenrannan Sairaalanmäen lepakkoselvityksessä 24.6., 13.–14.7. ja 4.8.2015. Pohjanlepakoihin sisältyy yksi havainto määrittämättömästä pohjanlepakko-tyyppisestä yksilöstä. Muu huomionarvoinen lepakkoalue (III luokan lepakkoalue) on merkitty vihreällä katkoviivalla.

3. Tulosten tarkastelu

Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) ohjeessa lepakkoalueet jaetaan merkityksensä perusteella kolmeen luokkaan:

Luokka I: Lisääntymis- ja levähdyspaikka

· Kaikki Suomen lepakkolajit mainitaan luontodirektiivin IV a liitteessä ja siten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Luonnonsuojelulaki 49 §, Neuvoston direktiivi 92/43/ETY; luontodirektiivi).

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti

- Tärkeät ruokailualueet sekä päiväpiilon ja ruokailualueen väliset siirtymäreitit tai muut kulkureitit eivät ole luonnonsuojelulailla suojeltuja, mutta niiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa on vahvasti suositeltavaa.
- Suomi liittyi Euroopan lepakoidensuojelusopimukseen (EUROBATS) vuonna 1999 (Valtio-sopimus 104/1999). Sopimuksen mukaan jäsenmaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita.
- Tärkeillä ruokailualueilla saalistaa a) monta lajia ja/tai merkittävä määrä yksilöitä, b) aluetta käyttää harvinainen tai harvalukuinen laji.

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue

- Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alue.
- Lepakoiden käyttämä alue, jossa laji- ja/tai yksilömäärä on pienempi kuin luokan II kohteilla.
- Ei luonnonsuojelulailla suojeltu.
- Ei suosituksia EUROBATS-sopimuksessa.

Sairaalanmäen lepakkokartoituksessa tehtyjen havaintojen (yhteensä 29) ja havaittujen lajien määrä (yksi laji; pohjanlepakko) ovat tavanomaisia. Vertailukohtana Sairaalanmäen havaintomäärälle ovat esimerkiksi Imatran Vuoksella 6.–9.9.2014 yhdelle automaattidetektorille tallentuneet noin 2350 lepakon ohilentoa, jotka koskevat 4–5 lajia. Vuoksi on Etelä-Karjalan merkittävimpiä lepakoiden saalistusalueita (Karri Kuitunen, julkaisematon). Lepakoiden yksilömäärän arvioiminen detektorilla on vaikeaa, jos samanaikaisesti äänтелеe enemmän kuin kolme yksilöä. Sairaalanmäen lepakkokartoituksessa oli kuitenkin todettavissa, että suurin osa havainnoista koski vain yhtä lepakkoyksilöä. Kaksi havaintoa koski kahta samanaikaisesti havaittua pohjalepakkoyksilöä. Kartoitushavainnot saattavat silti koskea useampaa kuin kahta, mutta korkeintaan muutamaa lepakkoyksilöä. Sairaalanmäen selvitysalueella ei havaittu Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeessa tarkoitettuja I tai II luokan kohteita (lisääntymis- ja levähdyspaikat, mm. tärkeät saalistusalueet). Sairaalanmäen piha-aluetta voitaneen kuitenkin pitää III luokan lepakkoalueena, kun huomioidaan lepakko havaintojen määrä suhteessa selvitysalueen pienehköön kokoon ja kartoituslinjan pituuteen (noin 29 havaintoa/km). Luokan III lepakkoalueilla ei ole lainsuojaa, mutta ne voidaan mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytön suunnittelussa. Sairaalanmäen tapauksessa huomioiminen voisi tarkoittaa esimerkiksi suurien puiden, monimuotoisen puustorakenteen ja mahdollisten suurten kolopuiden säilyttämistä piha-alueella.

Lisääntymis- ja levähdyspaikat

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Luonnonsuojelulaki 49 §, Neuvoston direktiivi 92/43/ETY; luontodirektiivi). Sairaalanmäen piharakennukset saattavat ajoittain toimia lepakoiden levähdyspaikkoina, mutta eivät todennäköisesti kuitenkaan sovellu talvehtimispaikoiksi. Levähdyspaikkoja sijaitsee mahdollisesti myös piha-alueen puissa. Kolopuissa sijaitsevien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen löytäminen edellyttää tavallisesti erityis selvityksiä.

4. Johtopäätökset

- 1) Selvityksessä ei havaittu lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (I luokan lepakko kohteita) eikä uhanalaisia lepakkolajeja. Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja saattaa kuitenkin sijaita selvitysalueen rakennuksissa ja puissa.
- 2) Selvitysalueella ei havaittu tärkeitä saalistusalueita (II luokan lepakko kohteita). Sairaalanmäen pihamaa-alue tulkittiin muuksi huomionarvoiseksi eli III luokan lepakkoalueeksi, jonka huomioiminen maankäytön suunnittelussa on vapaaehtoista.
- 3) Selvityksessä tehtyjen lepakko havaintojen (29) ja havaittujen lajien (1) määrät ovat tavanomaisia.

5. Kirjallisuus

Barataud, M. 1996: *The Inaudible World*. 50 s. + 2 CD-levyä.

Barataud, M. 2015: *Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour*. Biotop, Mèze; Muséum national d'Histoire naturelle, Paris (Inventaires et biodiversité series), 352 s.

Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016: *Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.

Luonnonsuojelulaki 1096/1996.

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY: luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (luontodirektiivi).

Russ, J. 2012: *British Bat Calls: A Guide to Species Identification*. – Pelagic Publishing. 192 s.

Skiba, R. 2009: *Europäische Fledermäuse. Kennzeichen, Echoortung und Detektoranwendung*. – Hohenwarsleben (Westarp Wissenschaften). Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 648. 220 s.

Suomen lepakotieteellinen yhdistys r.y. 2012: *Suomen lepakotieteellinen yhdistys r.y:n suositus lepakko karttoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille*.

http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2012_12.pdf

Valtiosopimus 104/1999

LAPPEENRANNAN RAKUUNAMÄEN RAKENNUSINVENTOINTI 2017

RAPORTTI 17.11.2017, muutos 1.12.2017
Tilaaaja

Selvitystyö Ahola, FM Teija Ahola
Senaatti-kiinteistöt

Lappeenrannan Rakuunamäen rakennusinventointi

Tilaaaja

Senaatti-kiinteistöt

Tekijä

Selvitystyö Ahola

FM Teija Ahola

Ajankohta

2017

Valokuvat

Teija Ahola, ellei toisin mainita

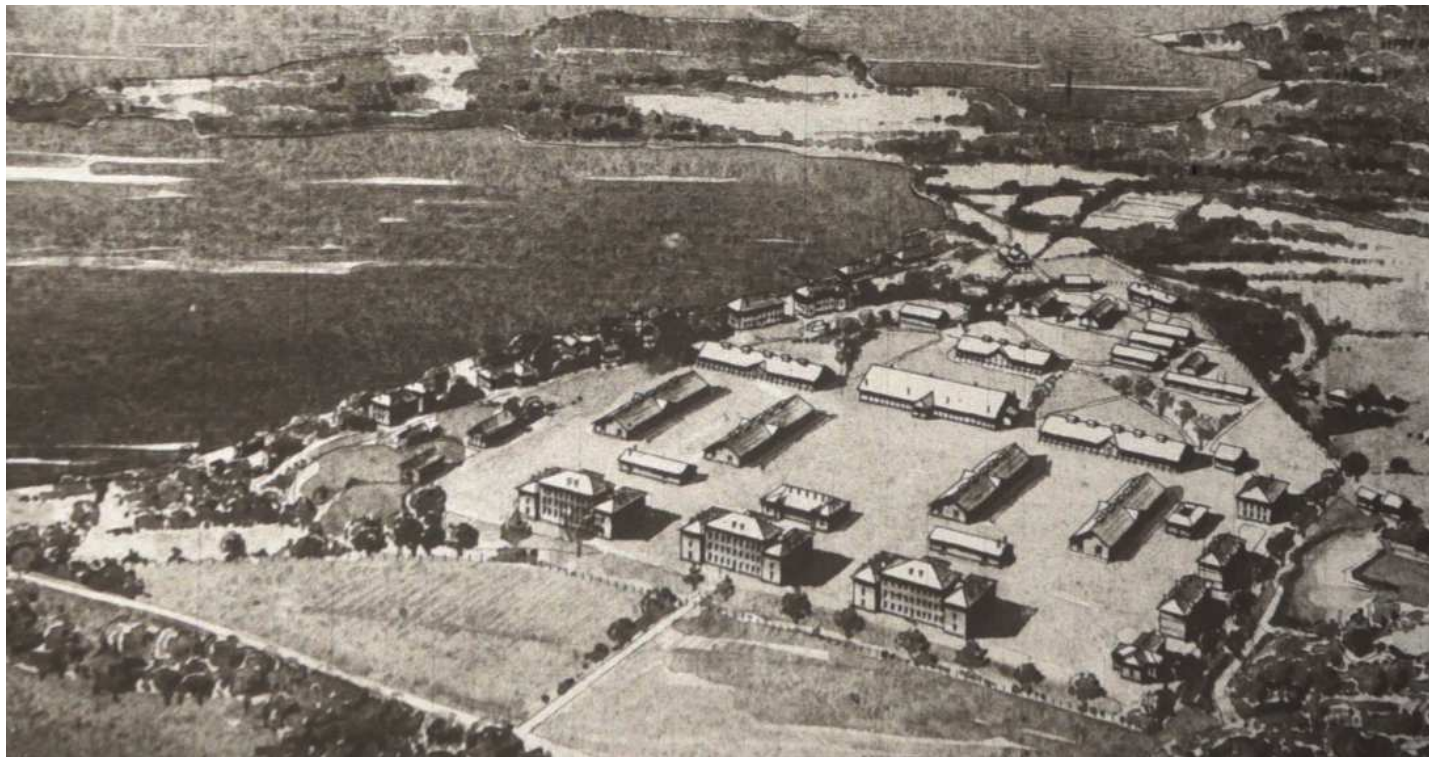
Kannen kuva

Rakennus nro 11 Mannerheiminkadulla

Kuva s. 2

Osasuurennos esittelyplanssista:

Asemapiirros (1889). KA

Selvitystyö Ahola 2017 Lappeenrannan Rakuunamäen rakennusinventointi

HANKKEEN PERUSTIEDOT

Tilaja	Senaatti-kiinteistöt, yhteyshenkilöinä kiinteistökehityspäälliköt Minna Aarnio ja Otto Virenus
Tekijä	FM Teija Ahola, Selvitystyö Ahola, Mikkeli
Ajankohta	2017
Tarkoitus	Asemakaavamuutoksen perusselvitys, joka sisältää esityksen rakennushistoriallisen selvityksen tarvitsevista rakennuksista
Alue	Lappeenrannan Rakuunamäen varuskunta-alue
Kohteet	Senaatti-kiinteistöjen omistuksessa olevat rakennukset (19)
Sijainti	Lappeenrannan 5. kaupunginosa kortteli 57 (Väinö Valveen katu 1) kortteli 58 (Mannerheiminkatu, Väinö Valveen katu) kortteli 60 (Upseeritie) kortteli 63 (Kasarmikatu) kortteli 64 (Mannerheiminkatu) Sairaalanmäki
Aineistot	Inventointiraportti 17.11.2017 Inventointilomakkeet Etelä-Karjalan maakuntamuseon KIOSKI-inventointitietokannassa: Rakuunamäki Valokuvat (jpg.), arkisto-DVD
Käyttöoikeudet	Valokuvien käyttö tilaajan omissa julkaisuissa ja raporteissa. Kuvaaja ilmoitettava: Teija Ahola, Selvitystyö Ahola 2017.

Kuva: Tarkastelualue merkitty vihreällä, inventoidut rakennukset ympyrällä.

Kuva: Mannerheiminkatu alkaa pääportilta ja päättyy Upseeritien portaisiin.

Sisällys

1	JOHDANTO.....	5
1.1	MENETELMÄT JA SISÄLTÖ	5
1.2	KAAVAT JA SUOJELUTILANNE	6
2	KASARMIALUE.....	8
2.1	Perustiedot	8
2.2	Sijoituspaikka	9
2.3	Rakennusvaiheet	12
2.4	Rakennuskanta ja rakenteet 2017	15
3	KOHDEKUVAUKSET OSA-ALUEITTAIN.....	25
3.1	Osa-aluejako	25
3.2	Osa-alue 1: Kasarmialue	26
3.3	Osa-alue 2: Harjoitusalue	40
3.4	Osa-alue 3: Asuinalue	47
3.5	Osa-alue 5: Sairaalanmäki	53
4	JOHTOPÄÄTÖKSET	58
4.1	Muutosherkkyys	58
4.2	Selvitys- ja suojelutarve	59
5	Lähteet.....	61
6	Viitteet	63

1 JOHDANTO

Rakennusinventointi tehtiin Lappeenrannan Rakuunamäen vanhan varuskunta-alueen ja Sairaalanmäen rakennuksista asemakaavamuutoksen perusselvitykseksi.

Rakuunamäki on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009) kaupunkikuvallisesti arvokkaana, kasarmitoimintaa varten rakennettuna kokonaisuutena. Yleis- ja asemakaavoissa on Rakuunamäen aluetta ja rakennuksia koskevia suojelumääräyksiä. Maakuntakaavassa on alueen kulttuuriympäristöarvoja koskevia suunnittelumääräyksiä.

Rakuunamäki siirtyi kaupalla Suomen valtiolta Lappeenrannan kaupungille 1996. Inventoidut rakennukset omistaa valtion kiinteistöyhtiö Senaatti-kiinteistöt. Se on vuokrannut rakennukset puolustusvoimien logistiikkalaitokselle, joka on luovuttanut rakennukset Maasotakoulun käyttöön. Alueella on myös Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toimitiloja. Rakuunamäen ydinalue ja varuskuntasairaalan alue vapautuvat piakkoin uuteen käyttöön, koska puolustusvoimat keskittää Lappeenrannan toimintojaan Leirikentän alueelle.

Vanhan varuskunta-alueen pohjoisosaan on rakennettu kerros- ja rivitaloasutusta 2000-luvulla. Yksittäisiä rakennuksia on kunnostettu opiskelija-asunnoiksi. Rakuunamäellä on myös eri alojen yritysten toimipisteitä. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote) avasi syksyllä 2013 Lasten ja nuorten talon Adolf Ehrnroothin aukion laidan uudisrakennukseen.

1.1 MENETELMÄT JA SISÄLTÖ

Käsitelmäärittely

Rakennusinventointi on systemaattinen ja vakiintunein menetelmin tehty kartoitus, jonka tavoitteena on maantieteellisesti rajatulta alueelta, ennalta sovitulla tai järjestelmällisellä tavalla valikoitujen rakennusten paikantaminen, dokumentaatio, ominaispiirteiden määrittely, arviointi ja luettelointi. Kaikki inventoinnit sisältävät samat työvaiheet, mutta tulosten käyttötarkoituksesta riippuen inventoinnit voivat vaihdella sisällöllisesti, esitystavaltaan ja tiedon määrältään.

Rakennushistoriaselvitys antaa yksityiskohtaiset tiedot päätöksenteon tueksi niille, jotka vastaavat rakennuksen suojelutarpeen arvioinnista sekä suojelun turvaamisesta ja toteuttamisesta. Selvitys antaa tietoa korjausrakentamisen tai yksityiskohtaisen kaavoituksen tarpeisiin. Rakennushistoriaselvitys on hyödyllinen myös silloin, kun suojelutavoitteita halutaan täsmentää tai tarkistaa.

Rakennusinventointi tehtiin 15:stä Rakuunamäellä ja 4:stä Sairaalanmäellä sijaitsevasta, ennalta sovitusta, rakennuksesta, ja se oli luonteeltaan aikaisempia inventointeja päivittävä ja täydentävä totaali-inventointi. Inventointiraportissa esitellään Rakuunamäen varuskunta-alue, sen kehitysprosessit ja rakennustyytit, sijoitetaan inventoidut rakennukset kartalle ja osaksi laajempaa rakennettua kokonaisuutta. Jokaisesta rakennuksesta tehtiin myös kohdekuvaus, johon sisältyy rakennuksen arvopiirteiden määrittely ja lisätutkimustarpeen arviointi.

Arkistotutkimus tehtiin pääosin toukokuussa ja maastotyöt kesän ja syksyn 2017 aikana. Viimeisinä dokumentoitiin rakennukset 2, 10, 11, 12 ja 79, jotka vapautuivat puolustusvoimilta kesän ja syksyn aikana. Tietosisällöltään perustasoa olevassa rakennusinventoinnissa keskityttiin rakennusten ulkoarkkitehtuuriin, erityispiirteisiin ja rakennushistorialliseen säilyneisyyteen. Sisätilan osalta tarkasteltiin alkuperäisen pohjakaavaratkaisun säilyneisyyttä sekä yleispiirteisesti tilojen luonnetta muutosten jälkeen.

Tiedot rakennusten ennen 1990-lukua tehdyistä peruskorjauksista ovat Puolustushallinnon rakennuslaitoksen kiinteistökorteista tai aikaisemmista inventoinneista. Korjaushistoriaa täydennettiin uusimmista rakennusluvista, kirjallisuuslähteistä ja haastatteluilla sekä paikan päällä tehdyillä havainnoilla. Rakennuksista ilmoitetut tilavuudet ja pinta-alat ovat suuntaa-antavia, koska ne ovat rakennus- ja huoneistorekisteristä. Edelleen puolustushallinnon käytössä (ml. Maasotakoulu) olevien rakennusten (1, 3, 8, 9, 19, 20, 22, 23, 26, 78) tietoja ei salassapitomääräysten vuoksi saanut inventoinnin käyttöön eikä rakennusten sisätiloja ollut mahdollista valokuvata.

Tämän inventoinnin pohjalta päivitettiin ja täydennettiin Etelä-Karjalan maakuntamuseon ylläpitämän rakennus-inventointitietokannan (KIOSKI) aikaisempia inventointitietoja.

1.2 KAAVAT JA SUOJELUTILANNE

Rakuunamäki on suomalaisen kasarmiarkkitehtuurin merkittävä edustaja. Alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009).

RKY-aluekokonaisuus: *Lappeenrannan linnoitus- ja varuskuntakaupunki muodostuu eri aikoina rakennetuista perustetuista puolustus- ja varuskuntatoimintaan liittyvistä rakennuksista ja linnoitteista. Yksi osakokonaisuuksista on Rakuunamäen kasarmialue, johon liittyy myös erillinen sairaalanmäki. Rakuunamäen ranta-alueilla toimi Lappeenrannan linnoituksen Saimaan laivasto. Laivaston rakennusten viereiselle mäelle perustettiin 1889 Suomen rakuunarykmentti, jonka punatiiliset, kolmikerroksiset kasarmit rakennettiin 1889–1893 alun perin kansallisen asevelvollisen ratsuväen käyttöön (arkkitehdit S. Gripenberg, J. Ahrenberg). Suomen rakuunarykmentti lakkautettiin 1901 ja rakennukset luovutettiin venäläisille joukoille, joille rakennettiin myös uusia kasarmeja 1910-luvulla. Rakuunamäen kasarmialue on säilynyt pääosin alkuperäisessä muodossaan. Rantatien varrella on ryhmä kaksikerroksisia, osin tiili-, osin puurakenteisia upseeriston asuinrakennuksia sekä upseerikerho. Tallit ja kalustovajat muodostavat oman laajan kokonaisuutensa. Sairaalanmäen punatiilisen sotilassairaalan toiminta alkoi 1893 ja se on maamme vanhin yhtäjaksoisesti toiminut sotilassairaala. Rakennuksia, joiden sotilaskäyttö päättyi 1990-luvulla, on Lappeenrannan kaupunki kunnostanut asuin- ja toimitilakäyttöön. Nykyään Rakuunamäellä on sotilas- ja siviilitoimintoja rinnakkain.*

RAKUUNAMÄEN OYK:N sr-MÄÄRÄYKSET

sr-1 Suojeltava rakennus

Rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokas rakennus. MRL 57§:n nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka turmelevat julkisivun, vesikaton tai sisätilojen rakennustaiteellista tai historiallista arvoa. Merkittävistä korjaus- tai muutostöistä on pyydettävä museoviranomaisten lausunto.

Korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti ja historiallisesti arvokas luonne ja ominaispiirteet säilyvät. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja.

Maakuntakaava

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt Etelä-Karjalan maakuntakaavan 9.6.2010 ja ympäristöministeriö vahvisti sen 21.12.2011.

Rakuunamäki on osoitettu aluemerkinällä ma/kv valtakunnallisesti merkittävänä kulttuurihistoriallisena ympäristönä.

Yleiskaavat

Rakuunamäen osayleiskaava 2011 sai lainvoiman 28.5.2014 (KHO 15.4.2014). Kaavassa kaikki vanhat tiili- ja puurakennukset on suojeltu (sr-1 tai sr-2). Adolf Ehrnroothin aukio on osoitettu aukiona, jonka historiallinen luonne on säilytettävä (/s). Alueen länsiosassa kulkeva Upseeritie on osoitettu katuna, jonka alkuperäinen luonne on säilytettävä (/s). Viheralueet on osoitettu joko lähivirkistysalueiksi tai puistoksi. Hautausmaan käyttötarkoituksmerkintään liittyy muinaismuistolakiin perustuva suojelumääräys (/sm).

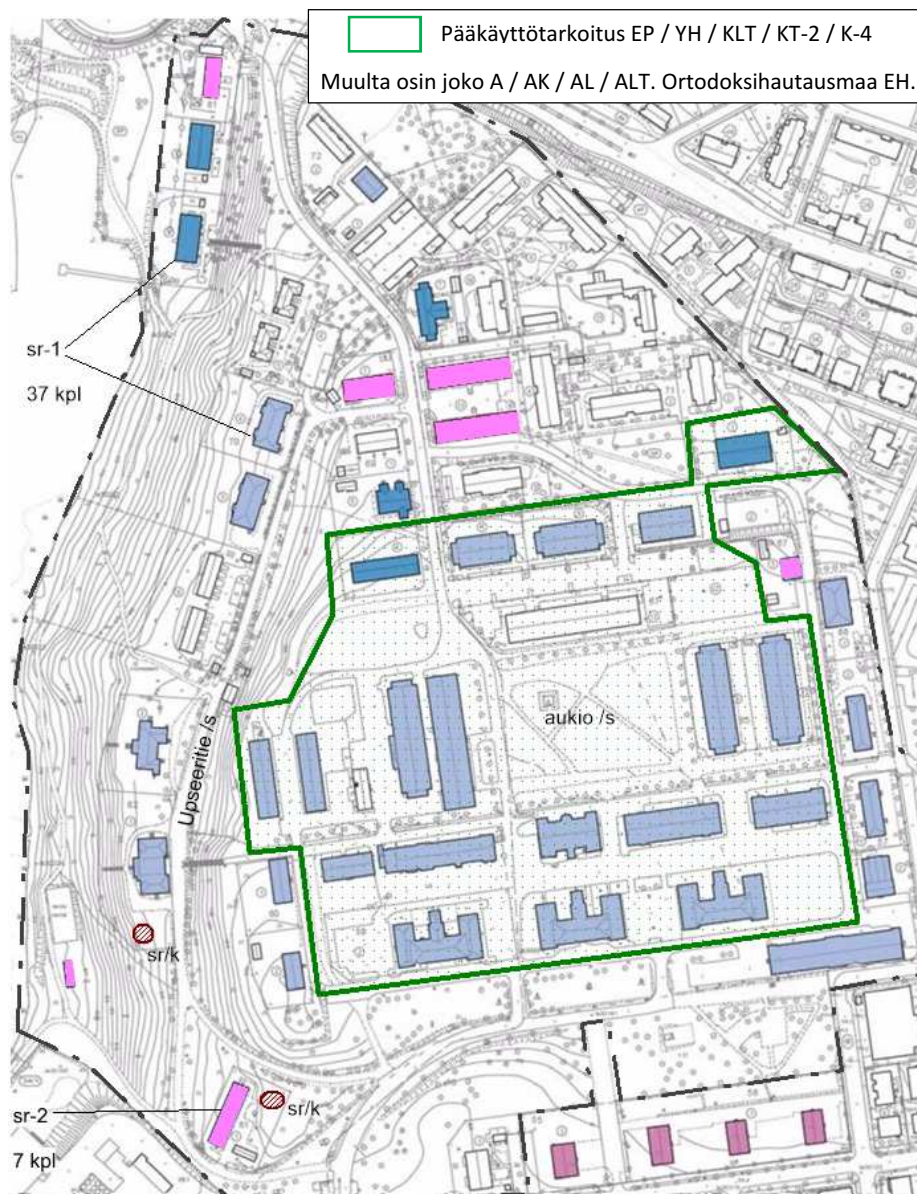
Sairaalanmäkeä koskee 12.6.2017 osittain voimaan tullut Lappeenrannan keskustaajaman osayleiskaava 2030. Kaavassa on suojeltu (sr-1) sairaala, sairaalahenkilökunnan asuinrakennus ja kellari. Kaikki kolme Sairaalanmäellä sijaitsevaa vanhaa rakennusta jäävät valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä osoittavan aluerajauksen (ma-vk) sisään.

sr-2 Suojeltava rakennus.

Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. MRL 57§:n nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa ilman ympäristö- ja rakennuslautakunnan lupaa. Purkuluvasta on pyydettävä museoviranomaisten lausunto. Purkuluvan saa myöntää vain, jos rakennuksen purkamiseen on pakottava syy.

Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä käyttötarkoituksen muutosten tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja.

Selvitystyö Ahola 2017 Lappeenrannan Rakuunamäen rakennusinventointi

Kuva: Asemakaavoilla suojellut rakennukset (OAS 20.4.2016)
Täydennetty merkinnöillä sr-2, sr/k ja /s.

Asemakaavat

Rakuunamäen alueella on voimassa asemakaavoja eri aikakausilta, ja ne kaikki on laadittu ennen voimassa olevaa osayleiskaavaa. Vuonna 2017 vireille laitettun asemakaavatyön tavoitteena on päivittää Rakuunamäen asemakaava vastaamaan Rakuunamäen osayleiskaavaa sekä jo toteutunutta tilannetta.

Asemakaavat on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 30.3.1998 (K2089), 30.3.1998 (K2092), 24.8.1998 (K2097) ja 25.9.2000 (K2120). Rakuunamäeltä on suojeltu kaikki ennen vuotta 1940 rakennetut rakennukset: sr-1 (37 kpl), sr-2 (7 kpl), sr/k (2 kpl) ja /s (Adolf Ehrnroothin aukio ja Upseeritie). Eri kaavojen suojelumerkintöjen määräykset poikkeavat hieman toisistaan.

Asemakaavamuutosten perusselvityksenä on käytetty 1990-luvulla tehtyä paikallista rakennusinventointia sekä valtakunnallista RKY-inventointia.

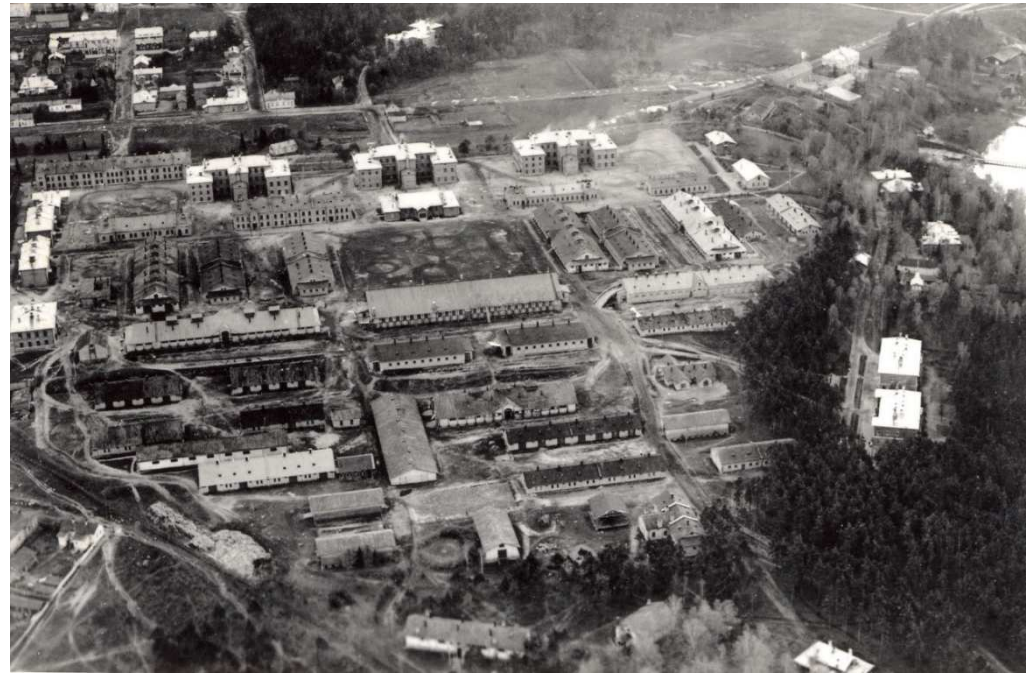

Kuva: Sairaalanmäellä ei ole oikeusvaikutteista asemakaavaa. Ainoa asemakaava on vuodelta 1892! / Ote ajantasa-aseamakaavasta 2017. Lappeenrannan karttapalvelu.

2 KASARMIALUE

2.1 Perustiedot

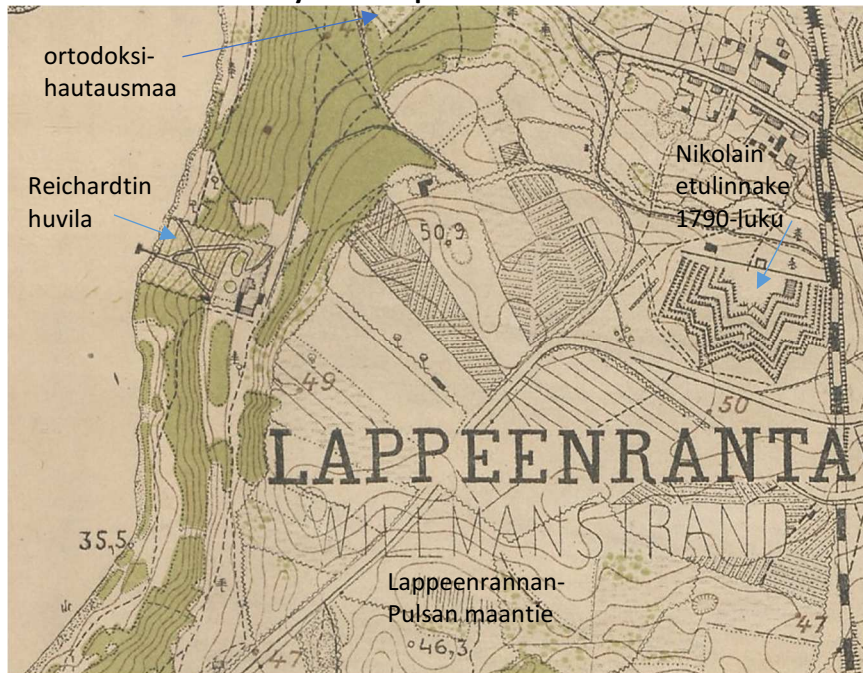
Kiinteistöt 405-457-1-6, 501-1-4, 5-62-1
Omistus Suomen valtio, Senaatti-kiinteistöt
Kohdetyyppi Ratsuväkivaruskunta (rakuunakasarmi)
Nimike Lappeenrannan varuskunta (Maasotakoulu)
Toimijoita¹
(osa) Suomen rakuunarykmentti 1889–1901
Suomenmaalainen rakuunarykmentti 1901–1917
Tykistövaruskunta 1918-1920, Tykistökoulu 1918
Ratsuväkiprikaati 1921–1944
- Hämeen ratsurykmentti HRR 1921–1944
- Uudenmaan rakuunarykmentti URR 1921–1947
Ratsuväkiprikaatin soittokunta per. 1921 >
Rakuunasoittokunta 1990–
Uudenmaan rakuunapataljoona 1957–1989
Kenttätykistörykmentti 3 1944–, Karjalan tykistörykmentti
1957–1980
Aliupseerikoulutusta 1945 > Päälystööpisto 1974–,
Maanpuolustusopisto 1993–, Maasotakoulu 2001–
(siirtymässä Leirin alueelle)
Rakuunaeskadroona eli Lippueskadroona 1990–2016.

Kuva: Rakuunamäen kasarmialue ennen vuotta 1924. / Kuvaotteet: Etelä-Karjalan museon valokuvakokoelma.

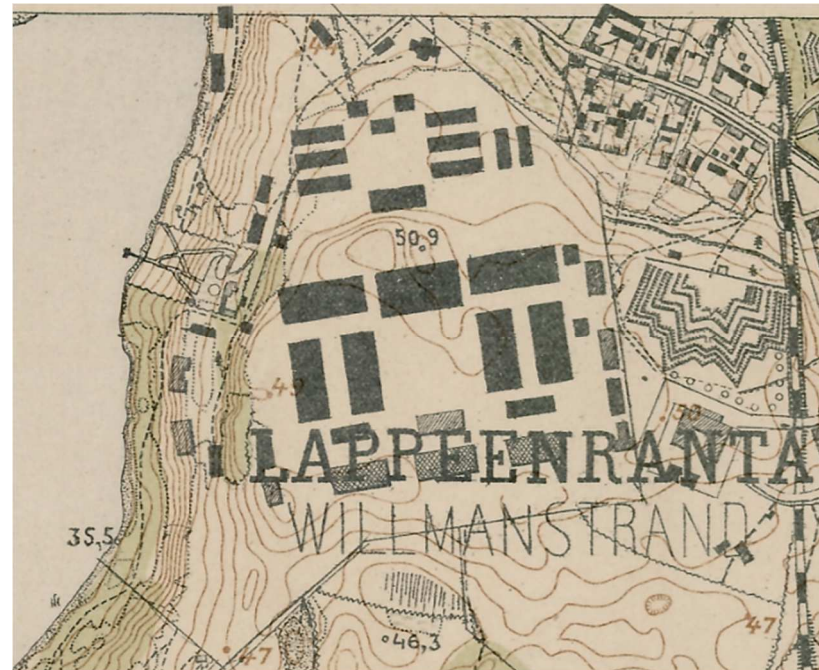
2.2 Sijoituspaikka

1. Aika ennen rakuunarykmentin perustamista 1883.

Kuva: Maaliskuun 17. päivänä 1889 julkaistiin asetus Lappeenrantaan sijoitettavasta ja Suomen rakuunarykmentti -nimisestä ratsuväkiosastosta sekä sen varustamisesta hevosin. Lappeenrannan kaupunki luovutti maan maksutta ratsuväelle, mutta säilytti itsellään luovutetun alueen kalastusoikeuden, sai korvauksen menetyistä metsästä ja säilytti omistusoikeuden Reichardtille vuokrattuun huvilapalstaan. Valituksi tulleen sijoituspaikan hyvinä puolina pidettiin kuivaa maaperää, Saimaan rannan läheisyyttä, rautatieyhteyttä ja vesiyhteyttä sisämaahan. Erittäin tärkeänä pidettiin myös ratsuväen rintamaharjoituksiin sopivan kentän olemassaoloa lähellä sijaitsevalla leirialueella. / Suomen sotaväelle ehdotetun leiripaikan kartta 1, 1883, KA

2. Suunnitelma rakuunarykmentin kasarmialueesta 1891.

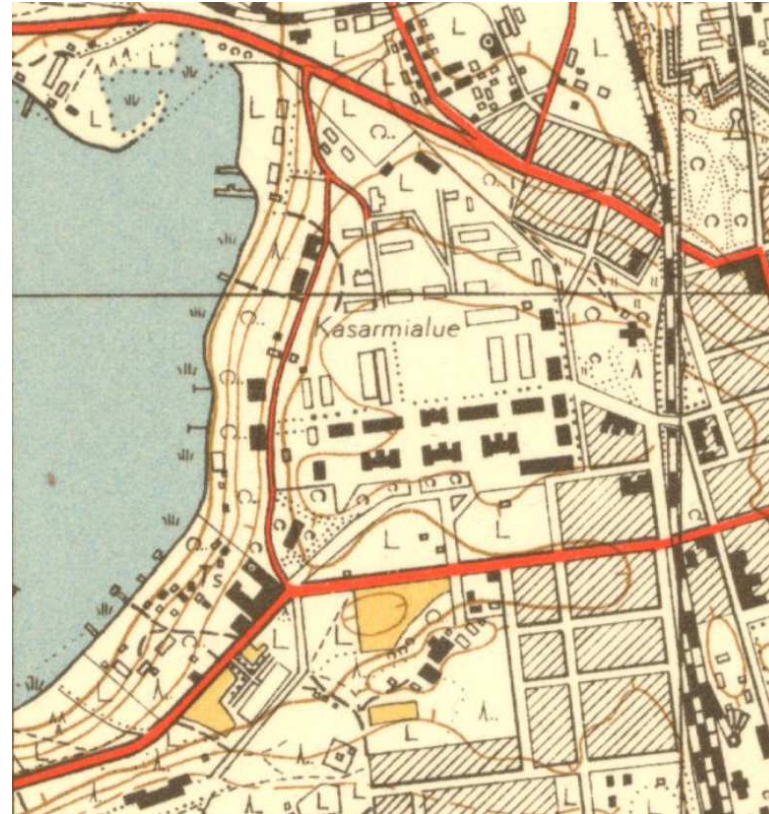
Kuva: Rakuunarykmentin kasarmialueeksi luovutettu alue sijaitsi kaupungin länsipuolella, vuonna 1885 valmistuneen radan takana. Kasarmin pääryhmä suunniteltiin rakennettavaksi selänteeseen lakitasanteelle. Maa-alueella oli peltoja ja niittyjä, mutta ei mainittavaa asutusta. Ortodoksisen hautausmaan historia alkaa 1740-luvun alusta, mutta virallisesti se vihittiin käyttöön vasta 1787. Rannassa oli ainakin jo 1883 huvila, jonka oli rakennuttanut viipurilainen kauppias Reichardt. Hän lunasti vuokratontin kaupungilta 1898. Nikolain etulinna oli rakennettu 1790-luvulla. Lappeenrannasta Pulsaan ja edelleen rannikolle ja sisämaahan Mikkeliin haarautuva maantie esiintyy jo 1700-luvun kartoissa. Muut kulkuväylät olivat kärryiteitä ja rantapolkuja. / Suomen sotaväelle suunniteltu kasarmialue, korjattu kartta 1891. KA 4-8, MTM_Lappeenranta

3. Rakuunamäki 1. rakennusjakson lopulla 1893

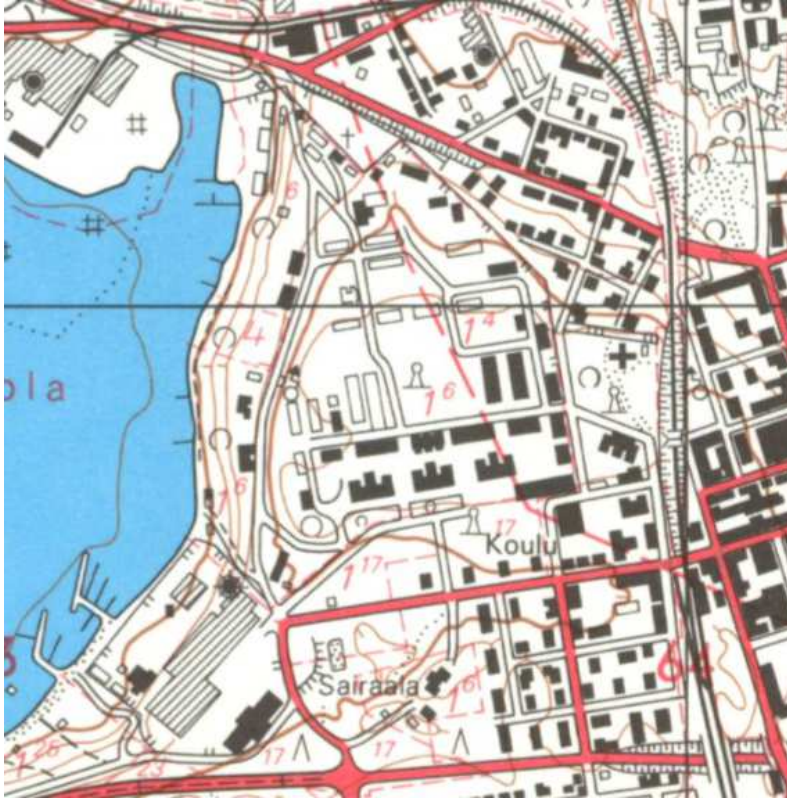
Kuva: Senaatin vahvistaman rakennussuunnitelman mukainen kasarmialue oli pääosin valmis vuoden 1893 lopulla. Pääurakoitsijoina olivat Anders Wiklund (1890–92) ja H. E. Lohman (1892–93). Suunnitelmasta poikettiin alueen pohjoisosassa, heinälatopihan luona, jonne latoja tuli vähemmän ja rakennettu sommitelma jäi epäsymmetriseksi. Vanhan maantien linjaus on siirretty kasarmialueen ulkopuolelle, etelämmäksi. Keskimmäisen sotilaskasarmin ja varuskuntasairaalan välillä on suora tieyhteys. Rantaan viettävät rinteet ovat metsäisiä. Reichardtin huvilatontti on merkitty karttaan istutetuksi puutarha-alueeksi. Rakuunamäen lounaispuolelle, järven rantaan, perustettiin 1893 venäläisten joukkojen leiri. /Senaatin kartasto, [Lappeenranta] XV 46, 1893. KA

4. Rakuunamäen varuskunta-alue 1951

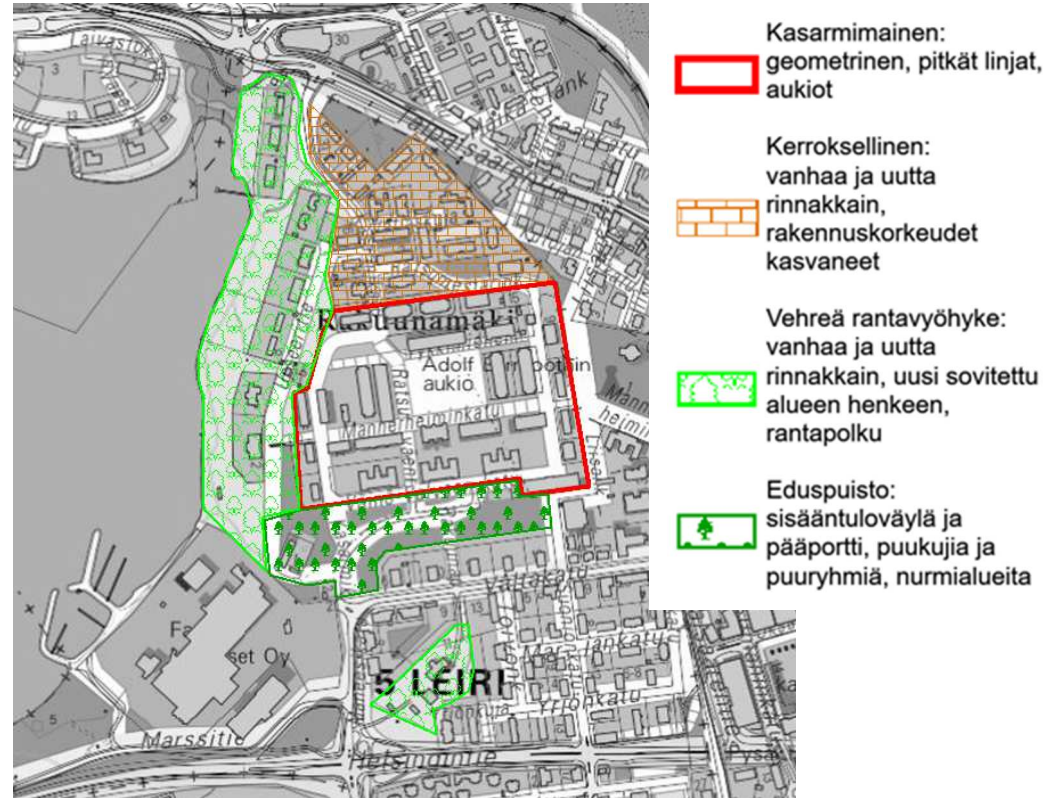
Kuva: Viime vuosisadan alkupuolella Rakuunamäellä toteutettiin laajimmat armeijan suorittamat uudistustyöt. Suomalaisten viranomaisten rakennustyöt kasarmialueella loppuivat rakuunarykmentin lakkautuessa. Venäjän insinöörihallinto siirtyi rakennustöiden johtoon 29.1.1902, jolloin kasarmialue rakennuksineen siirrettiin venäläisille ratsuväkijoukoille. Aluksi kunnostettiin silloisen 55. rakuunarykmentin entisiä rakennuksia. Lisärakennussuunnitelmien laadinta alkoi 1907, mutta rakentaminen painottui 1910-luvulle. Vuoteen 1918 mennessä oli rakennettu ainakin 27 uudisrakennusta, joiden tieltä puretuksi tulleet rakennukset olivat puurakenteisia. Nikolain etulinna-alueen tasanteella sijaitseva Lappeenrannan luterilainen kirkko suunniteltiin alun perin ortodoksiseksi sotilaskirkoksi. Kirkko oli keskeneräinen, kun se maamme itsenäistymisen jälkeen jäi valtion omaisuudeksi. Puukujia on istutettu vanhan pääportin ja Upseerikerhon välisen kadun varteen ja keskustan länsireunalle. Hautaukset Pallon ortodoksihautausmaalle loppuivat 1900-luvun vaihteessa, ja tierakentaminen on leikannut aluetta pienemmäksi. Keskusta on laajentunut Rakuunamäen eteläpuolelle. / Peruskartta 1:20 000, 3134 07, 1951, kartoitus 1949. MML

5. Rakuunamäki varuskunnan loppuaikoina 1980-luvulla

Kuva: Rakuunamäki oli yksinomaan varuskunnan käytössä aina 1980-luvun loppuun. Aliupseerikoulutus oli keskitetty Rakuunamäelle viime sotien jälkeen. Kasarmin vanhaa rakennuskantaa on jonkin verran purettu keskuskentän pohjoispuolelta, samoin Reichardtin huvila Upseeritien varrelta. Varuskunnan henkilökuntaa varten oli 1950-luvulla rakennettu neljä asuintaloa, nk. Tinnan pistetalot, Rakuunamäen ja Sairaalanmäen välillä kulkevan kadun varteen. Varuskuntaan oli perustettu myös Mannerheimliiton osasto ja rakennettu lastentarha. Rannalle, varuskunta-alueen lounaispuolelle oli tullut teollisuutta. Maantien linjaus siirtyi jälleen etäämmäksi Rakuunamäestä, nyt Sairaalanmäen eteläpuolelle. / Peruskartta 1:20 000, 3134 07, 1983, karttoitus 1980. MML

6. Rakuunamäki vuonna 2017

Kuva: Rakuunamäen alueen liittäminen osaksi Lappeenrannan ydinkeskustaa käynnistyi 1990-luvulla, kun puolustusvoimat päätti luopua sotilaskäyttöön tarpeettomista alueistaan ja rakennuksistaan. Kaupunki laati Rakuunamäelle osayleiskaavan 1996 ja maisemasuunnitelman 1997. Tämän jälkeen on entisestä kasarmialueesta tehty asuinalueita ja matkailukohdetta sekä työyhteisöä julkisille palveluille ja yritysten toimipisteille. Vuonna 2015 Leirin kaupunginosaan kuuluvalla kasarmialueella asusti jo liki 700 siviiliä, joiden joukossa myös opiskelijoita. Uudisrakentamisesta on pyritty sovittamaan alueen vanhaan rakenteeseen sekä punatiiliarkkitehtuuriin. Toisaalta saneerauskohteissa on vanhaa tiiliarkkitehtuuria modernisoitu. Maisemanhoidossa on lähtökohtana pidetty vanhan varuskunnan historiallista ominaispiirteitä. Uusin osayleiskaava sai lainvoiman 2014. /Opaskartta 2017. Lappeenrannan karttapalvelu.

2.3 Rakennusvaiheet

Kuva: Inventointikohteet ympyröity. / Rakuunamäen kartta, planssi, ei vl. KA.

Luetteloissa on korostettuina inventoidut rakennukset.

Rakennussuunnitelma 1890 / Suomen Rakuunarykmentti

- 1 Komentajan asuinrakennus
- 2 Ed. ulkorakennus
- 3 Upseerien asuinrakennus
- 4 Upseerien asuinrakennus
- 5 Ulkorakennus
- 5a Upseerien leivin- ja pesutupa
- 6 Upseerikerho ja upseeriasunto**
- 7 Kanslia ja kirjurien asunnot
- 8 Nro:n 6 ja 7 ulkorakennus
- 9, 10 ja 11 Sotilas- eli rakuunakasarmi**
- 12 Päävartio, putka
- 13 Artelli eli ruokala-keittiö**
- 14 Verstaas, alipäällystön/miehistön asuinrakennus
- 15 Perheellisten alipäällystön/miehistön asuinrakennus
- 16 Perheellisten alipäällystön/miehistön asuinrakennus ja klubi
- 17 Nro:n 8, 14 - 16 ulkorakennus
- 18 Leipomorakennus
- 19 Varusvarasto
- 20 Sauna ja pesutupa
- 21 Sepän paja
- 22-27 Hevostallit eskadroonille
- 28 Trumpetistien hevostalli
- 29 24:n hevosen sairastalli
- 29a 8:n hevosen sairastalli
- 30 Kauramakasiini
- 31 Heinälato 6 kpl
- 31a Vaakarakenus
- 32-33 Vaunuvaja
- 34-35 Halkovarasto-ulkohuone
- 36 Maneesi
- 37 Maneesi (ei rakennettu)
- 38 Sairaalarakennus**
- 39 Sairaalahenkilökunnan asuin- ja talousrakennus**
- 40 Ruumishuone
- 41 Sairaalan ulkorakennus**
- 42 Liiteri ja ulkohuone
- 43 Pumppuhuone ja konehoitajan asunto
- 44 Palokalustovaja

Kuva: Inventointikohteet ympyröity. / Kartta ja luettelo, 1918. KA

Rakennuskanta 1918, venäläiskauden jälkeen

1 - 6 Kasarmirakennuksia (1-3, 5, 6)

7 Vanha sotilaskeittiö

8 Uusi sotilaskeittiö

9 Päävahti

10, 11 Aliupseerien asuntoja

12 Työverstaas

13 Kauramakasiini

14 Klosetti

15 - 19 Vanhoja puisia hevostalleja

20 Väliaikainen hevostalli

21, 22 Sairastalleja

23 - 28 Uusia talleja (25)

29 Sökkeli tallia varten

30 Maneesi

31 - 44 Varastohuoneita (31, 32, 33)

45 Palokalusto

46 - 50 Heinävajaja

51 Kellari

52 Kengityspaja

53 Korjauspaja

54 Hiilivaja

55, 56 Leipomoita

57 Sauna

58, 59 Upseerien asuntoja

60 Rykmentin päällikön asunto

61 Upseeriklubi

62 Pumppuhuone

63 Ruutikellari

64 Likakasti

65 Kanslia

66, 67 Halkovaja

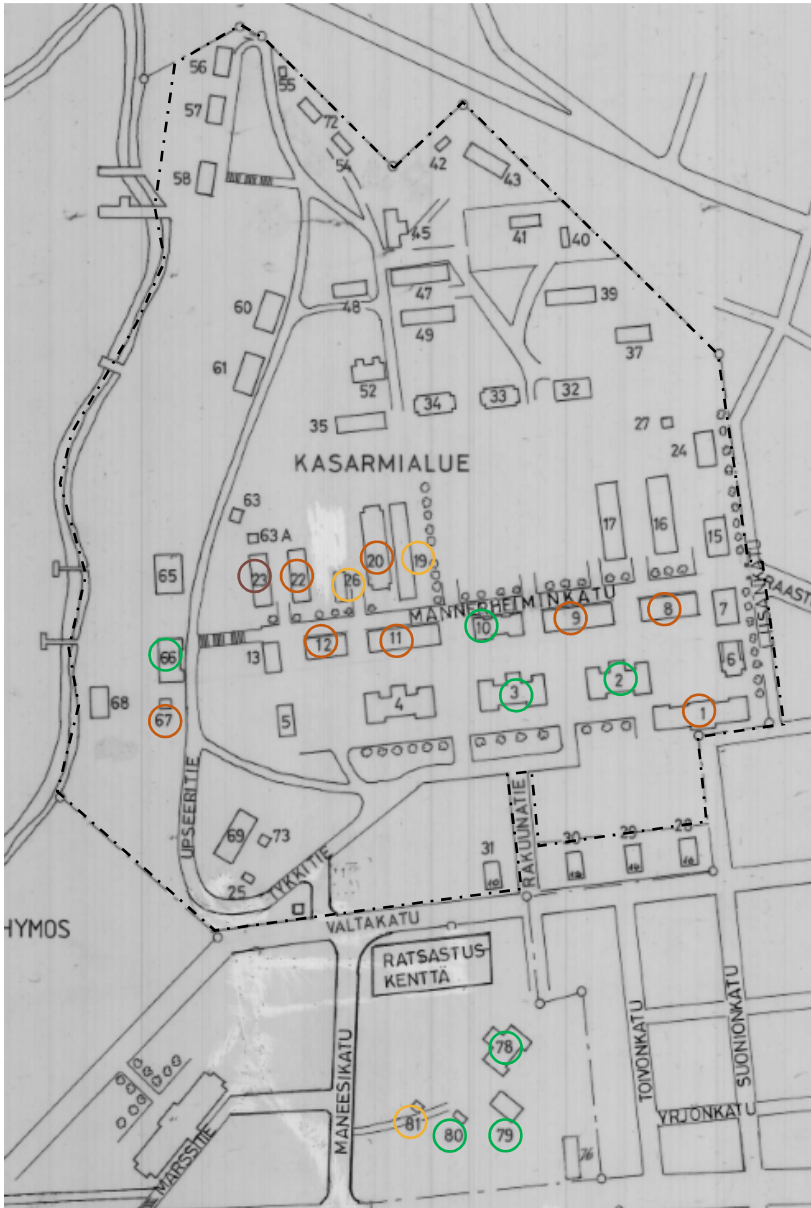
68 Upseerien leipomo ja pesutupa

Suomen armeijan lakkauttamisen jälkeen rakuunoiden kasarmialue rakennuksineen luovutettiin venäläisten joukkojen käyttöön.

Uudet sotilasrakennukset sijoitettiin lisärakennuksina vanhoille alueille; uudet tallit täyttivät aiemmat tallienväliset ratsastuspihat, ja kasarmialueen pohjoisosan väljyys katosi uusien varastojen ja tallien jälkeen.

Olli Immosen tutkimuksen (1992) mukaan venäläisjoukoille tehty uudet rakennukset rakennettiin Rakuunamäelle ajanjaksolla 1914–17. Immonen perustaa ajoituksen Lappeenrannan varuskunnan rakennustoimistossa olleeseen piirustus- ja asiakirja-aineistoon, joskin toteaa, että jo vuodelta 1910 oli säilynyt joitakin uusien rakennusten suunnitelmapiirustuksia. Lappeenrannan majoituslautakunnan lausuntojen mukaan oli osa kasarmeista ollut valmiina jo vuonna 1915. Vuonna 1917 valtuusto totesi sotilasrakennushankkeet jo rauhan aikana päätetyiksi.

Näiden lisäksi Sairaalanmäellä sijaitsivat rakennukset: **sairaala, henkilökunnan asuin- ja talousrakennus, ruumishuone ja ulkorakennus.**

Kuva: Inventointikohteet ympyröity. / Piirros, Senaatti-kiinteistöt

Käytössä oleva rakennusnumerointi

- 1 Maasotakoulu**
- 2 (Kasarmi) tyhjiillään**
- 3 Maasotakoulun esikunta**
- 4 Toimistorakennus
- 5 Asuinrakennus
- 6 Asuinrakennus
- 7 Opiskelija-asuntosäätiö
- 8 Puolustushallinnon rakennuslaitos PHRAKL**
- 9 Maasotakoulu**
- 10 (Sotilaskoti) tyhjiillään**
- 11 (Ruokala) tyhjiillään**
- 12 (Tutkimusos.) tyhjiillään**
- 13 Asuinrakennus
- 15 Opiskelija-asuntosäätiö
- 16 Toimistorakennus
- 17 Toimistorakennus
- 19 Puolustushallinto**
- 20 Maasotakoulu**
- 22 Puolustushallinto PVJJK**
- 23 Maasotakoulu**
- 24 Asuinrakennus
- 26 (Lämpökeskus) tyhjiillään**
- 27 Asuinpientalo
- 32 Asuin- ja työtilat
- 33 Eksote
- 34 Eksote
- 35 Asuinrakennus
- 37 Asuin- ja päiväkotirakennus
- 40 - 41 (Lastentarha) toimisto-asuinrakennus
- 45 Asuinrakennus
- 47 Autotalli
- 48 Asuinrakennus
- 49 Autotalli

- 52 Asuin- ja toimistorakennus
- 54 Asuinrakennus
- 56 - 58 Asuinrakennuksia
- 60 - 61 Asuinkerrostalo
- 63 Asuinrakennus
- 65 Asuinrakennus
- 66 Upseerikerho**
- 67 Kellari**
- 68 (Pumppaamo) tyhjiillään
- 69 Opiskelija-asuntosäätiö
- 73 Kellari

Purettu: 25, 39, 42, 43, 55 ja 72

Valtakadun kerrostalot nro:t 28 - 31 ovat armeijan henkilökunnalle rakennettuja asuntokerrostaloja 1950-luvulta.

- 78 Terveysasema, SOTLK**
- 79 Päiväkot (yks.)**
- 80 Ulkorakennus**
- 81 Kellari**

2.4 Rakennuskanta ja rakenteet 2017

Tarkastelualue

Inventointialue /Senaatti-kiinteistöt (rakennukset)

Rakennukset

- Suomalaiskaudelta 1889 - 1901, Suomen rakuunarykmentti
- Venäläiskaudelta 1902 - 1917, Suomenmaalainen rakuunarykmentti
- Itsenäistymisen jälkeen, aikavälillä 1917 - 1960
- Vuoden 1960 jälkeen, pääasiassa 2000-2017

Rakennelmat

- Portti
- Portaati
- Kivetty painanne tai avo-oja
- Muistomerkki
- Masto

Viheralue

- Erityyppisiä viheralueita; luonnonvaraisia metsiä, hoidettuja nurmipihoja, villiintyneitä puutarhoja, rantapuustoa

Puurivi

- Istutettu ennen 1940-lukua

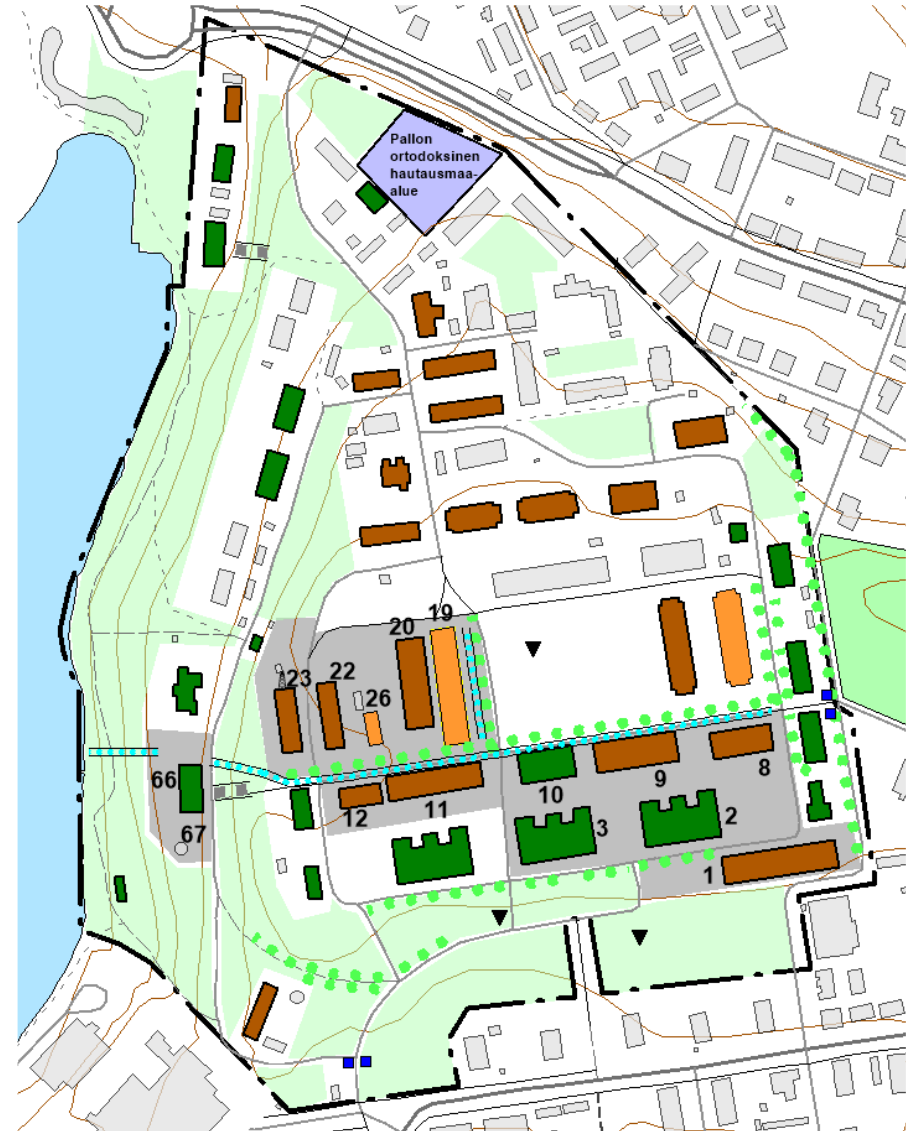
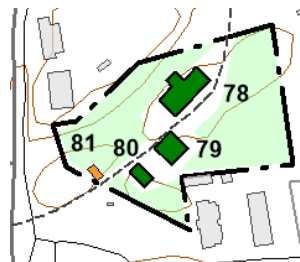
Hautausmaa-alue

Puisto

Kasarmialueen ulkopuolella

Vuonna 2017 inventoidut rakennukset ovat suurimmaksi osaksi venäläiskaudella, 1910-luvulla, rakennettuja punatiilirakennuksia. Niiden lisäksi inventoitiin yksi tiilirakennus 1920-luvulta, puurakennus 1890-luvulta ja rapattu lämpökeskus 1950-luvulta.

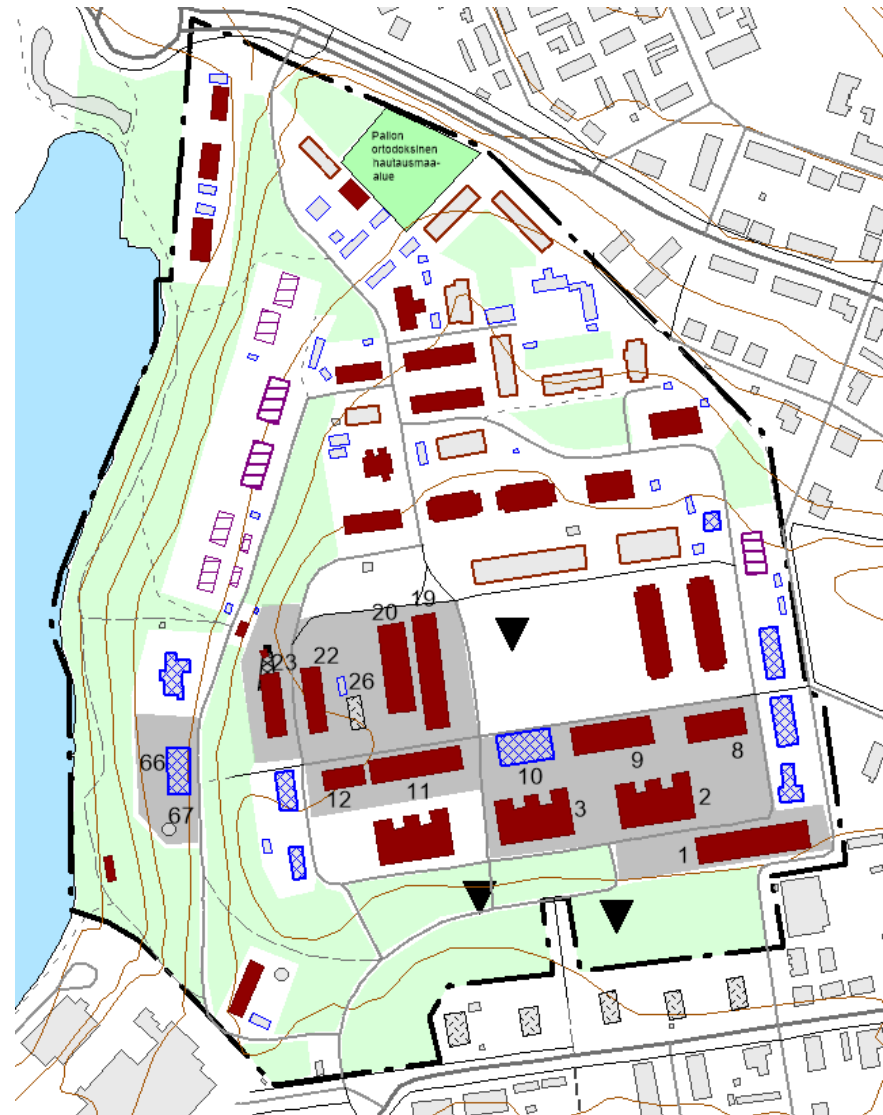
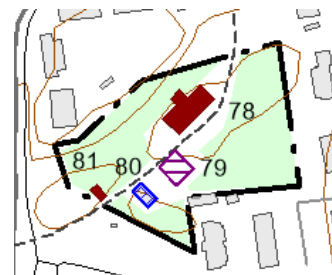
Julkisivumateriaalit

- Puu / kasarmivaihe
- Puu / uudet
- Tiili / kasarmivaihe
- Tiili / uudet
- Puu ja tiili / kasarmivaihe
- Puu ja tiili / uudet
- Rappaus / ei ajoitettu

Muut merkinnät

- Muistomerkki
- Masto
- Viheralue
- Hautausmaa

Inventointialue

Inventoidut rakennukset sijaitsevat alueella, joka on säilyttänyt hyvin alkuperäisen kasarmimaisen luonteensa. Punatiilirakennukset hallitsevat suurten sotilaskasarmien ja keskusaukion ympäristöä. Tiilirakennusten keskelle jäävä puinen ruokalarakennus on keskeinen osa 1890-luvun sommitelmaa. Puinen upseerikerhorakennus on osa upseeristolle suunniteltua asuinalueita puistomaisessa rantarinteessä. Sairaalanmäen rakennuksissa on sekä tiilestä muurattuja että puurunkoisia.

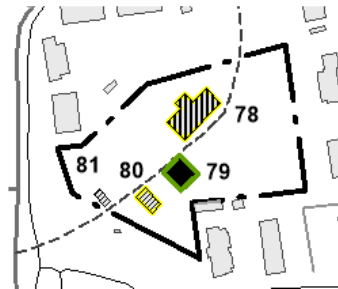
Alkuperäinen käyttötarkoitus

- Vartio, klubi, kanslia, ruokala
- Miehistökasarmit
- Päällystön ja aliupseeriston asunnot
- Talousrakennukset
- Hevostallit
- Varastot, kellarit

Yleisyys

- Kasarmit, 3 samanlaista, tiili
- Kasarmit, ruokala, leipomo, tyyliltään yhtenäiset, tiili
- Tallit, 4 tyyliltään yhtenäistä, tiili
- Tallit, 2 tyyliltään yhtenäistä, tiili
- Varastot, 5 tyyliltään yhtenäistä, tiili
- Varastot, 2 samanlaista, tiili
- Varastot, yhtenäisiä tyylipiirteitä (2), tiili
- Asuinrakennukset, 2 samanlaista, puu
- Asuinrakennukset, 2 tyyliltään yhtenäistä, puu ja tiili
- Asuin-talous/verstasrakennus, 2 tyyliltään yhtenäistä, puu ja tiili
- Talousrakennukset, 2 muodoltaan yhtenäistä, tiili
tiilikoristelu ks. 1890-l kolme kasarmiä
- Yksilölliset (14) hahmoltaan ja/tai tyyliltään, puu tai tiili

Inventointialue

Inventointialueella sijaitsevat 1910-luvun kasarmirakennukset ovat julkisivukoristelultaan ikäryhmänsä rikkaimmat. Kaikissa venäläiskauden tiilirakennuksissa on käytetty samoja tiilikoristemuotoja ja -aiheita, mutta erilaisina yhdistelminä. Venäläisille kasarmialueille oli tyypillistä yhtenäinen monimuotoisuus, joka perustui variaation mahdollisuuteen tiukan normiston asettamissa rajoissa. Näistä lähtökohdista syntyivät pienet eroavaisuudet venäläisten Suomeen perustamien tai täydennysrakentamien kasarmien välille, esimerkkeinä Lahden Hennala, Hämeenlinnan Suomen kasarmit tai Riihimäen kasarmi.

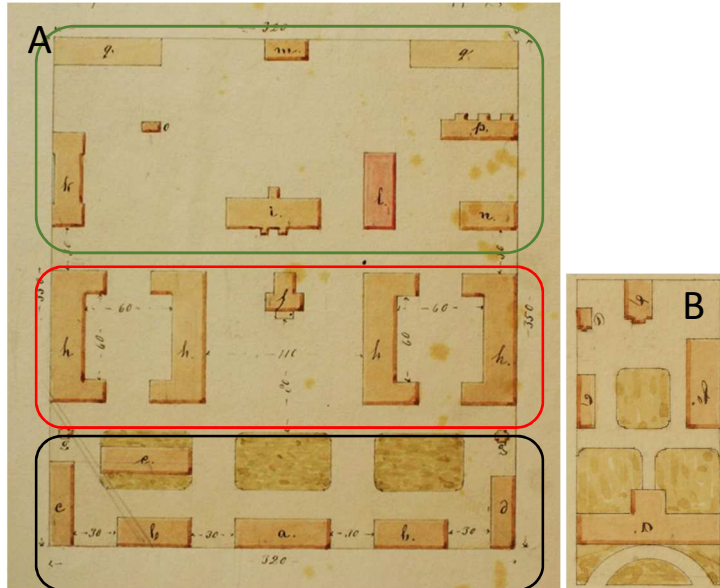
TIETOTAULU: PAVILJONKIJÄRJESTELMÄ²

Paviljonkijärjestelmä oli suunniteltu tartuntatautien leviämisen estämiseksi. Tätä Krimin sodan jälkeen Englannissa kehitettyä järjestelmää sovellettiin kasarmeihin ja sairaaloihin 1800-luvun jälkipuoliskolla. Keskeistä oli majoitustilojen väljyys sekä toimintojen ja majoitustilojen eriyttäminen; ruokalot ja muut vastaavat toiminnot tuli sijoittaa omiin rakennuksiinsa.

Suomessa paviljonkiperiaatetta pidettiin ainakin 1890-luvun puolivälissä parhaana mahdollisena hygieenisesti. Koska se vaati paljon tilaa, sen katsottiin vähentävän niitä terveydellisiä haittoja, joita suuren väkimäärän kasautuminen aiheutti. Pidettiin myös edullisena, että järjestelmän sotilaallinen perusyksikkö eli komppania asui ja toimi muuten mahdollisimman itsenäisenä ja erillisenä osastona. Suomeen 1800-luvulla rakennetuista kasarmialueista useimmat edustivat tätä rakennustapaa.

Suomen sotaväen tarkka-ampujapataljoonien kasarmialueiden toteuttamista varten laadittiin rakennusten malliryhmytykset viiteen kokonaisuuteen: A pääryhmä, B sairaala, C verstaas, D maneesi ja E maaliinammuntatalo. Malleissa rakennukset sijaitsivat paviljonkijärjestelmän mukaisesti toisistaan erillään. Malliryhmytysten tarkoituksena oli antaa yleiskuva kasarmikokonaisuudesta ja esittää kasarmialueen vaatima pienin mahdollinen pinta-ala. Myös ainoan **ratsuväkikasarmien** rakennukset sijoitettiin geometriseen sommitelmaan, suoriin riveihin tai neliöpihojen ympärille, mutta tilavammin, kuin malliryhmytyksissä, ja maasto-olosuhteet huomioiden. Olli Immonen kirjoittaa (1992), että Lappeenrannan rakuunakasarmien asemakaava on ratkaistu sotilaiden majoitustilojen, erillisten talousrakennusten ja tallirakennusten rajaamien kolmen ratsastuspihan osalta samoin kuin saksalaisten rakennuttaman Tilsitin kasarmialueella, jota esiteltiin Deutsches Bauhandbuchin ratsuväkikasarmeja varten laaditussa julkaisussa 1884.

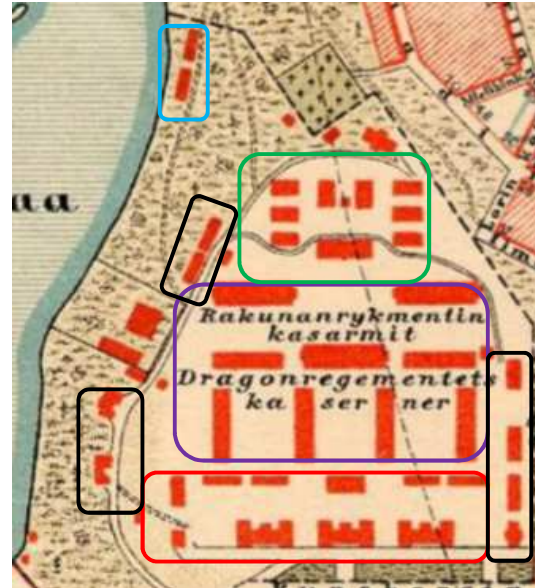
Kuva: Malliryhmät A (pääryhmä) ja B (sairaala), 1879. A. Boman. KA

A: **Keskellä** isot sotilaskasarmit ja vartio, **alareunassa** upseeriasunnot, ja **yläreunassa** artelli ja talousrakennukset.

B: Alareunassa sairaala, oikeassa reunassa asuin- ja talousrakennus, lisäksi ruumiskellari ja ulkorakennuksia.

Kuva: Lappeenrannan kartta, 1894. KA.

Alareunassa sotilaskasarmit, artelli ja kanslia

Reunoilla upseerien ja aliupseerien asunnot ja talousrakennukset, klubi ja vartio

Keskellä aukio ja sitä reunustavat tallit ja maneesi

Yläreunassa heinäladot ja talleja, **rännassa** leipomo ja sauna-pesutupa

Lappeenrannan ratsuväen kasarmialue oli Suomessa kokonaan uusi rakennuskoostuma. Sen suunnittelijoina olivat arkkitehti S. Gripenberg ja muu avustava suunnittelijakunta yleisten rakennusten ylihallituksessa vuosina 1889–90.

Alueen erityispiirteitä

- 2-kerroksiset tiiliset sotilaskasarmit
- Alueen väljyys, iso keskusaukio, ratsastuspihat ja leveät kulkuväylät
- Maaston huomioon ottaminen aluerakenteessa.

Pikkukuvassa sairaala ja talousrakennus kulmittain, muut rakennukset reunoilla.

TIETOTAULU: Suomalaisten ja venäläisten kasarmiarkkitehtuurista

Vuoden 1878 asevelvollisuuslain nojalla Suomen autonomiseen suuriruhtinaskuntaan perustettiin oma armeija, joka käsitti kahdeksan tarkka-ampujapataljoonaa ja yhden rakuunarykmentin. Tarkka-ampujapataljoonia varten rakennettiin 1880-luvun alkupuolella seitsemän puukasarmialuetta, 1890-luvulla yksi kivikasarmialue sekä vuonna 1893 valmistunut **kivi- ja puurakennuksia** käsittänyt Lappeenrannan ratsuväkikasarmi. Rakennustyytit olivat molemmissa pitkälti samat, mutta ratsuväkeä varten sotilaskasarmirakennukset rakennettiin tiilestä, samoin sairaala, ja lisäksi upseeriston asuinrakennuksia oli myös tiili-puurunkoisina. **Rakuunavaruskunta erosi puukasarmialueista** myös arkkitehtuurityylin osalta. Molemmissa suunnittelu tapahtui Yleisten rakennusten ylihallituksessa, mutta eri arkkitehdin johtamana. Puukasarmien suunnittelusta vastasi pääasiassa arkkitehti August Boman, kun taas ylitirehtööri (1887–1904) S. Gripenberg laati Lappeenrannan kasarmialueen rakennusten luonnokset, jotka arkkitehti Jac. Ahrenberg viimeisteli tai piirsi puhtaaksi. Bomanin suunnittelemat puurakennukset olivat tyyliltään klassistisia. Gripenbergin suunnitelmissa vaikuttaa 1800-luvun lopulla suosittu uusrenessanssi.

Rakuunamäellä kaikki venäläiskaudelta säilyneet rakennukset ovat **tiilirakennuksia** ja valmistuneet arviolta 1914–1917. Uudet rakennukset täydensivät ja tiivistivät vanhaa rakuunoiden kasarmialuetta. Samaan aikaan venäläiset rakensivat kasarmirakennuksia ainakin yhdeksälle muulle varuskunta-alueelle Suomessa, ja perustivat viisi kokonaan uutta kasarmialuetta.³ Eri alueiden kasarmeista tuli toistensa näköisiä, koska venäläistä kasarmirakentamista määrittivät normit, mallipiirustukset ja sama rakennustekniikka. Tarkemmin katsottuna kasarmien rakennuksissa ja rakennuskokonaisuuksissa on eroja. Paikalliset rakennuskomissioiden saivat soveltaa rakennustensa malleina joko päärakennuskomission laatimia tyyppipiirustuksia, muilla kasarmialueilla jo toteutettujen kasarmien suunnitelmia tai omia piirustusversioitaan.⁴ Malleja ei kopioitu pikkutarkasti, jolloin niin pohjakaavojen kuin julkisivujen kohdalla **syntyi paikallista variaatiota**.

Kuva: Tiilikasarmi 1910-luvulta, Suomen kasarmi, Hämeenlinna. / Kuva (osa) Hämeenlinnan kaupungin historiallisen museon arkisto

Kuva: Tiilikasarmi vuodelta 1913, Hennalan kasarmi, Lahti. / Kuva (osa), RHS, Lauri Putkonen 2012. Ramboll.

Kuva: Tiilikasarmi 1914-17, nro 1 Rakuunamäki.

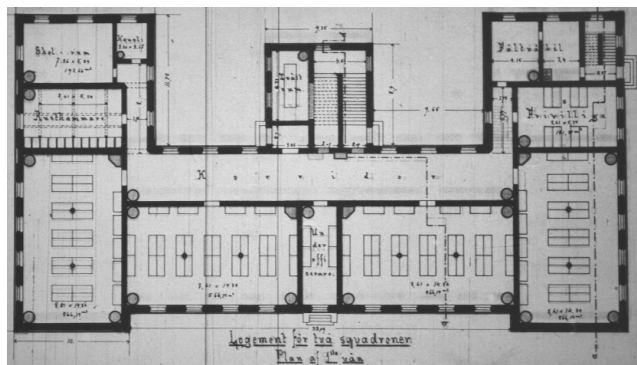
Rakuunoille 1880-luvun lopulla suunniteltujen kasarmirakennusten arkkitehtuuri nojaa rakennusmassan **veistokselliseen ryhmittelyyn**. Rakennusten pohjat ovat monimuotoisia; isoissa sotilaskasarmeissa, sairaalassa ja upseerikerhossa lähtökohtana on U-tai H-muoto, johon liittyy keskisiipi. Porrashuoneet muodostavat selvästi rungosta ulkonevia osia tai ovat siipien päissä. Huonetilojen funktio vaikuttaa rakennuksen muotoon esimerkiksi päävartiorakennuksessa, johon liittyy putkasiipi. Ruokalarakennus on saanut vahvan H-volyymin keskussalista ja sitä reunustavista porrashuone-keittiö -päädyistä.

Venäläisten 1910-luvulla rakennuttamat kasarmirakennukset ovat pääasiassa harjakattoisia ja pohjaltaan suorakaiteen muotoisia. Poikkeuksen tekee kellarirakennus, johon liittyy kolme siipimäistä uloketta. Kasarmien ja ruokalan julkisivuja rytmittävät matalat sivu- tai keskisaliitit. Pitkien tallien ja varastojen päädyissä on matalat ulkonevat tiiliset eteisosat.

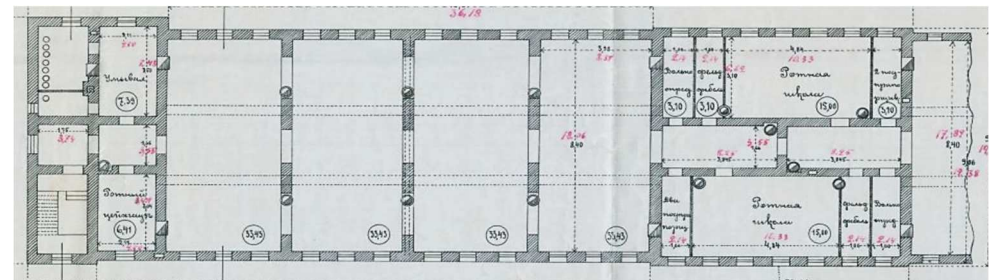

Suomen sotaväen 1890-luvun sotilaskasarmien pohjaratkaisut nojautuvat sivukäytävään, josta kuljettiin erikokoisiin tupiin ja upseerien huoneisiin. Porrashuoneet olivat siivissä.

Kuva: / Lappeenranta, Rakuunamäki, Rakuunarykmentille suunniteltujen sotilaskasarmien pohjaratkaisu. Rakennushallitus, kasarmipiirustukset. KA

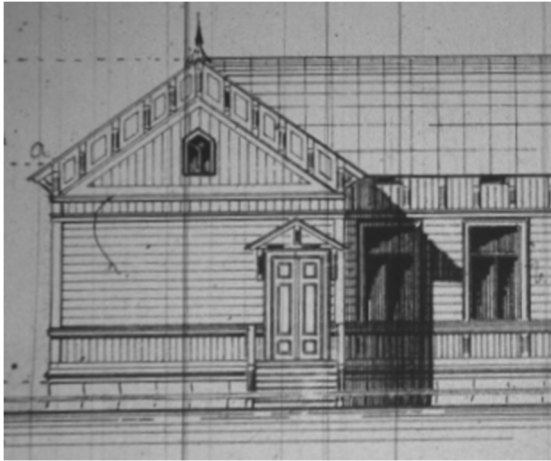
Venäläinen erikoisuus kasarmirakentamisessa oli läpikuljettaviin huoneriveihin perustuva pohjakaavatyyppi. Muissa maissa käytettiin käytävämalleja.

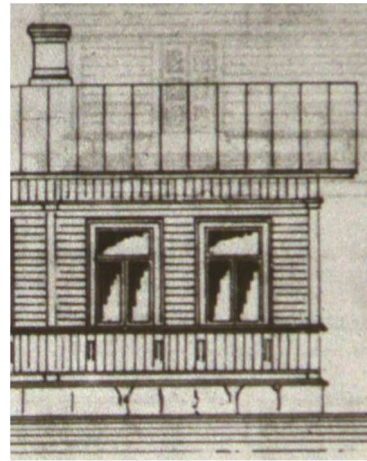
Kuva: Riihimäki, 10. suomenmaalaisen tarkka-ampujarykmentin kasarmirakennus (puolikas) nro 18. KA. Rakuunamäellä olevien venäläisten rakennusten piirustukset eivät ole niiden nykykäytön vuoksi saatavilla.

Suomalaiskauden puurakennukset 1890-luvulta

Julkisivun vuorilaudoitus noudattaa samaa järjestelmää useimmissa kasarmialueen puurakennuksissa. Ikkunan alareunan korkeudella kulkevan rintalistan alapuolella on pystypaneeli, sen yläpuolella vaakalaudoitus ja ylimpänä räystäään alla jälleen pystylaudoitus, jota on kasetoitu listoin tai haukkaikkunoin; räystäään alta voi löytyä myös profiloituja katonkannattajia. Julkisivuja rytmittävät nurkkalaudat tai -pilasterit sekä lähinnä poikkipäätyjen kohdille sijoitetut pystylistat. Ikkunoiden sivuvuorilautojen alapuolella on jalkalistaan ulottuvia profiloituja pystylistoja. Siiven tai risaliitin päätyyn on listoilla ja laudoituksella muodostettu klassistinen päätykolmio tai katon räystääslinjan mukainen ”friisi”. Rakennusten sokkeli on tehty säännöllisistä graniittilohkokivistä (saumaus).

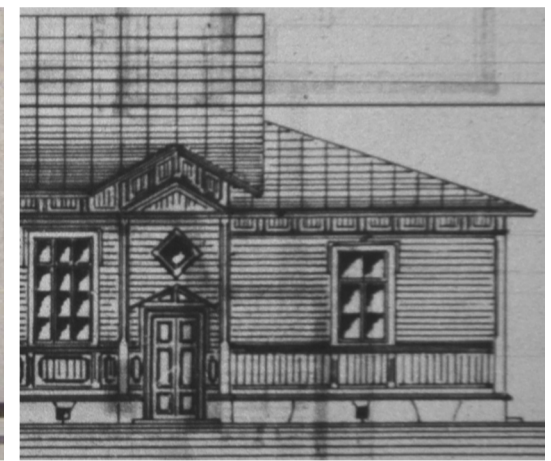
Komentajan asuinrakennus nro 65.

Kansliarakennus nro 5.

Upseerikerhorakennus nro 66.

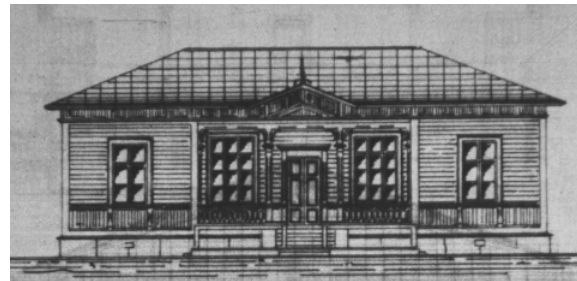

Artellirakennus nro 10.

Puurakennusten ikkunat ovat alun perin olleet kaksipuitteisia sisään-ulosaukeavia puuikkunoita, joissa T-karmi tai ristikarmi on jaettu välipienoin kuuteen ruutuun. Muutamissa rakennuksissa – ruokalassa ja päävartiossa – on ollut yksittäisiä suuria 12-ruutuisia ikkunoita. Räystäään alapuoliset haukkaikkunat ovat pääsääntöisesti pieniä ja suorakaiteen muotoisia. Koristeellisimpien rakennusten päätykolmioissa on kiilaharjaisia ullakkoikkunoita. Ulko-ovina on erilaisilla peilijaoilla olevia puuovia. Sisäänkäyntien yhteydessä on yleensä ulkoportaikko ja sadesuojana harjakattoinen katos, jota kannatteleva koristeellinen puuristikkorakenne kiinnittyy seinään vinotuin. Upseerien asuinrakennukset on varustettu ristikkokaiteisilla parvekkeilla.

Päävartio, August Boman.

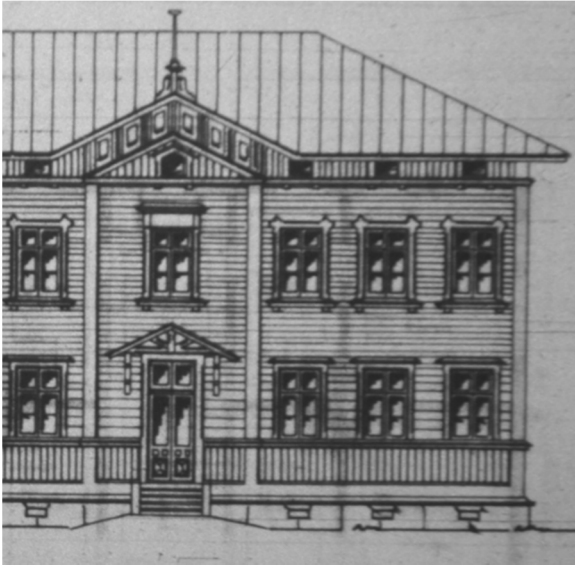

Päävartio, S. Gripenberg.

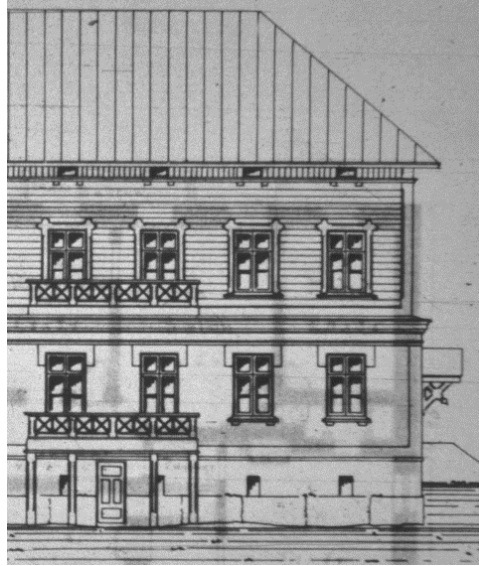
Yleisten rakennusten ylihallituksessa laadittiin Lappeenrantaan perustettavaa ratsuväkikasarmia varten uudet kasarmirakennusten piirustukset. Pohjakaavoissa näkyy kuitenkin kasarmisuunnittelun jatkumo, ja yksittäisissä rakennuksissa on melko suoraan käytetty mallina 1880-luvun puukasarmien tyyppi- ja piirustuksia (August Boman). Esimerkkinä Rakuunamäen päävartiorakennus, jonka pohjakaava ja julkisivujäsentely ovat samanlaiset kuin vanhemmassa tyyppissä (putkasiipi pidempi), mutta tyyli on muutettu uusrenessanssin henkiseksi arvokkaan klassismin sijaan.

Selvitystyö Ahola 2017 Lappeenrannan Rakuunamäen rakennusinventointi

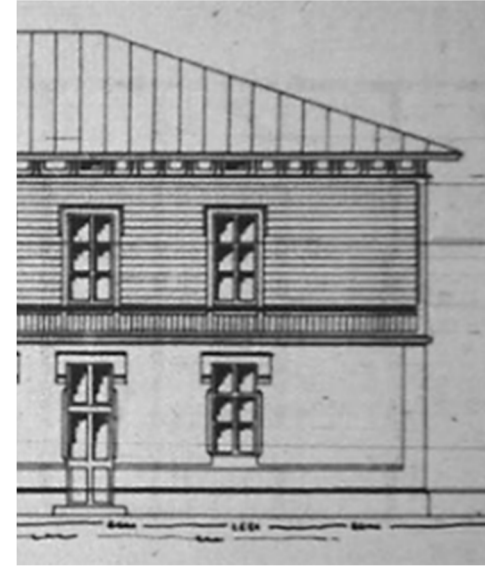
Rakuunarykmentin kasarmialue eroaa tarkka-ampujapataljoonia varten rakennetuista puukasarmeista siinä, että asuinrakennuksissa on myös kaksikerroksisia. Sotilaskasarmien ja asuinrakennusten kaksikerroksinen rakennustapa säästi kasarmialueella tilaa rakuunoille tärkeille ratsupihoille. Upseereita varten rakennettujen talojen ensimmäinen kerros on tiiltä ja toinen puurunkoinen. Aliupseerien asuinrakennukset ovat kokonaan puurunkoisia. Yhdistelmärakennukset, joissa on ollut verstaita tai taloustiloja asuinhuoneistojen lisäksi, ovat puu- ja tiilirunkoisia.

Asuinrakennus nro 7.

Puu- ja tiilirunkoinen upseerien asuinrakennus nro 3.

Puu- ja tiilirunkoinen verstaas-asuinrakennus nro 24.

Suomalaiskauden tiilirakennukset

Lappeenrannan ratsuväen kasarmialueelle rakennettiin kokonaan punatiilestä kolme suurta 2–3-kerroksista sotilaskasarmia (2–4), leipomo (57), sauna- ja pesutuparakennus (58), upseerien leivin- ja pesutupa (63), paja (52) ja pumppuhuone (68) sekä lisäksi sairaala omalle mälleen. Rakennusten julkisivut on puhtaaksimuurattuja. Kolmessa rakennuksessa on harjakatto ja kuudessa aumakatto. Yleisten rakennusten ylihallituksen ylitirehtöörin (1887-1904) S. Gripenbergin suunnittelemissa rakennuksissa huomio kiinnittyy enemmän rakennusosien ryhmittelyyn kuin pintakoristeluun. Julkisivuissa käytetyt tiilikoristeet ovat matalia, mutta korostavat rakennuksen muotokieltä. Gripenberg oli viehätynyt 1800-luvun lopun kertaustyyleistä erityisesti uusrenessanssiin, mutta hän kuitenkin toteutti tyyliä omintakeisen rationalistisesti. Hän suosi selkeitä ja taloudellisia pohjakaavoja sekä linjakasta yksinkertaista arkkitehtuuria.⁵ Sotilaskasarmien julkisivujen aiheistoon kuuluu mm. matalia liseeneitä, lokerofriisi ja hammaslistat, räystäään korokemuuraus ja konsolit, alimman kerroksen ikkunoiden tasolla oleva muurattu koroke, ikkunoissa U-volyymiset kehykset (ikkuna-aukot suorakaiteen muotoiset). Kaikki 1890-luvulla rakennetut (ehkä kellareita lukuun ottamatta) kasarmien punatiilirakennukset ovat säilyneet.

Rakuunakasarmi nro 4.

Leivin- ja pesutupa nro 63.

Sauna- ja pesutupa nro 58.

Leipomo nro 57.

Rakuunakasarmi nro 3.

Venäläiskauden tiilityyli sekä muutamat Suomen itsenäistymisen jälkeen rakennetut tiilirakennukset

Merkittävimmät venäläisten 1910-luvulla toteuttamista rakennushankkeista Rakuunamäellä olivat kolmen vanhan rakuunakasarmin täydennykseksi rakennetut kaksi uutta kaksikerroksista kasarmirakennusta (nro 1 ja 9). Lisäksi rakennettiin muun muassa uusi ruokala (11) ja leipomo (56). Useimmat uudisrakennukset olivat talleja ja varastoja. Rakennukset ovat punatiilipintaisia ja harjakattoisia. Julkisivujen arkkitehtuuri nojaa enemmänkin julkisivujen koristeluun, kuin rakennusmassan veistokselliseen ryhmittelyyn. Tiilijulkisivujen koristeellisuus kuvasti alueen sisäistä hierarkiaa. Goottilaiseen traditioon perustuvassa tiilityylissä on hammaslistoja räystäiden ja ikkunoiden alapuolella, sakarapäätyjä ja erilaisia liseeneitä, joista vaikuttavimmat jyrkeviä hammaslistaan päättyviä kaksoisliseeneitä rakennusten kulmissa. Ikkuna-aukot ovat yläreunastaan suoria tai kaarevia ja yläpuolista muurattua kaarta koristi lakikiven omainen koriste. Varastorakennusten päädyissä on myös käytetty klassismin aiheisiin kuuluvaa ”kissanpenkki” -koristetta. Alueella on myös kaksi Suomen itsenäistymisen jälkeen rakennettua tiilirakennusta, joiden julkisivukoristelussa on palattu klassismiin.

Ruokalarakennus nro 11.

Ammusvarasto nro 69.

Varastorakennus nro 49.

Tallirakennus nro 17.

1920-luvun tallirakennus nro 19.

1910-luvun tallirakennus nro 20.

3 KOHDEKUVAUKSET OSA-ALUEITTAIN

3.1 Osa-aluejako

1. vaihe (vihreä)

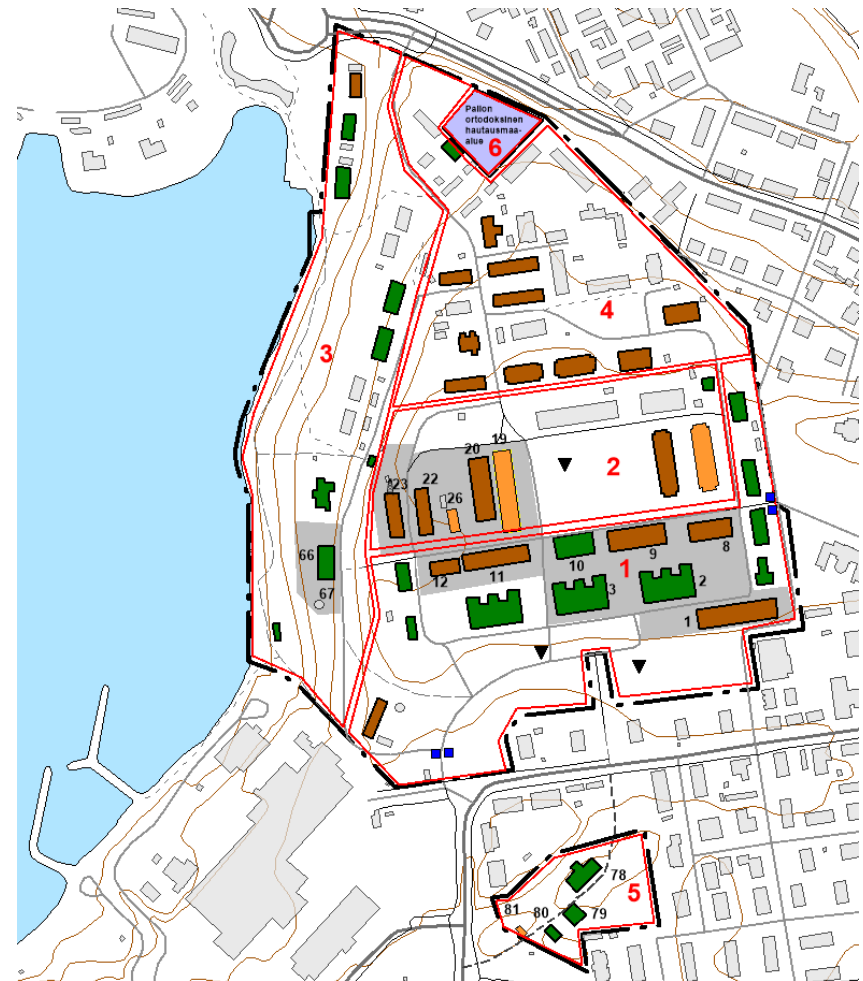
Rakennuttaja Suomen suuriruhtinaskunta, Suomen sotaväki
Ajankohta 1890–1893 (myös Sairaalanmäki)
Suunnittelu 1889, vahv. 28.1.1890.
 Yleisten rakennusten ylihallitus YRYH, allekirjoittajana ylijohdaja Sebastian Grinpenberg ja arkkitehti Johan Jacob Ahrenberg, työnvalvojana arkkitehti John Lybeck.
 – Lappeenrannan ratsuväki- eli rakuunakasarmi oli ainoa laatuaan
 – Muut suomalaisen sotaväen kasarmit (puukasarmit) rakennettiin August Bomanin laatimien tyyppipiirustuksien mukaan 1880-luvulla, paitsi Uudenmaan pataljoonan tiilikasarmit ja myöhemmät lisärakennukset.

2. vaihe (ruskea)

Rakennuttaja Venäjän valtio, sotilasrakennuskomitea
Ajankohta 1914–1917
Suunnittelu 1910-luku
 Venäläinen Insinöörikomennuskunta, mallipiirustusten pohjalta

3. vaihe (oranssi)

Rakennuttaja Suomen valtio,
Ajankohta 1918 jälkeen, 1920-luku
Suunnittelu 1918–19 Sotaministeriön intendenttiosaston majoitustoimisto (majoitus- ja kasarmitoimisto) ja YRYH
 1919–22 Sotaministeriön insinööriosasto ja (YRYH -1925)
 1922–27 Puolustusministeriön Insinööriosaston rakennustoimisto (1926 otti kokonaan vastuun suunnittelusta ja ylläpidosta)
 1927–40 Puolustusministeriön Teknillisen osaston rakennustoimisto
 Myöhempi rakennustoiminta
 1941–1994 Puolustusministeriön rakennusosasto
 1994– Puolustushallinnon rakennuslaitos

Kuva: Vanha varuskunta-alue on jaettu kuuteen osa-alueeseen: 1 Kasarmialue, 2 Harjoitusalue, 3 Asuntoalue, 4 Varastoalue, 5 Sairaalanmäki ja 6 Pallon hautausmaa. Jako perustuu 1890-luvun alun aluesuunnitelmaan sekä rakennetun ympäristön nykytilaan, jäljellä oleviin vanhoihin rakennuksiin sekä kaupunkikuvallisiin tekijöihin (mm. aukiot, puistot, näkymät).

3.2 Osa-alue 1: Kasarmialue

Ajankohta 1890–1893 (suomalaiskaudella)

Rakennukset nro 2, 3 ja 10
 Asemakaava akm 405-2120, lv 13.11.2000, EP
 Kaavasuojele sr-1: nro 2, 3 ja 10
 Muu suojele oyk lv. 28.5.2014, sr-1: nro 2, 3, 10

Ajankohta 1914–1917 (venäläiskaudella)

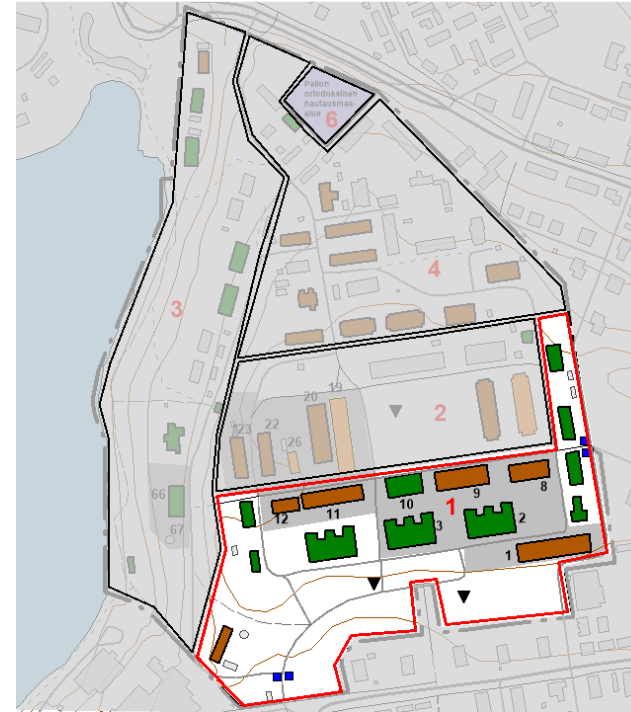
Rakennukset nro 1, 8, 9, 11 ja 12
 Asemakaava 1) akm 405-2120, lv 13.11.2000, EP
 2) ak 405-2029, lv 13.5.1998, AL
 Kaavasuojele 1) sr-1: nro 8, 9, 11 ja 12
 2) sr-1: nro 1
 Muu suojele oyk lv. 28.5.2014, sr-1: nro 8, 9, 11 ja 12

Kuvaus (historia⁶ ja luonne)

Osa-alueella sijaitsevat sotilaskasarmit ja artelli eli keittiö- ja ruokalarakennus kuuluivat kasarmialueen ensimmäisiin 1890-luvun alussa rakennettaviin rakennuksiin. Venäläiskaudella aluetta tiivistettiin ja puiset ulkorakennukset saivat väistyä Mannerheiminkadun varrelle pystytettyjen tiilirakennusten tieltä. Päävartiorakennus, aliupseerien asuinrakennukset ja ulkorakennukset sijaitsevat kasarmialueen itäisellä eli kaupunkikeskustan puoleiselle reunalla. Kanslia ja varusvarasto ovat saaneet paikan sotilaskasarmien länsipuolelta.

Inventoinnin aikaan oli puolustushallinnon (ml. maasotakoulu) käytössä edelleen yksi suomalaiskauden sotilaskasarmi (3) ja kaksi venäläiskaudella rakennettua kasarmirakennusta (8, 9). Tyhjiillään oli yksi vanhoista suomalaiskauden sotilaskasarmeista (2) ja sotilaskoti (10) sekä venäläiskaudella rakennetut ruokala (11) ja kasarmirakennus (12).

Kasarmialueen rakennukset on sijoitettu geometriseen sommitelmaan, neliöpihojen ympärille tai suoriin riveihin. Osa-alueella on säilynyt koko alueen kannalta tärkein sommitelma alkuperäisessä muodossaan. Se käsittää riviin rakennetut kolme samanlaista 2–3-kerroksista sotilaskasarmia, niiden päissä olevat pienet aukiot sekä keskimmäisen sotilaskasarmin ja keskusaukion välillä sijaitsevan puisen ruokalarakennuksen (sotilaskoti).

INVENTOINTIKOhteet

- 1 Maasotakoulu
- 2 (Kasarmi) tyhjiillään
- 3 Maasotakoulu
- 8 PHRAKL toimisto
- 9 Maasotakoulu
- 10 (Sotilaskoti) tyhjiillään
- 11 (Ruokala) tyhjiillään
- 12 (Toimisto) tyhjiillään

Ruokalan kanssa samalla NW–SE -linjalla sijaitti ennen myös suuri maneesi aukion pohjoisreunalla sekä suora kulkureitti Sairaalanmäelle. Venäläiskaudella ei pitäyditty yhtä tiukasti symmetrisissä sommitelmissa, vaan arvostettiin tiivistä rakentamista. Kasarmipihaan uudistaminen tapahtui kuitenkin vanhan asemakaavan pohjalta, ja uudet tiilirakennukset, isointa kasarmirakennusta (1) lukuun ottamatta, rakennettiin yhteen riviin Mannerheiminkadun varteen.

Keskusaukiota sivuva Mannerheiminkatu, joka alkaa Pääportilta ja päättyy upseerikerhon portaikkoon, muodostaa keskeisen poikittaisakselin. Katua reunustava lehmusrivi on alueen vanhin, kaupunkikuvallinen viheraihe.

Rakuunamäen rakennukset ovat nimensä mukaisesti mäellä, mutta kookkaiden tiilikasarmien vaikutus ympäröivässä kaupunkimaisemassa jää vaatimattomaksi. Etelässä niiden ja Valtakadun (maantien uusi linjaus 1893) välissä on alkuperäiseen

suunnitelmaan sisältynyt istutettu viheralue (Vilho Nenosen puisto) sekä neljä pistetaloa, nk. Tinnan talot, jotka valmistuivat 1950-luvulla armeijan henkilökunnan käyttöön. Suora tieyhteys keskimmäisen sotilaskasarmien luota Sairaalanmäelle on katkaistu ja ns. Leiriportti pylväineen on siirretty alaportiksi (Upseeriportti) Tykkitielle, joka perustuu vanhaan maantiehen. Ainoastaan pitkä venäläiskauden tiilikasarmi (1) erottuu jo kaukaa Soinionkadun pääterakennuksena.

Kasarmirakennusten piha-alueet ja ympäröivät kadut on asfaltoitu. Kasarmikatu kanslian ja varushuoneen edustalla on hiekkapintainen. Sotilaskasarmien itäpäässä sijaitsevaa hiekkapintaista päävartiokenttää reunustaa kapea nurmialue. Se, samoin kuin ryhmän länsipäässä oleva asfaltoitu aukio toimivat nykyään pysäköintialueina. Ulkotiloja, kuten aukioita ja sisäpihoja, jäsentävät selkeärajaiset nurmialueet, joita on myös kapeina kaistaleina rakennusten ympärillä. Lehmus- ja vaahterarivistöt sekä -kujanteet ovat nykyiselle kasarmialueelle tunnusomaisia. Alueen eteläosassa sijaitsevan Vilho Nenosen puistossa on vaahteroiden lisäksi jalokuusia, poppeleita ja hopeapajuja. Pensasistutuksia on ollut niukasti näihin päivään saakka, mutta nyt rakennusten yksityiskäytön myötä runsastunut pihakasvillisuus alkaa vaikuttaa alueen yleisilmeeseen. Viheralueita on kunnostettu 1998 valmistuneen maisemasuunnitelman pohjalta.

Kuva: 1890-luvulla rakennetut sotilaskasarmit muodostavat eheän kokonaisuuden kasarmialueen eteläreunalle, alaportilta nousevan sisääntuloväylän varteen.

Historialliset merkitykset

- *Rakuunarykmentin kasarmialue on ainoa tyyppiään Suomessa:* Arvokkainta suomalaiskaudelta periytyvä aluerakenne ja rakennukset.
- *Kasarmirakentamisen historia, tiilirakentaminen:* Tiiliarkkitehtuurin yhtenäisyys aikavaiheittain (1890-luku, 1910-luku). Julkisivujen kohtuullinen autenttisuus (osaan tehty ikkuna- ja ovimuutoksia).
- *Kasarmirakentamisen historia, puurakentaminen:* Artellin käyttötarkoitusta ilmentävä muoto ja julkisivujen alkuperäiset tyylipiirteet.

Ympäristölliset merkitykset

- *Sommitelma suomalaiskaudelta eli 1890-luvulta:* Kolme sotilaskasarmia ja artellirakennus, pienet kenttäpihat ja kulkuyhteys Sairaalanmäelle.
- *Alueen julkisivu:* Sotilaskasarmien vaikuttava, yhtenäinen, julkisivu Väinö Valveen kadulle.
- *Keskusaukiota rajaava julkisivu:* Mannerheiminkatua reunustavat 1910-luvun tiilikasarmirakennukset.
- *Tilanjakajat, jatkuvuus:* Mannerheiminkadun ja Väinö Valveen kadun puurivit sekä sotilaskasarmien ja Valtakadun välinen vihervyöhyke (puisto).
- *Varuskunta-alueen luonne:* Pihatilojen avaruus ja selkeäpiirteisyys (geometrinen jäsentely, ei pensaskasvillisuutta).

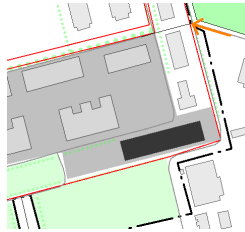

Kuva: 1910-luvun tiilirakennusten julkisivu avautuu keskusaukion suuntaan.

Nro = käytössä oleva, Alkuperäinen käyttö (Nro = muu vanha), Osoite

1 Kasarmi, Väinö Valveen katu 1

Tunnus	405-501-1-4
VTJ-PRT	101066538w
Ajoitus	1914–1917 (1915)
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Rak. kerrosala	1 562 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri risti- ja vuorolimitys / 2
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimurattu
Katto	Harjakatto ristipäädellä, konesaumattu pelti harmaa, neljä palomuurikoroketta
Pohjaratkaisu	Nykyään keskikäytävä, sisäänkäynnit ja porrashuoneet päädyissä; alun perin keskiosassa pienet huoneet, sen molemmin puolin isot majoitussalit väliseinillä, joissa keskellä oveton kulkuaukko, päädyissä portaikot, pesutuvat, käymälät ja toimistot.

Kuvaus Entisen sotilaskasarmin (mm. HRR, tykistö, Maasotakoulu) kohdalla isoin ulkoasullinen muutos on ollut ikkunoiden uusiminen nykyisiin karmi- ja puutejaoltaan alkuperäisistä poikkeaviin (jaoton ja vaakatuuletusikkuna). Lisäksi päätyjen ulko-ovet on vaihdettu metallirunkoisiin lasioviin. Rakennuksen peruskorjaus valmistui vuoden 1955 lopulla.⁷ Sisätilojen kunnostuksia on tehty vuosina 1983–86. Käyttötarkoituksien muutosten jälkeen rakennuksen sisätilat edustavat laitosmaista interiööriä 1900-luvun jälkipuoliskolta (1950–1989). Kiviseinät on maalattu, käytävälattiat mosaiikkibetonilaattoja, katot levytetty, pylväät rytmittävät keskikäytävää, johon tulee luonnonvaloa väliseinien yläikkunoista.

Erityistä Sotilaskasarmirakennus on suurin 1910-luvulla eli venäläiskaudella rakennetuista samantyyppisistä tiilikasarmeista Rakuunamäellä. Tiilikasarmit edustavat aikakauden venäläistä sotilaskasarmisuunnittelua, jota luonnehditaan insinöörirationalismiksi. Rakennuksen alkuperäinen ulkoasu on säilynyt lukuun ottamatta vanhoihin aukkoihin vaihdettuja ikkunoita ja ovia. Pitkä kaksikerroksinen rakennus muodostaa reunaa päävartiokentälle ja näkymäpäänteen lähestyessä Rakuunamäkeä Helsingintien risteyksestä Suonionkatua pitkin. Paikalla ei ole ollut vanhempaa kasarmirakennusta.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn

arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

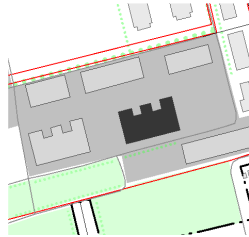
Kuva: Seinien reliefikoristelu on matalaa. Katon räystääslinjan yläpuolelle kohoavat sakaramuurit pohjaavat goottilaiseen traditioon. Sivurisaliitit osoittavat porrashuoneiden sijainnin, keskiosan risaliitti pienemmän huonejaon.

Kuva: Tiheä ikkuna-aukotos luonnehtii pitkiä sivuja. Ikkunat ovat samankokoisia molemmissa kerroksissa.

2 Kasarmi (11), Väinö Valveen katu 6

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607865
Ajoitus	1892
Suunnittelu	S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg
Nykykäyttö	Tyhjillään
Rak. kerrosala	1 244 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys, rautapylväät ja rautapalkit (kiskot), puiset kattotuolit / 2-3
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Aumakatto, saumapelti musta
Pohjaratkaisu	Sivikäytävä ja isot majoitustuvat, pienemmät huoneet siipien päissä, pääportaikko keskisakarassa.

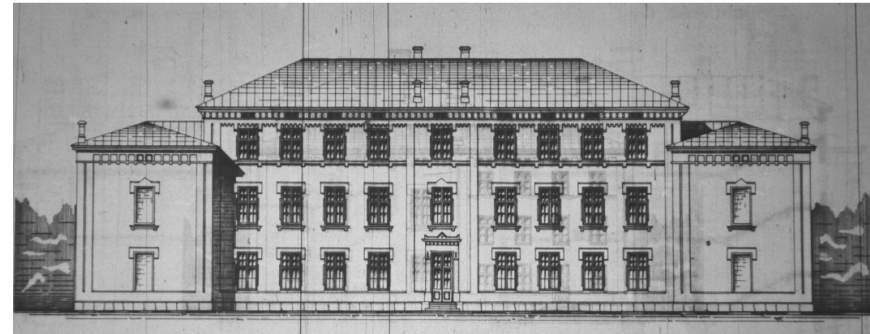
Kuvaus Entisen rakuuna- eli sotilaskasarmin (HRR) kohdalla isoin ulkoasullinen muutos on ollut ikkunoiden uusiminen nykyisiin karmi- ja puitejaoltaan alkuperäisistä poikkeaviin (vaakasuuntainen jako) sekä eteläsivulla olleen alkuperäisen pääsisäänkäynnin poistaminen ja korvaaminen ikkunalla. Pohjoissivun keskisakaran päähän eli porrashuoneen viereen rakennettiin jo 1910-luvun puolella pieni tiilinen lisäosa, johon tuli latriinit (käymälät). Rakennus peruskorjattiin 1950-luvun loppupuolella, jolloin mm. ullakolle saatiin lisätiloja; ikkunat lienevät samalta ajalta. Tilamuutokset I- ja II-kerroksessa ovat vähäisiä; käytävät ja isot tuvat ovat säilyneet tilajaoilta. Kappaholvit ovat näkyvissä käytävissä ja niissä huoneissa, joissa katto ei ole laskettu (rautapylväiden kannatteleman vaakapalkin verran).

Erityistä Kohde on yksi kolmesta samanlaisesta suomalaiskauden kasarmirakennuksesta 1890-luvun alusta. Volyymiltaan U-muotoiset, keskisakaralla varustetut, sotilaskasarmit ovat ehein säilynyt osakokonaisuus alkuperäisestä kompositiosta. Välipohjien rakenteena on muurattu kappaholvi. Kasarmi nro 2 on säilynyt kohtuullisen hyvin pohjakaavan osalta.

Lisätutkimuksen tarve Esitetään tehtäväksi **rakennushistoriaselvitys**, joka sisältää rakennuksen alkuperäisen pohjaratkaisun ja tilaohjelman kuvauksen, tilojen erityispiirteiden luonnehdinnan sekä yhteenvedon keskeisistä julkisivuihin ja sisätiloihin tehdystä muutostyöstä (ajankohta ja vaikutus). Täydentäminen on ajankohtaista kasarmin nro 3 toiminnan päättyttyä, jolloin kaikkia kolmea sotilaskasarmirakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista. Yhdestä tehty rakennushistoriaselvitys taustoittaa lähtökohtia ja rakennusten arvoja myös kahden muun samanlaisen sotilaskasarmin osalta.

Kuva: Kolme sotilaskasarmia sijaitsevat vierekkäin suorassa linjassa alueen eteläreunalla. Kasarmi nro 2 on kuvassa etualalla. Kasarmirakennuksia vastapäätä on vanha ruokala (sotilaskoti) ja venäläiskauden tiilirakennuksia.

Kuva: S. Gripenberg ehdotti alueen keskeisimpiin rakennuksiin vesikatemateriaaliksi galvanointua peltiä ja halvempiin pärettä. /Sotilaskasarmin julkisivupiirustus. KA

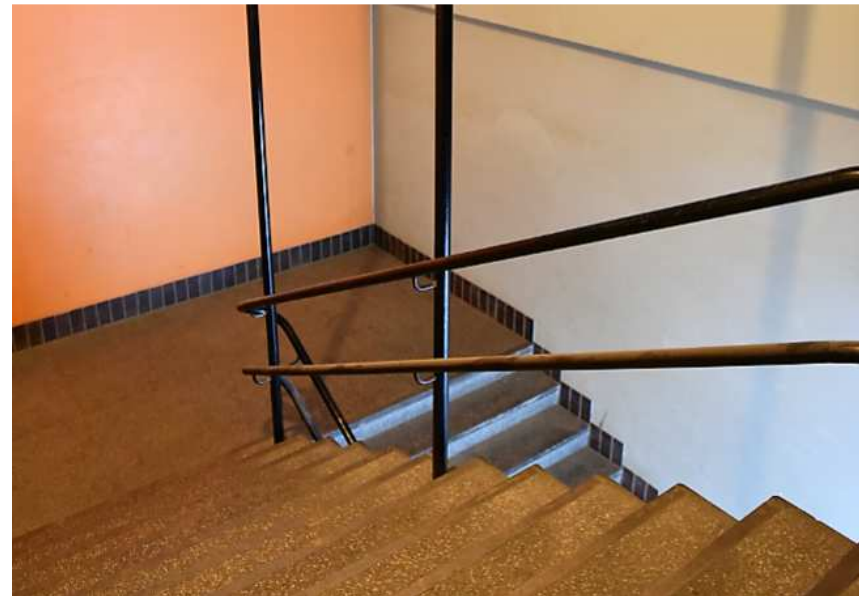
Kuvat sisätiloista: Rapatut kiviseinät ja katot on maalattu valkoisiksi tai vaaleiksi, porrashuoneista yksi seinä on voimakkaan värinen. Porrashuoneiden ja käytävien lattiat ovat mosaiikkibetonia, samoin portaat ja ikkunapenkit. Huoneissa on sini-sävyisiä vinyylilaattoja. Lattialistat on tehty ruskeista klinkkereistä tai puusta. Sisä-ovet ovat lakattuja viilupintaisia laakaovia, vesilämpöpatterit ovat pylväsradiaattoreita.

Kuva: Entinen majoitustupa, jossa näkyvissä katon kappaholvit. Rautapylväs ja vaakapalkki.

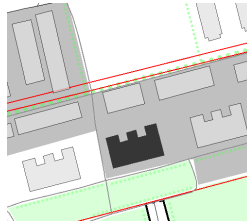
Kuva: Sivukäytävä, josta kulku siipiin ja majoitustupiin.

Kuva: Porrashuone.

3 Kasarmi (10), Väinö Valveen katu 4

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607745
Ajoitus	1891
Suunnittelu	S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Tilavuus	14 510 m ³ Kokonaisala 3 250 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys / 2-3
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Aumakatto, saumapelti musta
Pohjaratkaisu	Alun perin sivukäytävä ja isot 27–28 vuodepaikan majoitustuvat ja pienemmät huoneet siipien päissä, pääportaikko keskisakarassa

Kuvaus Entisen sotilaskasarmin (URR, HRR) pohjoissivun keskisakaran päähän eli porrashuoneen viereen rakennettiin jo 1910-luvun puolella pieni tiilinen lisäosa, johon tuli latriinit (käymälät). Kasarmin peruskorjaus oli 1950-luvun loppupuolella. Maasotakoulun hallintorakennukseksi rakennus saneerattiin 2002–03 (arkkitehti Osmo Syrjänen). Vuonna 2005 rakennettiin kolme metallirunkoista sadekatosta sisäänkäyntien suojaksi siipien pohjoispäätyihin ja keskisakaran itäisivun sisänurkkaan. Nykyiset ikkunat ovat alkuperäisten kaltaiset. Sisällä isot majoitustuvat on jaettu väliseinien pienemmiksi huoneiksi ja itäsiipeen on tehty keskikäytävä. Kummankin sivusakaran pohjoispäähän tehtiin kierreportaikko ja uusi sisäänkäynti.

Erityistä Kohde on yksi kolmesta samanlaisesta suomalaiskauden kasarmi-rakennuksesta 1890-luvun alusta. Volyymiltaan U-muotoiset, keskisakaralla varustetut, sotilaskasarmit ovat ehein säilynyt osakokonaisuus alkuperäisestä kompositiosta.

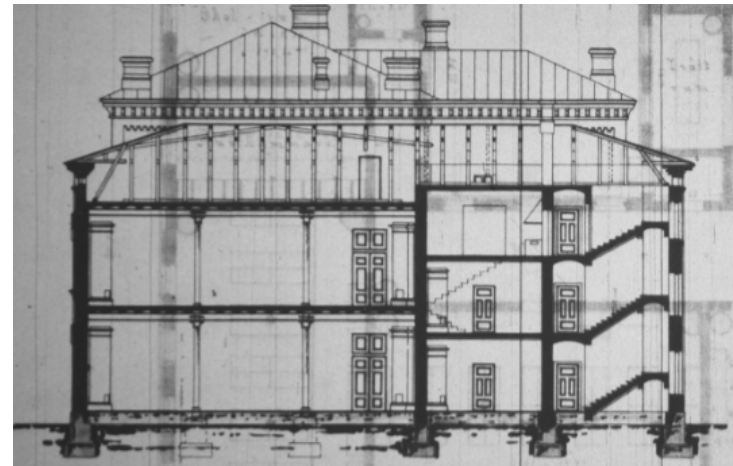
Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää yhteenvedolla keskeisistä julkisivuihin ja sisätiloihin tehdyistä muutokorjauksista (ajankohta ja vaikutus). Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali ja itse rakennus vapautuvat rajoitteista. Ks. nro 2.

Kuva: Ikkunoissa on suoraviivainen U-volyyminen otsikko, ristikarmi ja neljään ruutuun jaetut puitteet. Siivissä on myös valeikkunoita. /Sotilaskasarmin julkisivupiirustus. KA

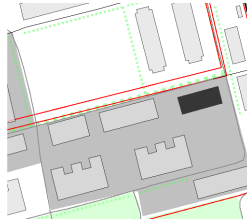
Kuva Sotilaskasarmeissa julkisivujen koristelu on hillittyä ja klassismiin pohjautuvaa. Vaakasuuntaisia aiheita ovat räystään alapuolinen leveä hammasfriisi ja kolmannen kerroksen ikkunoiden alareunan tasolla kulkeva hammaslista. Pystysuuntaisia aiheita ovat profiloituneet kaksoisliseenit. Ikkunoiden kehykset ovat muodoltaan yksinkertaiset. Runsain koristelu on keskitetty pääoven kehykseen. Keskiosan seinään on kiinnitetty eskadroonien tunnuksia.

Kuva Sotilaskasarmissa erikorkuisten osien porrasteinen aumakatto on keskeinen ulkoasullinen piirre. Sisätiloissa välipohjia tukevat rautapylväät ja palkit. /Sotilaskasarmin julkisivupiirustus. KA

8 Varastohuone (31), Mannerheiminkatu 6

Tunnus	405-501-1-4
VTJ-PRT	101066536U
Ajoitus	1914–1917
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Tilavuus	3 680 m ³ Rak. kerrosala 865 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys / 1
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Harjakatto, saumapelti harmaa, lunetti-ikkunat lappeilla, kaksi palomuurikoroketta
Pohjaratkaisu	Nykyään keskikäytävä; oletettavasti alun perin avoin, keskellä rakennusta pilaririvit, kaksi väliseinää (palomuurit)

Kuva: Puolustushallinnon rakennuslaitoksen käytössä oleva entinen varastorakennus sijaitsee vanhan pääportin luona ja on yksi Mannerheiminkatua reunustavista venäläiskauden tiilirakennuksista. Rakennuksessa on toiminut HRR:n ruokala ja varuskunnan parturi.

Kuva: Rakennuksen päädyissä on goottilaishenkiset sakaramuurit ja räystään alla kulkee hammaslista. Rakennuksen sisäänkäynnit on muutettu kadun puoleiselta sivulta pysäköintialueena olevan päävartiokentän puoleiselle sivulle, entisiin ikkunaukkoihin.

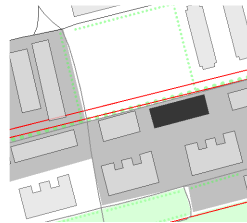
Kuvaus Entisen varastohuoneen julkisivuissa on runsaampi tiilikoristelu kuin muiden samanaikaisten tiilirunkoisten varastojen. Rakennuksen päädyissä ja sivuseinillä on käytetty räystäslinjan yläpuolelle nousevia sakaroita. Varastohuoneen ulkoasulliset muutokset rajoittuvat sisäänkäynteihin. Vanhan valokuvan perusteella talon kaksi sisäänkäyntiä sijaitsivat ennen Mannerheiminkadun puoleisella pitkällä sivulla ja symmetrisesti toiseksi reunimmaisten ikkunoiden paikalla. Nykyiset sisäänkäynnit sijaitsevat epäsymmetrisesti talon päävartiokentän puoleisella sivulla ja ovat moderneja paneeliovia (noin 60-luvulta). Ikkunat ovat vanhat, sisään-ulosaukeavat. Käyttötarkoituksimuutosten jälkeen rakennuksen sisätilat edustavat toimistointeriööriä 1900-luvun jälkipuoliskolta (1950–1989).

Erityistä Yksikerroksinen varastorakennus erottuu tiilikoristelultaan muista 1910-luvun punatiilisistä varastoista. Pitkä rakennus muodostaa reunaa päävartiokentälle ja keskusaukion eteläpuolella kulkevalle Mannerheiminkadulle.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKL:n arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

9 Kasarmi (5), Mannerheiminkatu 8

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	101160780Y
Ajoitus	1914–1917
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Tilavuus	9 540 m ³ Kokonaisala 2 370 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys/ 2
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Harjakatto, saumapelti harmaa, kaksi palomuurikoroketta
Pohjaratkaisu	Alun perin keskiosassa majoitussalit väliseinillä, joiden keskellä oli oveton kulkuaukko, sivuilla portaikot ja päädyissä kanslia, päällystön huoneet ja käymälät.

Kuvaus Entisen sotilaskasarmin (URR, HRR) ikkunat on uusittu vanhaan tyyliin, mutta ei aivan alkuperäisen kaltaisella karmi- ja puitejaolla. Ulko-ovet on uusittu, ja katolle tehty pulpettikattoisia vaakaikkunoita. Aikaisemman inventoinnin mukaan rakennuksessa suoritettiin peruskorjaus 1956–57. Maanpuolustusopiston oppilasasunnoksi kasarmi korjattiin 1996–97.

Erityistä Kookas tiilirakennus on toinen 1910-luvulla eli venäläiskaudella rakennetuista samantyyllisistä kaksikerroksisista sotilaskasarmirakennuksista Rakuunamäen pääalueella. Pitkä rakennus muodostaa reunaa keskusaukion eteläpuolella kulkevalle Mannerheiminkadulle. Aikaisemmin samoilla kohdin oli puurunkoinen halkovarasto-ulkohuonerakennus.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

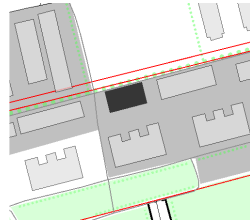
Kuva: Asuntolana toimiva sotilaskasarmi (välillä aliupseerikoulu AUK) on yksi Mannerheiminkatua reunustavista venäläiskauden tiilirakennuksista. Mörssäri-tykistörykmentille rakennetun kasarmen pohjoisfasadi aukeaa keskusaukiolle.

Kuva: Pitkillä sivuilla on kaksi seinälinjasta ulkonevaa risaliittia, jotka osoittavat portaikkojen paikan. Syvärunkoisen rakennuksen päädyissä on goottilaishenkiset sakaramuurit ja räystään alla kulkee hammasfriisi. Ikkunat ovat samankokoisia molemmissa kerroksissa, mutta koristelultaan erilaisia.

10 Keittiö ja ruokala (13), Mannerheiminkatu 10

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	101160777V
Ajoitus	1890
Suunnittelu	S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg
Nykykäyttö	Tyhjillään (viimeksi sotilaskotina)
Rak. kerrosala	1 280 m ²
Perustus	Kivi, graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko/kr	Hirsi, lyhytnurkka / (1)+1
Julkisivut	Pysty-vaaka-pysty -ponttilaudoitus, peittomaalattu, ruskeat värisävyt, seinää tummemmat vuorilaudat

Katto Harjakatto, aumakattoiset päätysiivet, saumapelti maalaamaton
Pohjaratkaisu Keskellä sali, jossa pylväsriivit, päätysiivissä keittiöt ja eteiset.

Kuvaus Vuonna 1895 artellin salia laajennettiin sen pohjoisseinän keskiakselille rakennetulla kulmikkaalla ulkonemalla, johon liittyi harjakattoinen kuisti. Salissa pidettiin jumalanpalveluksia ja laajennus tehtiin alttaria ja sakaristoa varten. Sotilaskodiksi ruokala muutettiin 1922. Muutostyön suunnitteli arkkitehti S. Maconi.⁸ Rakennuksen tilavaan kellarikerrokseen rakennettiin tilat kappelille 1960. Korjausten yhteydessä rakennukseen on tehty muutoksia. Alkuperäiset sisäänkäynnit suoraan saliin ja päätysiipien keittiöihin, yhtä sivuovea lukuun ottamatta, on suljettu, myös Mannerheiminkadun puolelta. Nykyinen sisäänkäynti saliin tapahtuu eteläisivulle rakennetun (n. 1952) tasakattoisen umpikuisti kautta. Itäsiivessä ikkunoiden määrää on vähennetty ja kokoa suurennettu. Pohjois- ja eteläisivulla on ikkunoita, joissa on aikaisempaa yksinkertaisempi karmi- ja puitejako (vaakajako, yläpuitteet terveysikkunoita). Viimeisimmät korjaustyöt on tehty 2012, jolloin uusittiin peltikate ja ulkoväritys, vaurioituneilta osin julkisivulaudoitusta ja jalkalista. Ikkunat - karmeineen tai pelkkien ulkopuiteiden osalta - uusittiin, ja maalattiin niiden sisä-osat sekä vaihdettiin puiset pääulko-ovet alumiinirakenteisiksi.⁹ Maan vanhimman toiminnassa olleen sotilaskotirakennuksen ovet sulkeutuivat toukokuun alussa 2017. Lappeenrannan sotilaskotiyhdistys on tyhjentänyt rakennuksen irtaimistosta, jota on siirretty moneen paikkaan, eniten Haminaan.¹⁰

Erityistä Ruokalarakennuksella on pääalueen komposition kannalta keskeinen sijainti keskusaution ja eheänä ryhmänä säilyneen kolmen sotilaskasarmirakennuksen välissä. Rakuunarykmentin artellirakennus eroaa etenkin massoittelemisen puolesta sitä vanhempien puukasarmien ruokala-keittiö -rakennuksista. Tilat on periaatteessa järjestetty samalla tavalla, mutta rakuunakasarmien artellissa tilojen käyttötarkoitus vaikutti muodonantoon, jolloin tuloksena oli monimuotoisuutta suorakaideratkaisun sijaan.

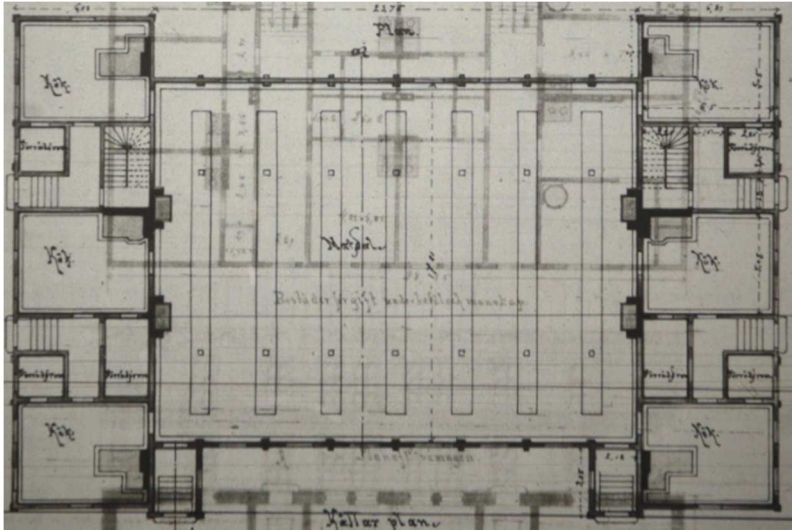

Kuva: Puurakennus ja sitä vastapäätä olevat kolme sotilaskasarmia kuuluvat samaan suomalaiskaudella toteutettuun kompositioon. Puurakennus näkyy myös keskusaution suuntaan. Rakennuksen nykyinen pääsisäänkäynti poikkeaa rakennuksen vanhasta tyylistä.

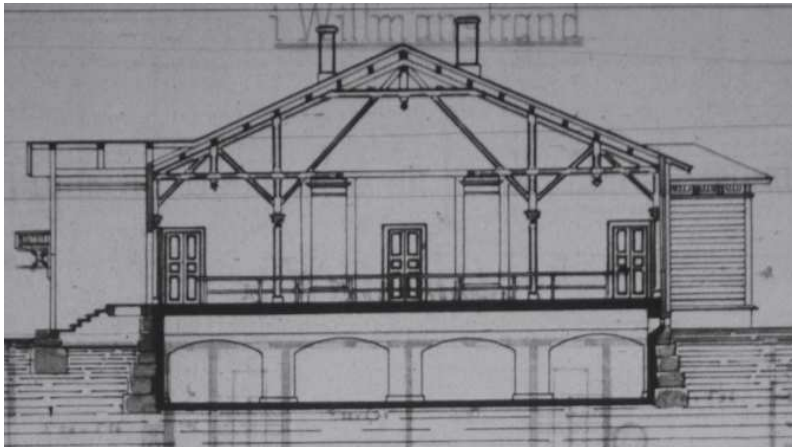

Kuva: Rakennuksen eteläfasadi ja itäpääty vanhassa, rakennuspiirustusten mukaisessa asussaan. / Kuva julkaisusta Immonen, 1992, 206.

Lisätutkimuksen tarve Esitetään tehtäväksi **rakennushistoriaselvitystä** sisätilojen suojelutavoitteiden määrittämiseksi ja korjaussuunnittelun tausta-aineistoksi. Vuoden 2012 peruskorjauksesta on tehty opinnäytetyö (Makkonen).

Kuva: Rakennuksessa on edelleen suuri sali ja siellä kaksi pylväsriviä tilajakajina. Pintoja on uudistettu ja sisätilan tyyli pelkistynyt alkuperäisestä. Artellin jakaminen keskussaliin ja kahteen keittiöpäättyyn oli käytetty ratkaisu myös 1880-luvulla perustetuissa kasarmeissa, mutta kuitenkin hieman erilaisella pohjakaavalla (mm. Suomen kasarmeilla) / Artellin pohjapiirustus. KA

Kuva: Alun perin katon puuristikkorakenne jäi osittain esille ja antoi luonnetta sali-interiööriille. /Artellin leikkauspiirustus 1889. KA

Kuva: Rakennuksen länsisiivestä on poistettu kaksi sisäänkäyntiä ja ikkunat yhtenäistetty kooltaan, mutta muulta osin tyyli on entisenlainen. Rakennuksen erikoisuutena on lohkokivijalan yläosassa näkyvä punatiilikkerros.

Kuva: Rakennuksen itäpäädyssä ikkunoiden määrä on aikaisempaa pienempi ja ikkunat alkuperäisiä suuremmat. Kahdesta sisäänkäynnistä on jäljellä toinen.

Selvitystyö Ahola 2017 Lappeenrannan Rakuunamäen rakennusinventointi

Kuva: Sotilaskoti toukokuussa 2017.

Kuva: Entinen sotilaskoti lokakuussa 2017.

Kuva: Salin näyttämö.

Kuva: Kellarikerros.

11 Uusi ruokala (8), Mannerheiminkatu 12

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607876
Ajoitus	1914–1917
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Tyhjillään
Rak. kerrosala	1 035 m ² Tilavuus 6 310 m ³
Perustus	Betoni, graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys, välipohjissa betoni ja puu- ja teräspalkit / (2) + 1 + (1)
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Harjakatto, konesaumattu pelti musta
Pohjaratkaisu	Edelleen keskiosa avoin, yksi rautapylväsriivi, päädyissä pienet huoneet (nykyään keittiö-, pesu- ja varastotiloja), laajennettu

Kuvaus Rakennuksen julkisivujen alkuperäinen symmetria on heikentynyt muutoksissa. Risaliitit sijaitsivat ennen sivuseinien reunoilla, mutta rakennusta on kahteen otteeseen laajennettu länsipäädystä, ensimmäinen osa tiilimuurirakenteella (1930-luvun tietämillä) ja toinen betoni-puurakenteisena 1984 (asennettu koneellinen ilmanvaihto). Kolmas laajennus käsitti katoksella varustetun lastaussillan. Kummankin risaliitin kadunpuoleisella sivulla ikkunaryhmä on epäsymmetrinen, koska alun perin hieman erillään olevan ikkunan paikalla oli ovi. Eteläisellä sivulla symmetriaa rikkovat ovet, jotka on tehty jälkeempään itäisen risaliitin kahteen ikkuna-aukkoon. Ikkunoiden puitejako muutettiin alkuperäisestä nykyiselle (jaoton ja vaakatuuletusikkuna) peruskorjauksen yhteydessä 1962, nähtävästi myös pääsisäänkäynnin metallirunkoiset lasiovet ovat tältä ajalta. Rakennus toimi Maasotakoulun ruokalana (aiemmin URR:n) vuoden 2017 kevääseen saakka. Rakennuksessa on kaksi kellarikerrosta varasto-, käsittelytiloineen. Ruokasalissa kiiltomaalatut rautapylväät kannattelevat suoraa teräsbetonipalkkeja, lattia on tehty isoista mosaiikkibetonilaatoista ja kiviseinät on maalattu. Keittiötiloissa seinät on kauttaaltaan kaakeloitu.

Erityistä Pitkä, matala ruokalarakennus on yksi 1910-luvulla rakennetuista samantyyppisistä tiilirakennuksista. Julkisivujen tiilikoristelu on runsaampaa kuin muissa pääalueen venäläisissä tiilirakennuksissa. Vain ruokalarakennuksessa on välikaton tukirakenteena rautapylväät. Rakennus muodostaa reunaa keskusaution eteläpuolella kulkevalle Mannerheiminkadulle. Aikaisemmin samoilla kohdilla oli puurunkoinen ulkorakennus.

Lisätutkimuksen tarve Tarkistetaan inventointitietojen ajantasaisuus ja riittävyys kaavamuutosten ja lupahakemusten tullessa vireille.

Kuva: Varuskunnan ruokalaksi rakennettu tiilirakennus on yksi Mannerheiminkatua reunustavista venäläiskauden tiilirakennuksista.

Kuva: Pitkillä sivuilla on kaksi seinälinjasta ulkonevaa risaliittia, jotka osoittavat keittiöiden paikat. Syvärunkoisen rakennuksen päädyissä ja pääsisäänkäynnin portaalissa on goottilaishenkiset sakaramuurit (ainoat peililaiheisella koristemuurauksella varustetut) ja räystäään alla kulkee hammaslista.

Kuva: Ruokalan (nro 11) suuri sali. Rautapylväsriivi ja palkit.

Kuva: Esikuntana toimineen kasarmirakennuksen (nro 12) keskikäytävä.

Kuva: Ruokalan (nro 11) kellariportaikko.

Kuva: Työhuone.
Rakennus nro 12.

12 Kasarmi (6), Mannerheiminkatu 14

Tunnus 405-457-1-6
VTJ-PRT 101160779X
Ajoitus 1914–1917
Suunnittelu Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö Tyhjillään
Rak. kerrosala 604 m²
Perustus Betoni, kivi, graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs Tiilimuuri ristilimitys, alapohja betoni / (1) +1
Julkisivut Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto Harjakatto, saumapelti musta
Pohjaratkaisu Alunperin sydänseinä; nykyään keskikäytävä

Kuvaus Entisen kasarmirakennuksen kohdalla isoin ulkoasullinen muutos on ollut ikkunoiden uusiminen 1960-luvulla nykyisiin karmi- ja puitejaoltaan alkuperäisistä poikkeaviin (jaoton ja vaakatuuletus-ikkuna), myös ulko-ovi on vaihdettu metallirunkoiseen lasioveen. Jo vuonna 1937 on sydänseinäisen rakennuksen tiloja käytetty työhuoneina¹¹, ja vuoden 1985 karttapiirustuksen mukaan rakennus oli esikunnan käytössä ja sen uudistettu tilaratkaisu perustui keskikäytäväjärjestelmään. Tutkimusosasto muutti tiloihin 2002. Sähköt on uusittu 2004. Muutosten jälkeen sisätilat edustavat toimistointeriööriä 1900-luvun jälkipuoliskolta (1950–1989, 2002): laattalattiat (Finnflex) muovilistoin, maalatut kivi- ja levyseinät, levytetyt ja alaslasketut katot, puu- ja levypintaisia laakaovia, paneeliradiaattorit ja loisteputket.

Erityistä Pitkänomainen, matala rakennus on yksi 1910-luvulla rakennetuista samantyyppisistä tiilirakennuksista Rakuunamäellä. Sen ulkoasu on muita pelkistetympi; ei sakaramuureja. Rakennus muodostaa reunaa keskusaukion eteläpuolella kulkevalle Mannerheiminkadulle.

Lisätutkimuksen tarve Tarkistetaan inventointitietojen ajantasaisuus kaavamutosten ja lupahakemusten tullessa vireille.

Kuva: Rakennuksen räystäään alla kulkee hammaslista. Ainoa sisäänkäynti on säilynyt kadunpuoleisella sivulla. Katolta on saatettu poistaa pienet lunetti-ikkunat.

Kuva: Viimeksi työhuoneikäytössä toiminut pienehkö kasarmirakennus on yksi Mannerheiminkatua reunustavista venäläiskauden tiilirakennuksista. Rakennus oli pitkään varuskunnan esikunnan käytössä. Ennen viime sotia siinä oli asepaja ja puhelinkekus.

3.3 Osa-alue 2: Harjoitusalue

Ajankohta 1914–1917 venäläiskausi ja itsenäistymisen jälkeinen aika
Rakennukset nro 19, 20, 22, 23 ja 26
Asemakaava akm 405–2120, lv 13.11.2000, EP
Kaavasuojele sr-1: nro 19, 20, 22, 23
Muu suojele oyk lv. 28.5.2014, sr-1: nro 19, 20, 22, 23

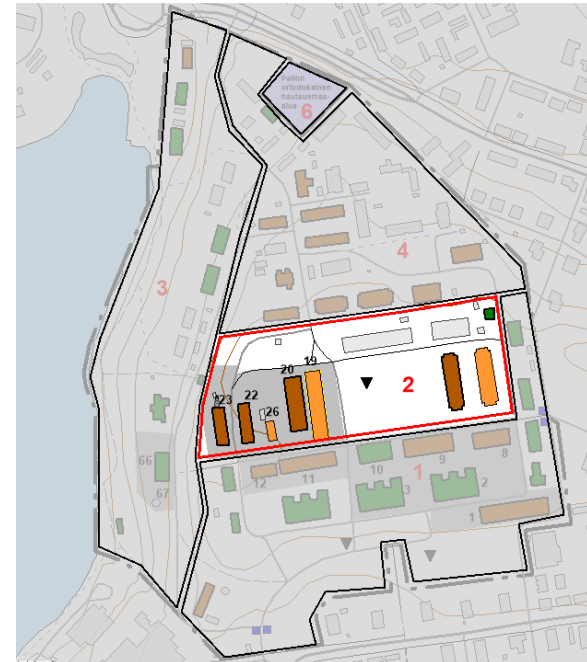
Kuvaus (historia¹² ja luonne)

Osa-alue käsittää entisen rakuunakasarmien toiminnan kannalta keskeisen alueen harjoituskenttineen ja talli- ja varistorakennuksineen. Perussommitelma palautuu suomalaiskaudelle, mutta venäläiskaudella toteutettu täydennysrakentaminen uudisti rakennetun ympäristön ja täytti aiemmat tallienväliset ratsastuspihat.

Ylängöllä sijaitsevan alueen keskipisteenä on entinen keskus- eli harjoituskenttä, nykyinen Adolf Ehrnroothin aukio, joka alun perin oli puurakennusten ympäröimä. Pohjoisessa oli suuri maneesi, lännessä ja idässä pitkät tallirakennukset sekä etelässä artelli eli keittiö- ja ruokalarakennus. Näistä on jäljellä enää viimeksi sotilaskotina toiminut artelli Mannerheiminkadun varrella (osa-alueella 1). Aukion itä- ja länsipuolella sijainneet puutallit korvautuivat nykyisillä tiilirunkoisilla 1910–20-luvuilla. Pohjoisreunalla sijainneen maneesin paikalla on 2010-luvun uudisrakennus tiilisin julkisivuin.

Inventoinnin aikaan oli puolustushallinnon (ml. maasotakoulu) käytössä edelleen aukion länsipuolella sijaitsevat tiilirakennukset ja rapattu lämpökeskus. Tiilirakennuksista yksi talli (20) ja kaksi varastoa (22, 23) ovat venäläiskaudelta ja toinen talleista (19) ja lämpökeskus (26) Suomen itsenäistymisen jälkeiseltä ajalta. Keskusaukio on nykyään alkuperäistä suurempi, koska sen laidalla olevat tiilirakennukset ovat hieman kauempana toisistaan kuin alkuperäiset puutallit.

Osa-alueella on säilynyt kasarmialueelle luonteenomaista geometrisuutta ja rakennuksista muodostuvia pitkiä linjoja. Keskuskentän ympärille istutetut uudet puurivit ja puretun maneesin paikalle rakennettu pitkä uudisrakennus ovat palauttaneet aukiolle sen entistä tilallista luonnetta. Kentän länsipuoli, jossa tiilirakennusten etäisyydet ja koko vaihtelevat, edustaa venäläiskaudella toteutettua tiivistä rakentamista.

INVENTOINTIKOhteet

19 Puolustushallinto
 20 Puolustushallinto
 22 Puolustushallinto
 23 Puolustushallinto
 26 Puolustushallinto

Kuva: Aukion keskeltä itään avautuu näkymä, jossa länsireunan tiilirakennuksen keskikohdan sakarapääty ja takana näkyvän kirkon torni jäävät samalle näkymälinjalle. Tallirakennus ja kirkko, joka alun perin oli suunniteltu ortodoksiseksi sotilaskirkoksi, on rakennettu 1910-luvulla.

Keskusaukion luoteisosassa on pyramidinmuotoinen Rakuunakivi. Uudenmaan rakuunarykmentti pystytti sen talvi- ja jatkosodassa kaatuneiden ratsuväkeen kuuluneiden sankarivainajien muistoksi. Muistomerkkiä kiertävä hevosenkenkäketju lisättiin myöhemmin, muistitiedon mukaan 1960-luvun alussa.

Kasarmialueelle istutettiin¹³ puurivejä 1930-luvulla. Nähtävästi näihin aikoihin on tehty myös kivetyn ojapainanteet, joita on eteläisen puistokadun varrella, osittain nurmeltuneena. Puurivejä istutettiin lisää 1950-luvulla, ja uusimmat on perustettu tämän vuosituhannen puolella aukion pohjois- ja itäreunalle. Ennen hiekkakenttänä ollut aukio on istutettu reunoiltaan ja keskusalueeltaan nurmelle. Itäpuolta käytetään pysäköintialueena. Aukion poikki kulkevat reitit sekä kulkuväylät pohjois- ja itäreunalla ovat hiekkapintaisia. Asfalttipäällysteisiä ovat etelässä ja lännessä kulkevat kadut. Rakennutuissa kortteleissa ulkotiloja jäsentävät nurmialueet, joita on erityisesti rakennusten ympärillä.

Historialliset merkitykset

- *Rakuunarykmentin kasarmialue on ainoa tyyppiään Suomessa. Alerakenne oli väljä, koska harjoituskenttiä ja -pihoja sijoitettiin talli-, huolto- ja varastorakennusten väleihin:* Nykyinen keskusaukio oli varuskunta-alueen laajin harjoituskenttä, nk. maneesikenttä; muut isot välipihat pienenivät venäläiskaudelle toteutetussa täydennysrakentamisessa.
- *Kasarmirakentamisen historia, tiilirakentaminen:* Osa-alueella edustettuna 1910- ja 20-lukujen tiiliarkkitehtuuri.

Ympäristölliset merkitykset

- *Kaupunginosan keskipiste:* Keskusaukio on Rakuunamäen suurin avoin tila ja selkeä keskipiste.
- *Varuskunta-alueen luonne:* Pääasiassa varuskunnan toiminnan aikana rakennettujen ja arkkitehtuuriltaan hyvin säilyneiden rakennusten ympäröimä aukio.
- *Rakennetun ympäristön luonne:* Osa-alueella näkymiä hallitsee etenkin venäläiskauden puhtaaksimuurattu tiiliarkkitehtuuri.
- *Tilanjakajat, jatkuvuus:* lehtipuurivit ja Mannerheiminkadun reunan kivetty kokoojaoja, aukion hiekkapinnoite.

Kuva: Adolf Ehrnroothin aukio on kulmistaan avoin. Varsinaiset ajoväylät sivuavat aukiota etelässä ja lännessä. Aukion reunoilla on eri-ikäisiä lehmusrivejä. Rakuunakivi näkyy kuvassa keskellä.

Kuva: Etualalla näkyy kivetty ojapainanne. Muutoksesta keskuskentän koossa kertoo artelli, joka alun perin sijaitsi aukion keskiakselilla, mutta jää nykyään sen länsipuolelle.

19 Talli (keskusvarasto) Mannerheiminkatu 9

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607810
Ajoitus	1924 ¹⁴
Suunnittelu	(YRYH tai sotaministeriön insinöörios.)
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Rak. kerrosala	1 615 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Punatiilimuuri ristilimitys /1
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimurattu
Katto	Harjakatto, kolme ristipäätä, saumattu palapelti mustanharmaa
Pohjaratkaisu	Alun perin keskellä läpikuljettava eteinen ja sen molemmilla sivuilla sydänseinällä (tiiliseinä ja -pilarit) muodostetut kaksi tallia, joissa puiset pylväsparit käytävän molemmin puolin.

Kuvaus Itsenäistymisen jälkeen keskusaukion reunoille rakennettiin kaksi pitkää tallirakennusta, joista 1924 valmistunut nro 19 on vanhempi. Tallirakennusten julkisivuja yhdistävät klassistiset aiheet: räystäslinjan korokemuuraus, jyrkät poikkipäädyt, katon lunetti-ikkunat ja sisäänkäyntejä reunustavat harkotukset. Tyyli erottaa nämä 1920-luvun tallit venäläisten 1910-luvun talleista. Yhdistäviä tekijöitä ovat punatiiliseinien lisäksi harjakatto ja suorakaiteen muotoinen pohja. Aukion länsilaidalla sijaitseva talli toimi ennen viime sotia 4. /URR:n tallina, jossa olivat myös esikunnan hevoset. Rakennus peruskorjattiin 1957 saunaksi ja varusvarastoksi.¹⁵ Sisäänkäyntien ilme on yksinkertaistunut: oviaukkoa on kavennettu, ovi vaihdettu modernimpaan ja iso puoliympyrän muotoinen kamaaikkuna korvattu suorakaiteen muotoisella ikkunalla. Ikkunat ovat vanhat kaksinkertaiset, sisään-ulosaukeavat.

Erityistä Kasarmialueen pisimpiin rakennuksiin lukeutuva entinen tallirakennus rajaa keskusaukiota ja sen länsipuolella kulkevaa Ratsuväen raittia. Aikaisemmin näillä kohdin sijaitsi suuri puurunkoinen hevostalli. Rakennus on toinen maamme itsenäistymisen jälkeen alueelle rakennetuista tiilirakennuksista, joiden klassistinen tyyli erottaa ne venäläiskauden punatiilirakennuksista.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

Kuva: Adolf Ehrnroothin aukio rajautuu lännessä itsenäisyyden alussa rakennettuun tiilirakennukseen, jonka edustalla on vanhoja lehmuksia.

Kuva: Pitkän tiilirakennuksen räystäslinjassa on profiilimuuraus, nurkat on korostettu harkotuksella ja katolla on lunetti-ikkunoita. Pitkän kattolinjan katkaisevat jyrkkäharjaiset poikkipäädyt, joista keskimmäisen kohdalla, molemmilla pitkillä sivuilla, on harkotusten reunustama sisäänkäynti.

20 Talli (25), Mannerheiminkatu 11

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607821
Ajoitus	1914–1917
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Rak. kerrosala	1 332 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys/ 1
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Harjakatto, ristipääty, saumapelti mustaharmaa
Pohjaratkaisu	Alun perin keskellä läpikuljettava eteinen, oletettavasti sen molemmin puolin tiilipilaririvin (+seinä) erottamat tallit, joissa keskikäytävää reunustava (puu)pylvässarja, päädyissä eteiset.

Kuvaus Venäläiskaudella rakennettu tallirakennus sijaitsee vanhassa tallipihassa, aukion reunalla sijaitsevan rakennuksen nro 19 takana. Samankokoinen ja -tyylinen tiilitalli sijaitsee aukion itäpuolella (nro 17). Alueella on myös kaksi muuta tiilireliefeiltään samanlaista tallirakennusta, mutta ne ovat pienempiä ja ilman keskiosan sisäänkäyntiä. Talli nro 20 toimi ennen viime sotia 2./ URR:n tallina ja myöhemmin muonavarastona.¹⁶ Rakennuksen eteläpäädyssä on Adolf Ehrnroothin kabinetti. Ulko-ovien tyyli on uudistunut (pystypaneeli). Ikkunoiden alkuperäinen neliruutuinen puitejako on toteutettu nykyisissä jaottomissa ikkunoissa ulkopokaan kiinnitetyllä puuristikolla. Avoräystään alta näkyvät puiset katonkannattajat, joissa on koristeena loveukset.

Erityistä Kohde on 1910-luvulla eli venäläiskaudella rakennettuja tiilitalleja (joista yksi purettu), joiden pitkissä julkisivuissa vuorottelevat liseenit ja alapuolisella koristemuurauksella somistetut pikkuikkunat. Koristeleikatut katonkannattajat ovat säilyneet vain kahdessa suurimmassa tallissa. Rinnakkain sijaitsevien rakennusten nro 20 ja 19 pitkät harjakattoiset rakennusmassat muodostavat tilallisen jatkumon keskusaukiota ennen ympäröineille puutalleille.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

Kuva: Tallirakennus sijaitsee keskusaukion länsipuolella sijaitsevan tiilirakennusryhmän keskellä, pääty Mannerheiminkadun suuntaan.

Kuva: Venäläiskauden tallirakennusten julkisivuja leimaa struktuuri, joka syntyy kapeista liseeneistä ja pienistä vaakaikkunoista, joiden alaosassa on koristeellinen muuraus. Ristipäädyn harjalla on sakara. Räystäään alla on puiset profiloidut katonkannattajat.

22 Varasto (32), Mannerheiminkatu 15

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607843
Ajoitus	1914–1917
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Rak. kerrosala	608 m ²
Perustus	Betoni, graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys, puiset katto-rakenteet / 1
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimurattu
Katto	Harjakatto, saumapelti, yksi palomuurikoroke
Pohjaratkaisu	Oletettavasti alun perin avoin tila, joissa keskellä yksi pilaririvi ja yksi murattu väliseinä.

Kuvaus Tiilirunkoisesta varastorakennuksesta on muutettu ulko-ovien ulkoasu (pystypaneeli). Aikaisempien pikkuruutuisten pystykkunoiden sijaan on jaottomia ikkunoita. Rakuunamäen alueella on säilynyt seitsemän samanlaisilla tyylipiirteillä varustettua venäläiskauden tiilirunkoista varastorakennusta.

Erityistä Rakennus on toinen kahdesta samanlaisesta tiilirunkoisesta varastorakennuksesta, jotka sijaitsevat venäläiskaudella täydennysrakennetussa tallipihassa, keskusaukion länsipuolella. Rakennuksissa käytettyä koristeellista nurkkaliseenimallia löytyy viidestä muustakin varastona toimineesta tiilirakennuksesta, jotka ovat keskenään hieman erikokoisia.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

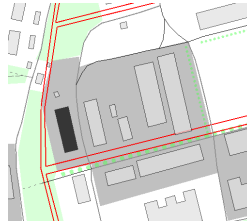
Kuva: Varastot nro 22 ja 23 ovat kooltaan ja tyylipiirteiltään samanlaiset. Niiden vierestä kulkeva kivetty ojpainanne jatkuu rinnettä alas aina rantaan saakka.

Kuva: Varastohuone 22.

23 Varasto (33), Mannerheiminkatu 17

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607854
Ajoitus	1914–1917
Suunnittelu	Venäläinen Insinöörikomennuskunta
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Rak. kerrosala	612 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko / krs	Tiilimuuri ristilimitys / 1
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu,
Katto	Harjakatto, yksi palomuurikoroke, saumapelti, mustan harmaa
Pohjaratkaisu	Oletettavasti alun perin avoin tila, joissa keskellä yksi pilaririvi ja yksi muurattu väliseinä.

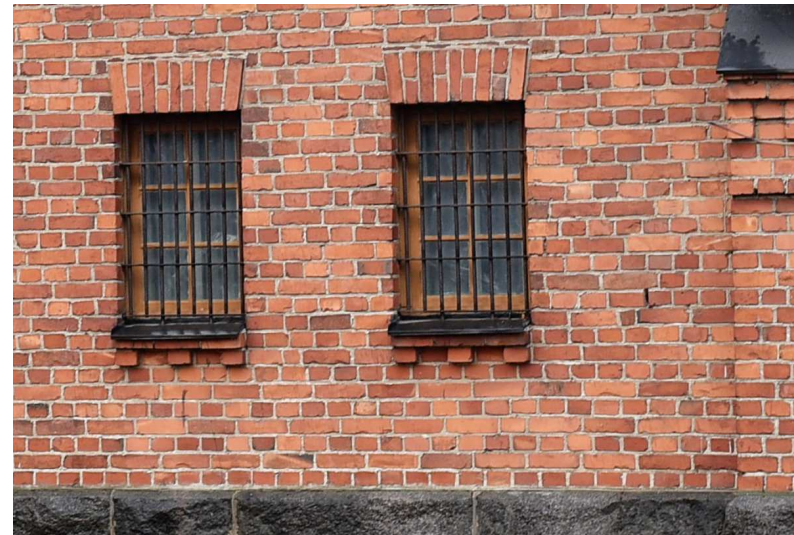
Kuvaus Entisestä varastorakennuksesta on muutettu ulko-ovien ulkoasu (pystypaneeli). Pienissä kuusiruutuisissa pystyikkunoissa on kalterit.

Erityistä Rakennus on toinen kahdesta samanlaisesta tiilirunkoisesta varastorakennuksesta, jotka sijaitsevat venäläiskaudella täydennysrakennetussa tallipihassa, keskusaukion länsipuolella. Rakennuksissa käytettyä koristeellista nurkkaliseenimallia löytyy viidestä muustakin varastona toimineesta tiilirakennuksesta, jotka ovat keskenään hieman erikokoisia.

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen korjaushistorian osalta (ajankohta ja vaikutus) sekä erityispiirteiden kuvauksella. Täydentäminen on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista ja rakennuksen sisätilat voidaan dokumentoida.

Kuva: Venäläiskauden varastorakennusten julkisivuja leimaa struktuuri, joka syntyy tiiliseinäpintaa jakavista jyrkeistä liseeneistä ja erityisen vahvasti nurkkia korostavista kaksoisliseenistä. Toisella pitkällä sivulla on useita ovia, toisella vain pystyikkunoita, pareittain liseenien välissä. Räystäään aluset on laudoitettu umpeen.

Kuva: Vanhat kuusiruutuiset ikkunat ja rautakalterit.

26 Lämpökeskus, Mannerheiminkatu 13

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	1011607832
Ajoitus	1950-luku (1957?)
Suunnittelu	Oletettavasti Puolustusministeriön Rakennusosasto
Nykykäyttö	Puolustushallinnon käytössä
Rak. kerrosala	228 m ²
Perustus	Betoni
Julkisivut	Rappaus, peiterimalauditus
Katto	Harjakatto, pelti

Kuvaus Lämpökeskusrakennuksessa tuotettiin myös höyryä ruokalarakennuksessa toimivan keittiön tarpeisiin. Ruokala on kadun eteläpuolella. Rakuunamäki on nykyään kaukolämmössä. Lämpökeskuksen kohdilla sijaitsi alun perin suomalaiskauden suuri puinen tallirakennus.

Erityistä -

Lisätutkimuksen tarve Inventoinnin täydentäminen rakennuksen suunnittelija-, rakennusaika- ja rakennetiedoilla on ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKL:n arkistomateriaali ja itse rakennus vapautuu rajoitteista.

Kuva: Lämpökeskusrakennus on sovitettu vanhojen tiilisten talli- ja varastorakennusten arkkitehtuuriin kokonaishahmon mittasuhteiden (pituus ja loiva kattokulma) puolesta. Muutoin tämän 1950-luvun rakennuksen ulkoasu poikkeaa vanhemmasta rakennuskannasta.

Kuva: Lämpökeskuksen takapihaa sekä rakennusten 22 ja 23 vieressä sijaitseva tiilimuuntamo ja masto.

3.4 Osa-alue 3: Asuinalue

Ajankohta	1890–1893 suomalaiskausi
Sijainti	Upseeritie
Rakennukset	nro 66 ja 67
Kaava	ak 405-2097, lv 10.10.1998, AL
Suojelu	sr-1 nro 66, sr-2 nro 67 ja /s (Upseeritie)
Muu suojelu	oyk lv. 28.5.2014, sr-1 nro 66, sr-2 nro 67

Kuvaus (historia¹⁷ ja luonne)

Suomalaisen rakuunarykmentin kasarmialueella päällystön asunnot sijoitettiin muusta rakennuskannasta hieman erilleen, etenkin riittävän etäälle hevostalleista. Asuinalue perustettiin järvimaiseman äärelle, Saimaaseen viettävän rinteeseen välitasanteelle. Komentajan residenssi sijoitettiin alueen eteläosaan, johon alun perin oli suunniteltu kerhorakennusta. Suunnitelmat muutettiin tasanteen kapeuden takia. Upseerikerholle, johon tuli myös asunnot adjutantille ja kassanhoitajalle, löytyi uusi paikka komentajan asunnon eteläpuolelta, pääportilta alkavan itä-länsisuuntaisen kulkuväylän länsipäähän. Hieman pohjoisemmaksi sijoitettiin rakennuspariksi upseeriston asuntorakennukset. Paloturvallisuuden takaamiseksi pesutupa-sauna -rakennus rakennettiin alas rantaan, samoin leipomorakennus. Venäläiskaudella 1910-luvulla alueen pohjoispäähän rakennettiin tiilestä toinen leipomo. Tämän vuosituhannen alkuvuosina rakennetut asunto-osaketilat piharakennuksineen on sijoitettu vanhojen rakennusparien väleihin. Rakuunarykmentin kasarmialueen asemakaava on säilynyt lisärakentamisesta huolimatta.

Alueen rakennuksista upseerikerho (66) ja sen kellari (67) olivat inventoinnin aikaan Senaatti-kiinteistöjen omistuksessa. Upseerikerhossa on Lappeenrannan Upseerikerho ry:n ylläpitämä kaikille avoin lounas- ja tilausravintola sekä kabinettiloja. Klubirakennuksen eteläpää oli ennen viime sotia Hämeen ratsurykmentin ja pohjoispää Uudenmaan rakuunarykmentin käytössä. Sotien jälkeen, kun HRR:n tilalle tuli Kenttätukirykmentti, alettiin eteläpäää kutsua Tykistöpäiksi ja pohjoispäää Rakuunapäiksi.

Rannan suunnassa kulkee kaksi kulkuväylää. Asuinrakennukset sijoittuvat rinteeseen välitasanteelle, ylärinteen ja rakennusten välissä kulkevan asfaltoidun Upseeritien varteen. Kookkaiden asuinrakennusten pääsisäänkäynnit ovat tien puolella, verannat tai parvekkeet järven puoleisella sivulla. Upseerikerho rajautuu suoraan tiehen. Tonttien etupihojen ja tien välissä on pensasaitaa.

INVENTOINTIKOhteet

66 Upseerikerho
67 Kellari

Tonttien pihatiet ovat päällystämättömiä. Talojen välittömät piha-alueet ovat hoidettuja nurmipihoja. Tien yläpuolisessa rinteessä vaihtelee lehti- ja havupuumetsikkö. Puusto on harvempaa upseerikerhon edessä rinteessä, puuportaiden ympärillä. Ylärinteessä on kivetty avo-oja, joka jatkuu alas rantaan upseerikerhon ja entisen komentajan asuinrakennuksen välistä.

Rantapuistoa ja Upseerikerhon ympäristöä on kunnostettu 1998 valmistuneen maisemasuunnitelman pohjalta. Upseerikerhorakennusta kiertää takapihan kautta kulkeva ajettava pihatie. Piha-alueita on elvytetty suosimalla paikalta löytyneitä kasvilajeja. Talon kohdalla jyrkän rantarinteeseen puustoa on varovasti harvennettu näkymien saamiseksi, mutta pengerryksiä ja rantaportaita ei ole ennallistettu. Upseeritien yläpuolinen rinne on säilytetty metsäisenä, ja se muodostaa yhtenäisen maisemallisen taustan rakennuksille ja silhuetin Rakuunamäelle järven suunnasta katsottuna.

Historialliset merkitykset

- *Rakuunarykmentin kasarmialue on ainoa tyyppiään Suomessa:* Päälystön asuinrakennukset talousrakennuksineen on sijoitettu alueen maasto-olosuhteisiin hyödyntämällä rantaterasseja.
- *Kasarmirakentamisen historia, puu- ja tiilirakentaminen:* Osa-alueella on edustettuna erityisesti suomalaiskauden eli 1890-luvun puu- ja tiilirakentaminen (päälystön asuinrakennukset, isot talousrakennukset ja upseerikerho) sekä vähemmässä määrin venäläiskauden eli 1910-luvun tiilirakentaminen (talousrakennus). Upseerikerhorakennuksessa on säilynyt alkuperäinen tyyli sekä perinteisen puurakentamisen jälki.

Ympäristölliset merkitykset

- *Rantapuisto:* päälystön asuinalueeseen liittynyt puutarha-alue, joka välillä rehevöityi kasvillisuudeltaan kulttuurivaikutteiseksi metsiköksi, mutta jota on kunnostettu varovasti kaupunkilaisten virkistysalueeksi.
- *Aluerakenne, tilanjakajat, jatkuvuus:* Alueen kulkuväylät, Upseeritie, rantatie ja portaikot, sekä vanhat rakennusparit.
- *Alueen luonne:* Upseeritien kaupunkikuvaa hallitsevat 1880-luvun lopulla suunnitellut päälystön asuinrakennukset. Uudisrakennukset ovat pelkistettyjä jäljitelmiä rakennuksista nro 60 ja 61. Rantarinteen käyttö yleisenä virkistysalueena mahdollistaa alkuperäisen aluerakenteen ja vanhan kasvillisuuden vaalimisen (rantapuutarhat).

Kuva: Kivetty avo-oja.

Kuva: Upseerikerhorakennus kuvattuna rantapolulta.

Kuva: Rantapolku.

66 Upseerikerho, Upseeritie 2

Tunnus	405-5-62-1
VTJ-PRT	101490578L
Ajoitus	1890–91
Suunnittelu	S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg
Nykykäyttö	Upseerikerho (lounas- ja tilaus ravintola), kerhotilat
Rak. kerrosala	1 130 m ²
Perustus	Graniittikvaaderi saumattu, betoniportaati ja -terassi
Runko / krs	Hirsi /(1)+ 2
Julkisivut	Pysty-vaaka-pysty -laudoitus, peittomaalattu, ruskeat värisävyt, vuorilaudat seinää tummemmat
Katto	Aumakatto, keskiosa päätyosia matalampi, saumapelti
Pohjaratkaisu	Kokenut muutoksia: Nykyään sisäänkäynnit päädyissä, porrashuoneet päädyissä, keskellä korkea sali ja soittokunnan lehteri, päätyjen keskiosassa eteiset tai hallit, joiden molemmin puolin huoneet.

Kuvaus Upseerikerho avattiin huhtikuun 3. päivänä 1891. Ulkovuoraus tehtiin keväällä 1892. Ensimmäisiä sisätilamuutoksia oli 1895 tehty väliseinän purku biljardipöydän tieltä. Vuonna 1932 aloitetuissa korjauksissa rakennus sai vesikeskuslämmityksen, jota varten rakennuksen alle rakennettiin kattilahuone (puu, hiili, koksi) ja kellaritiloja.¹⁸ Pääfasadin paraatiovet poistettiin ja sisäänkäynnit muutettiin talon päihin, jotta tuolloin taloa käyttäneet kerhot, Uudenmaan rakuunat ja Hämeen ratsujääkärit, saivat omat sisäänkäynnit. Samassa yhteydessä keittiö siirtyi entisen eteisaulan tiloihin ja emännän asunto yläkertaan.¹⁹ Sotien jälkeen pommituksissa vaurioitunutta rakennusta korjailtiin pikkuhiljaa. Vaiheittainen korjaaminen näkyy materiaalien eri-ikäisyytenä ja jäljellä on myös paljon vanhaa, kuten peiliovia, profiililistoja, paneelikattoja ja lautalattioita, myös 30-luku erottuu omana kerroksenaan. Alakerrassa on tiloja avarrettu huonetilojen väliseiniin tehdyillä aukoilla, etenkin nykyisten hallien luona. Yläkerran pohjoispäädyssä on uusia väliseiniä, ja molempiin kerroksiin on tehty myös WC:et. Vuonna 1951 perustettu Lappeenrannan upseerikerho ry otti tuolloin toiminnan haltuunsa ja poistuneista joukko-osastoista huolimatta on pitänyt rakennuksen kunnossa. Rakennuksen liittyä kaukolämpöön rakennettiin kellarikerrokseen talkootyönä saunatilat takka- ja pukuhuoneineen. Samassa yhteydessä, vuonna 1974, kerhon terassi suureni nykyiseen kokoonsa. Viime vuosien työt ovat olleet lähinnä kunnostus- ja pintaremontteja. Yhdeksänkymmentäluvun puolivälissä vaalea kerhorakennus maalattiin alkuperäisen väriseksi. Muutama vuosi aikaisemmin peruskorjattiin kaksi

yläkerran huonetta. IV-remonttia on tehty tällä vuosituhannella, samoin uusi peltikatto. Tykistöään baaritilat uusittiin 2006. Kerhon sisätiloissa on paljon sotilaselämään liittyvää irtaimistoa. Ratsuväkiprikaatin ajoilta on mm. soikeita puupöytiä, divaaneja ja tuoleja.

Erityistä Rakuunamäen upseerikerho on vanhan kasarmialueen halki itä-länsisuunnassa kulkevan puistokadun pääterakennus, joka sijaitsee osana puistomaista upseeriston asuinalueella. Rakennuksen ulkoasu on säilynyt tyyllisesti, vaikka sisäänkäyntien ja terassin osalta on tehty muutoksia. Rakennuksen muodonanto mukailee isojen rakuunakasarmien massoitteita. Upseerikerhon suuri juhlasali sisutuksineen ja soittolehteri muodostavat eheimpänä säilyneen tilakokonaisuuden (lukuun ottamatta 30-luvulla oviaukkoihin tehtyjä muutoksia). Muissakin tiloissa on vanhaa kiinteää sisutusta, mutta enemmän myös ajallista kerroksellisuutta. Suomessa on tiettävästi enää vain kaksi upseerikerhoyhdistyksen ylläpitämää perinteistä upseerikerhoa. Niistä toinen on Lappeenrannan Rakuunamäellä ja toinen Raaseporin Dragsvikissa (tiilikasarmi). Vain Lappeenrannassa kerhotoiminta on jatkunut alkuperäisessä upseerikerhorakennuksessa. Kaksikerroksinen puurunkoinen rakennus poikkeaa arkkitehtuuriltaan muista 1800-luvulla rakennettujen varuskuntien upseerikerhoista. **Lisätutkimustarve:** Esitetään tehtäväksi rakennushistoriaselvitystä suojelutavoitteiden määrittämiseksi ja korjaussuunnittelun tausta-aineistoksi. Julkaisut: Lappeenrannan varuskunnan upseerikerho 1951–2001 ja Lappeenrannan varuskunnan upseerikerho 100 vuotta. Lappeenrannan Upseerikerho ry teetti rakennuksen kuntoarvion keväällä 2017, konsulttina Insinööritoimisto Granlund.

Kuva: Upseerikerho sijaitsee vanhalla rantaterassilla, mäen länsisyrjällä kulkevan Upseeritien eteläpäässä. Ympäristö on lehtipuuvaltainen.

Kuva: Upseerikerho on U-volyyminen rakennus, jossa päätysiivet ovat keskiosaa korkeammat. Paraatiovi sijaitsi ennen keskiakselilla, nykyiset sisäänkäynnit ovat päädyissä ja takafasadissa (terassilta). Kuvan oton jälkeen keskiosan ja tien välisen nurmikaistan tilalle on tehty kenttäkiveystä ja Upseeritie päällystetty.

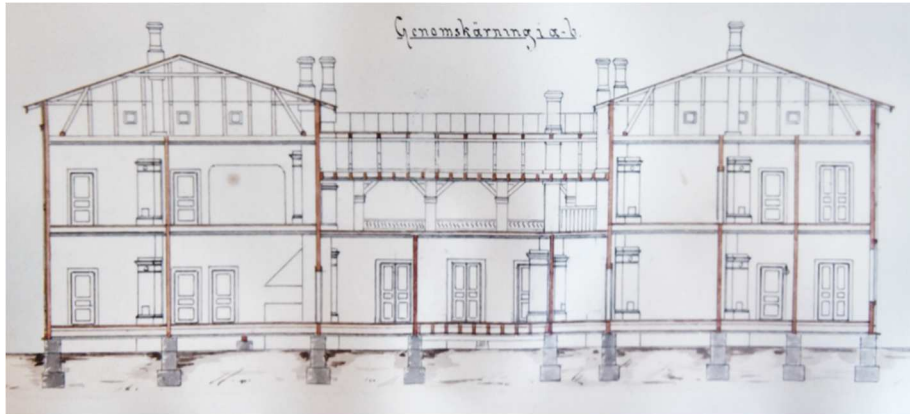

Kuva: Rakennuksen vuoraustapa, listoitus ja ikkunamalli palautuvat 1800-luvun lopulla suosittuun uusrenessanssiin. Alkuperäinen kerhon avoterassi oli nykyistä pienempi. Terassin alapuolelle on sauna.

Kuva: Vanhassa kuvassa paraatisisäänkäynti ja pohjoissiiven sivuovi ovat alkuperäisellä paikallaan. Nykyään keskiosan oikeanpuoleisimman ikkunan kohdalla on sivuovi ja siiven oven paikalla on ikkuna. Siivestä on myös laudoitettu umpeen oven vasemmalla puolella ollut ikkuna-akseli. Rakennuksen katto on ollut alusta alkaen peltinen. / Kuva julkaisusta: Immonen 1992, Varuskuntahistoria.

Kerhon historiikissa²⁰ kerrotaan sisätilamuutoksista. ”Alun pitäen ns. paraatiovi ja eteisaula sijaitsivat Upseeritien puolella keskellä julkisivua. Eteisalusta päästiin suoraan juhlasaliin, jonka pitkältä sivulta avautuvat suuret ikkunat avoimen terassin yli Saimaan Sunisen selälle. Eteisaulan yläpuolella oli ikkunat soittokunnan lehterille. Salin pohjoisesta ovesta päästiin biljardisaliin ja lukusaliin. Vastaavasti eteläisestä ovesta päästiin ruokasaliin ja kabinettiin. Alakerran eteläpäässä, nykyisen baarin paikalla, oli keittiö ja osin nykyisissä eteistiloissa oli emännän ja kerhoneidin asunnot, joihin päästiin päädyn toisesta ovesta. Rakennuksen kummankin päädyn yläkerrassa oli erikokoisia majoitushuoneita pokamiesupseereille ja kerhopalvelijoille kaikkiaan 11 kappaletta. Niihin päästiin rakennuksen päätyjen yläkerran sisäänkäynneistä, joista pohjoisempi oli Upseeritien puolella. Alun perin Rakuunapään yläkertaan oli suunniteltu mm. kaksi kaksihuoneista asuntoa esikuntaupseereille.”

Kuva: Rakennuksen kaikki pystyuunit on purettu. / Upseerikerhon leikkauskuva, 1889. Seinätaulu Upseerikerhossa.

Kuva: Juhlasali on kuvattu soittokunnan lehteriltä. Viime sodissa vaurioita kärsineen ja kunnoltaan rapistuneen juhlasalin peruskorjaus valmistui 1956. Tämän jälkeen on tehty lähinnä ylläpitokorjauksia.

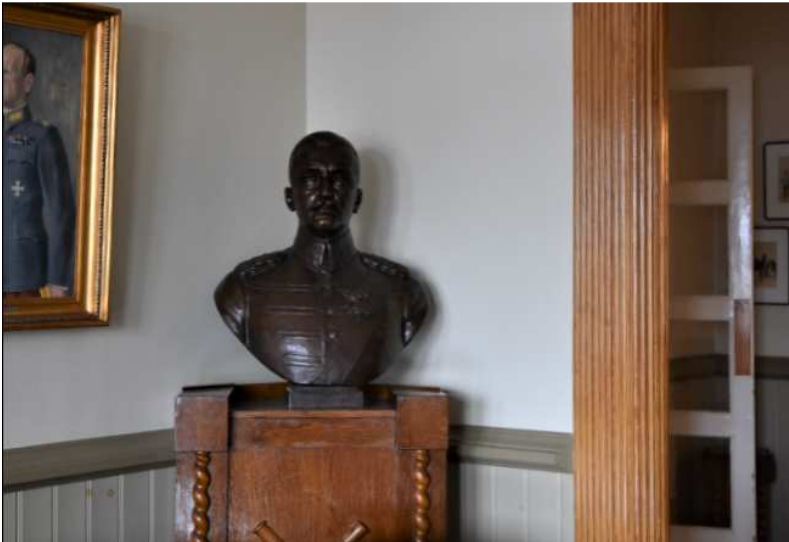
Kuva: Tykistöpään veteraanisali ja baari. Tiloja on avarrettu väliseiniin tehdyin aukoin.

Kuva: Tykistöpään sisäänkäynti on 1930-luvulta. Paikalla oli alun perin kaksi ovea, joista toinen johti keittiötiloihin ja toinen yläkerran porrashuoneeseen.

Kuva: Etenkin yläkerran huoneissa on eri-ikäisiä materiaaleja. Vaakunasalissa on vanha maalattu lautalattia, muut pinnat - paneelikatto ja levyseinät - ovat uudempia.

Kuva: Rakuunapäässä Marskin kabinetin aulan puoleinen väliseinä on 30-luvulta, samoin eteisen lasiovet ja nähtävästi myös väliseinän oviaukon lakattu puukehys. Rintapaneeli on talon alkuperäistä tyyliä.

67 Kellari

Tunnus	405-5-62-1
VTJ-PRT	-
Ajoitus	arvio 1890-l; laajennettu
Nykykäyttö	Tyhjillään
Perustus	Kivi
Runko	Kivi, valettu betoni (laajennus)
Julkisivut	Luonnonkivi ja betoni
Katto	Maapenkka
Erityistä -	

Lisätutkimuksen tarve Inventointia on syytä täydentää rakennuksen rakenteen ja korjaushistorian sekä käyttöhistorian osalta.

Kuva: Upseerikerhon käytössä ollut maakellari.

3.5 Osa-alue 5: Sairaalanmäki

Ajankohta 1890–1893 suomalaiskausi
Rakennukset nro 78, 79, 80 ja 81
Asemakaava ”Keisarin kaava” 19.8.1892
Kaavasuojelu -
Muu suojelu Oyk 12.6.2017; sr-1 nro 78, 79 ja 81

Kuvaus (historia²¹ ja luonne)

Sairaalanmäen punatiilisen sotilassairaalan toiminta alkoi viimeistään 1893 ja se on maamme vanhin yhtäjaksoisesti toiminut sotilassairaala. Sairaala, sairaalahenkilökunnan asuin- ja talousrakennus, ruumishuone ja tarpeen mukaan rakennettavat ulkokuoneet ja heinäladot sekä palokoppi kuuluivat kasarmialueen ensimmäisiin rakennettaviin rakennuksiin. Sairaalanmäelle valmistui vuoden 1890 lopulla asuin- ja talousrakennus, ruumishuone ja ulkokuone, itse sairaalarakennus seuraavana vuonna.

Puolustushallinnon käytössä on edelleen sairaalarakennus (78), jossa toimii Sotilaslääketieteen toimipiste (terveysasema). Sivurakennus (79) eli entinen välskärin ja muun sairaalahenkilökunnan asuinrakennus, myöhempi poliklinikka, on vuokrattu yksityiselle päiväkodille (Steinerpäiväkotitontutupa). Päiväkodin aidatun leikkipihan sisään jää alkuperäinen puinen ulkorakennus (80, vaja, halkovaja). Tiiliseinäinen maakellari (81) sijaitsee nykyisen pihatien varrella.

Kulkutautivaaran takia sairaala rakennettiin muusta kasarmialueesta erilleen. Se sijaitsee omalla mäellään Rakuunamäen varuskunta-alueen ulkopuolella, linnuntietä noin 210 m kasarmin portista etelään. Valittu rakennuspaikka sijaitsi Suomen sotaväen leiripaikan vieressä leirisairaalan alueella. Suomen sotaväen kasarmialueilla (tarkk’ampujapataljoonat) sovellettiin niitä varten suunniteltuja rakennusten malliryhmiä (komplekseja). Sairaaloimintaan liittyvät rakennukset oli suunniteltu sijoitettavaksi geometriseen sommitelmaan, joka oli pohjamuodoltaan suorakaide. Mallia ei varsinaisesti noudatettu Lappeenrannan Sairaalanmäellä, mutta täälläkin ryhmässä merkitykseltään tärkeintä rakennusta eli sairaalan päärakennusta korostettiin sen eteen sijoitetulla aukiolla. Lisäksi päärakennus ja välskärin asuinrakennus sijoitettiin kulmittain mallin mukaisesti.

Sairaala-alue on supistunut sen itä- ja kaakkoisosissa tapahtuneen kerrostalorakentamisen myötä. Uusimmat kerrostalot on rakennettu korttelin koilliskulmalle. Mäen laella sijaitsevat sairaalatontin rakennukset jäivät tiheään

reunapuuston taakse piiloon. Tontin halki kulkee asfaltoitu kulkuväylä Valtakadulta Maneesikadulle; vanha yhteys (Rakuunapolku) Valtakadun yli kasarmialueelle ei ole enää käytössä. Muut piha-alueet ovat hiekka- ja nurmipintaisia.

Historialliset merkitykset:

- *Toiminnan jatkuvuus:* Rakuunarykmentille rakennettu sairaalarakennus on maamme vanhin yhtäjaksoisesti toiminut sotilassairaala.
- *Kasarmirakentamisen historia, puu- ja tiilirakentaminen:* Sairaalanmäen rakennusten julkisivujen autenttisuus ja rakentamisen ajallinen yhtenäisyys (1890–93, 1900)

Ympäristölliset merkitykset:

- *Alueen luonne:* Kasarmin pääalueen ulkopuolella säilynyt sairaalapiha-alue ja sen osittain säilynyt suora kulkureitti Rakuunamäelle. Pihapiiriin luoteissivun luonnonvarainen vaahterametsä ja männiköt.

Kuva: Sairaalanmäen alkuperäisistä rakennuksista on jäljellä varsinainen sairaala, asuin- ja talousrakennus ja vajarakennus. Näiden lisäksi on säilynyt varhaisessa vaiheessa rakennettu kellari. Pihan koilliskulmalla sijainneet ruumishuoneet ja muut ulkorakennukset on purettu. / Maastokartan kanssa asemoidussa vanhassa asemapiirroksessa näkyvät suunnitellut puistokäytävät. Vihreällä on merkitty pihapiiriin nykyiset yhtenäiset viheralueet, katkoviivalla kulkuväylä ja punaisella viivarajauksella osa-alue. / Asemapiirros, esittelyplanssi, ei vl. KA.

78 Sairaalarakennus (38), Valtakatu 11

Tunnus 405-457-1-6

VTJ-PRT 101160776U

Ajoitus 1890-91

Suunnittelu S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg

Nykykäyttö Puolustushallinnon käytössä;
terveysasema

Rak. kerrosala 916 m²

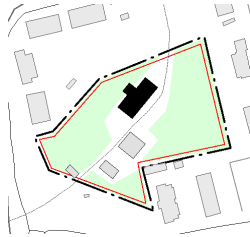
Perustus Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)

Runko / krs Tiilimuuri ristilimitys / (1) + 2

Julkisivut Punatiili puhtaaksimuurattu

Katto Aumakatto, saumattu pelti, musta

Pohjaratkaisu Alun perin sivukäytävä, isot salit päätysiivissä, porrashuone ja käymälät keskisiivissä

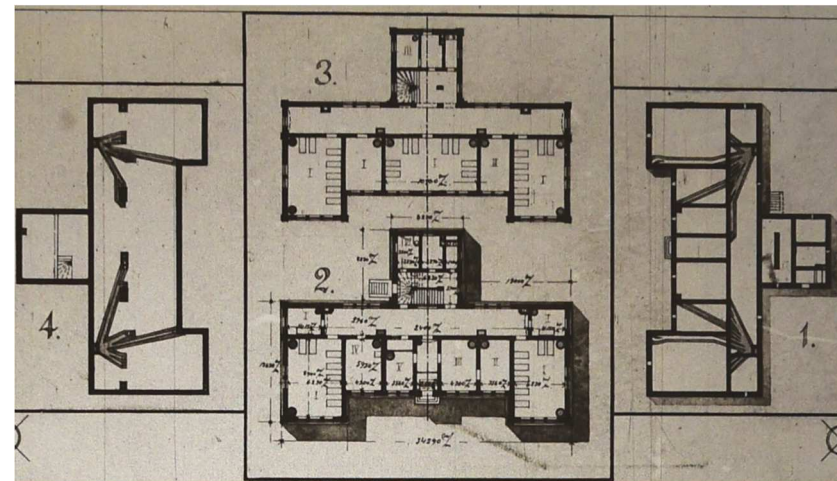

Kuva: Kaksikerroksinen tiilirakennus valmistui 40 vuodepaikan sairaalaksi vuonna 1891. U-volyyminen hahmo ja tiilikoristelu yhdistävät sairaalan rakuunakasarmien rakennustapaan, mutta vain sairaalassa on käytetty 2-3 ikkunan ryhmitystä.

Kuvaus Sairaala suunniteltiin²² kahden kerroksen korkuiseksi kivitalkoksi ja konstruointiin pääosin sotilaskasarmien tapaan. Sisäseinät helpomman puhtaanapidon vuoksi rapattiin ja maalattiin öljymaalilla, eteisten ja käytävien asfaltoidut lattiat maalattiin öljymaalilla ja lakattiin. Paremman ilmanvaihdon saamiseksi sairaalaan tehtiin kaksi poistoilman imuhormia, joita lämmitettiin rautakamiinalla. Lattiat oli kasarmeissa ja sairaalassa suunniteltu kuperiksi, eikä täyteenä käytetty sammalta, vaan ainoastaan asfalttia ja puhdasta soraa. Osassa tiloista (käytävä mm.) on holvattu sisäkatto. Sairaalaan vedettiin vesijohto 1894. Peruskorjaus on tehty 1986–87 (suunnittelija arkkitehti Osmo Lappo).

Erityistä Rakuunarykmentille rakennettu sairaalarakennus on maamme vanhin yhtäjaksoisesti toiminut sotilassairaala. Se on harvoja säilyneitä 1880–90-luvun tiilestä tehtyjä kasarmisairaalarakennuksia. Pohjamuoto ja tilaratkaisut ovat aikakauden kasarmisairaaloille tyypilliset (vrt. Helsingin Kaartin varuskuntasairaala 1884, E. Lagerspetz). Erityispiirteinä on kaksois- ja kolmoisikkunat, joilla on maksimoitu luonnonvalon saanti sisätiloihin. Sairaalanmäällä säilynyt rakennusryhmä muodostaa poikkeuksellisen eheän kokonaisuuden, joka sisältää samaan aikaan rakennetun sairaalan, sairaalahenkilökunnan asuinrakennuksen ja puurunkoisen ulkorakennuksen sekä hieman myöhemmin tehdyn kellarin.

Lisätutkimusten tarve: Esitetään tehtäväksi **rakennushistoriaselvitystä** suojelutavoitteiden määrittämiseksi ja korjaussuunnittelun tausta-aineistoksi. Ajankohtaista nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali ja itse rakennus vapautuu rajoitteista.

Kuva: Sairaalan tilaratkaisuna oli valoisa sivukäytävä ja keskisiipeen sijoitettu porrashuone. Pohjapiirustus Rakuunamäen esittelyplanssi, ei vl. KA.

79 Sairaalahenkilökunnan asuin- ja talousrakennus (39),

Valtakatu 11

Tunnus 405-457-1-6

VTJ-PRT 101160778W

Ajoitus 1890

Suunnittelu S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg

Nykykäyttö Yksityinen päiväkot

Rak. kerrosala 570 m²

Perustus Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)

Runko / krs Puu (hirsi) ja tiilimuuri ristilimitys / 2

Julkisivut Punatiili puhtaaksimurattu,
puuosa lautavuorattu (pysty-vaaka-pysty)

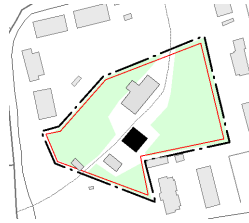
Katto Aumakatto, saumattu pelti musta

Pohjaratkaisu Keskikäytäväperiaate

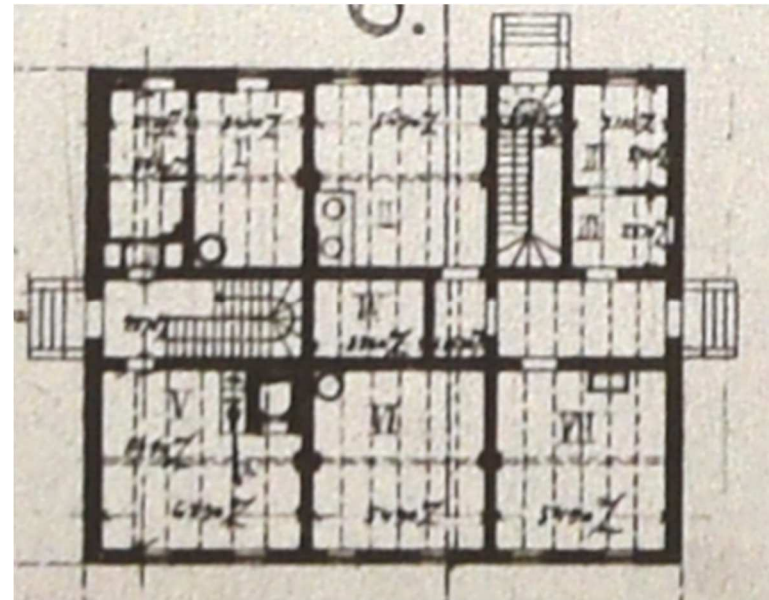
Kuvaus Entinen sairaalahenkilökunnan (väliskärit, sairaalapalvelijat, päällysmiehet) asuin- ja talousrakennus oli välillä poliklinikkana. Nykyään rakennuksen yläkerros on Steiner-päiväkotina (alakerrasta iso huone juhlasalina). Alakerrassa on ollut myös hammaslääkäri, röntgen ja koulutustiloja. Rakennuksessa on vanhat kaksinkertaiset sisään-ulosaukeavat puuikkunat, vain yksittäisin puitteita on uusittu. Sisätiloissa on vanhoja peiliovia, profiloituja ovi- ja lattialistoja (myös uudempiä), maalattuja paneelikattoja ja kapeahkoja kourukattolistoja. Lattioita on päällystetty matoilla ja vinyylilaatoilla sekä alakerrassa maalatulla kivimassalla (asfaltti). Alakerran huoneissa on näkyvissä muuratut kappaholvit, rautapylväät ja palkit. Rakennusta on korjattu laajemmin viimeksi 1970-luvun lopulla. Tältä ajalta on oletettavasti rakennuksen nykyinen ilmanvaihtoputkisto ja osa lämpöpattereista. Huonetiloja on yhdistetty isoin kulkuaukoin.

Erityistä Varuskunta-alueella on yhteensä neljä suomalaiskaudella rakennettua kaksikerroksista tiili- ja puurunkoista rakennusta. Näistä Sairaalanmäen sairaalahenkilökunnan asuin-talousrakennus ja Rakuunamäen versta-asuinrakennus nro 24 muistuttavat eniten toisiaan, vaikka ovat erikokoiset. Molemmissa yhtäläisyydet ulottuvat myös pohjakaavaan, joka perustuu periaatteessa keskikäytävään, mutta Sairaalanmäen rakennuksessa käytävä ei ole avoin läpi rakennuksen ja Rakuunamäellä rakennuksen läpi kulkee kaksi käytävää.

Lisätutkimusten tarve: Esitetään tehtäväksi **rakennushistoriaselvitystä** suojelutavoitteiden määrittämiseksi ja korjaussuunnittelun tausta-aineistoksi.

Kuva: Asuinrakennuksessa on kuusiruutuiset ristikarmi-ikkunat, lasiaukolliset puuovet ja kiviportaati. Päädyistä on muurattu umpeen yksi ikkuna.

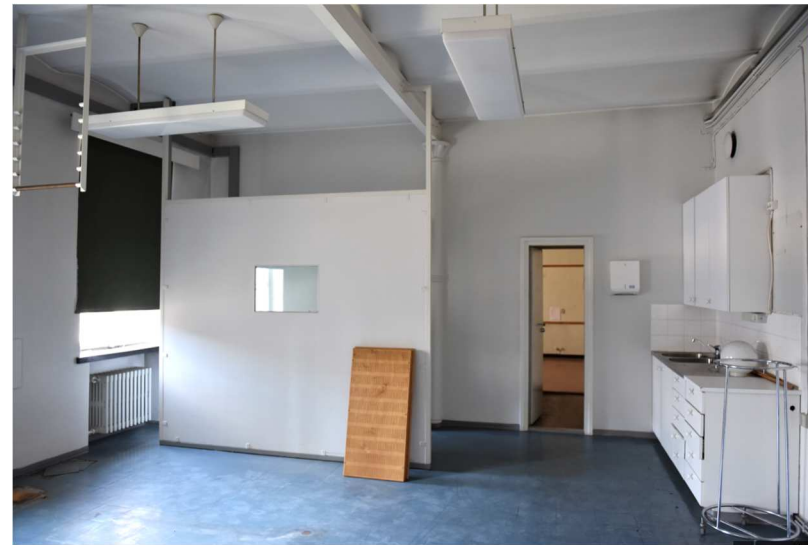
Kuva: Rakennuksen tiilisessä alakerrassa oli pääasiassa työtiloja, puisessa yläkerroksessa olivat sairaalan henkilökunnan asunnot. / Pohja 1 krs. KA.

Kuva: Yläkerran keskikäytävä. Vanhat peiliovet.

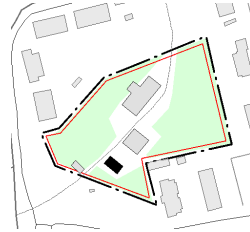
Kuva: Yläkerran kulmahuone: vanhat sisään-ulosaukeavat ikkunat, maalattu paneelikatto, laattalattia ja paneelipatterit.

Kuva: Alakerran keittiö: vinyylilaatat ja puiset lattialistat, kappaholvikatto, rautapylväs ja palkki sekä mosaiikkibetoninen ikkunapenkki ja valurautapatteri.

80 Varasto (41)

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	-
Ajoitus	1890
Suunnittelu	S. Gripenberg & Jac. Ahrenberg
Nykykäyttö	Varasto
Perustus	Graniittikvaaderi (näkyviltä osin)
Runko	Puu
Julkisivut	Rimalaudoitus
Katto	Harjakatto, betonitiili

Kuvaus Sairaalan vaja-ulkohuonerakennus on merkitty alkuperäiseen asemapiirrokseen. Rakennus on viimeinen suomalaiskaudelta säilynyt puurunkoinen ulkorakennus (käymälävinkkeliä ei ole jäljellä). Ulkorakennuksissa oli tyypillisesti yhtenäinen pysty- tai vaakalautavuoraus, jyrkät kivisokkeli ja vinopaneeliovet (jaettu ruutuihin). Kiilaharjaista ikkunamallia on käytetty vaihtelevasti. Vajarakennuksen pieni huone on päiväkodin ulkovarastona, iso puoli terveysaseman varastona. Ainakin osassa rakennusta on maapohja.

Erityistä Puurunkoinen vaja kuuluu todennäköisesti Sairaalanmäen alkuperäiseen rakennuskantaan. Rakennus on säästynyt suuremmilta muutoksilta (käymälät purettu).

Lisätutkimusten tarve: Inventointia on syytä täydentää rakennuksen rakenteen ja käyttöhistorian osalta. Täydentäminen on ajankohtaista sairaalarakennuksen nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista.

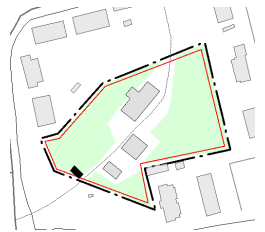
Kuva: Rakennuksessa on entisen Rakuunamäen varuskunta-alueen ainoa betonitiilikatto. Kiilaikkuna on suljettu levyllä.

Planssi, ei vl. KA.

81 Kellari

Tunnus	405-457-1-6
VTJ-PRT	-
Ajoitus	1900-luvun ap
Suunnittelu	epävarma tieto: Sebastian Gripenberg
Nykykäyttö	Tyhjillään
Perustus	-
Runko	Tiilimuuri ristilimitys (näkyviltä osin)
Julkisivut	Punatiili puhtaaksimuurattu
Katto	Harjakatto, pelti

Kuvaus Sairaalan kellarirakennus sijaitsee piha-alueen lounaisreunalla. Sitä ei ole merkitty alkuperäiseen asemapiirrokseen. Aikaisempien inventointien mukaan kellari olisi rakennettu 1900 arkkitehti S. Gripenbergin suunnitelmien mukaan (ei lähdetietoa). Ulkoasun perusteella kellari palautuu noin 1920-luvun rakennukseksi.

Erityistä Tiilinen kellarirakennus kuuluu Sairaalanmäen pihapiiriin. Rakuunamäen varuskunta-alueella säilyneistä kolmesta kellarista ainoa, jossa ei ole maakattoa.

Lisätutkimusten tarve: Inventointia on syytä täydentää rakennuksen rakenteen ja käyttöhistorian osalta. Täydentäminen on ajankohtaista sairaalarakennuksen nykyisen käytön päätyttyä, jolloin rakennusta koskeva PHRAKLn arkistomateriaali vapautuu rajoitteista.

Kuva: Kellarirakennuksesta on uusittu vesikate ja ulko-ovi.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Muutosherkkyys

nro	Alkup. käyttö	1 RY	2 RH	3 AK	Julki- sivu	rak. vuosi	Suun- nittelu	Yksittäinen (Rakuunamäellä)	Yleinen (Rakuunamäellä)
1	kasarmi	H	V	V	tiili	1910-l	ven.	suuri koko	ven. tiilityyli
2	kasarmi	H	H	H	tiili	1892	YRYH	-	kolmen ryhmä
3	kasarmi	H	H	H	tiili	1891	YRYH	-	kolmen ryhmä
8	varasto	H	H	H	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
9	kasarmi	H	V	H	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
10	ruokala	H	V	H	puu	1890	YRYH	muoto	ven. tiilityyli
11	ruokala	H	V	H	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
12	kasarmi	H	V	H	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
19	talli	H	V	H	tiili	1924	PH	suuri koko	yksi vastaavan tyylinen
20	talli	H	H	H	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
22	varasto	H	V	V	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
23	varasto	H	V	V	tiili	1910-l	ven.	-	ven. tiilityyli
26	lämpökeskus	M	M	M	tiili	1950-l	PH	-	ajalleen tyypillinen tyyli
66	upseerikerho	H	H	H	puu	1890	YRYH	käyttötarkoitus	-
67	kellari	M	M	H	rap- paus	~1910-l	ven.?	-	-
78	sairaala	H	H	H	tiili	1893	YRYH	käyttötarkoitus	-
79	sairaalahenkilö- kunnan asuin- ja talousrakennus	H	H	H	tiili, puu	1893	YRYH	-	yksi vastaavan tyylinen verstas-asuinrakennus
80	liiteri	V	V	H	puu	1893	YRYH	viimeinen puisista ulkorakennuksista	-
81	kellari	V	H	H	tiili	~1920-l	PH	ainoa tyyppiään (katto)	-

Herkkyysasteet

1 Rakennetun ympäristön edustavuuden näkökulma

H = Herkkä ulkoasullisille muutoksille: keskeinen avainrakennus tai osa yhtenäistä rakennuskokonaisuutta.

V = Vähäisiä muutoksia kestävä: yksittäinen rakennustyyppi.

M = Muutoksia kestävä: arkkitehtuuri eri ilmennä erityisesti kasarmirakentamista

2 Rakennushistoriallinen näkökulma

H = Herkkä ulkoasullisille muutoksille: ulkoasussa säilynyt paljon vanhaa, jolloin suojelulle on potentiaalia.

1. vaiheen rakennusten kohdalla vaalittava erityisesti muotokieltä (massoittelu) julkisivujen tyylipiirteiden ohella.
2. vaiheen rakennuksissa vaalittava erityisesti julkisivujen tyylipiirteitä (tiilikoristelu).

V = Kestää vähäisiä muutoksia: kasarmien aikaiseen käyttöön ja korjaustapoihin (ikkunat, ovet, aukotus) liittyvät muutokset palautettavissa vanhan mallin mukaisiksi.

M = Muutoksia kestävä: arkkitehtuuri ei ilmennä erityisesti kasarmirakentamista tai ulkoasussa on jo korjausten tuomaa kerroksellisuutta, joka heikentää alkuperäisen käyttötarkoituksen tunnistettavuutta.

3 Alueidenkäytön näkökulma

H = Herkkä muutoksille: alue ei historiallisen aluerakenteen kannalta kestä tiivistämistä tai maisematilan muutosta.

1. vaiheen asemakaava tai 2. vaiheen jo tiivis, yhtenäinen rakennusryhmä.

Esimerkkinä 1. vaiheesta vanha ratsastus/harjoitus/muu piha-alue (rakuunarykmentin kasarmialueen erityispiirteenä väljät ratsastuspihat).

V = Kestää vähäisiä muutoksia: toimenpiteet sovitettava alueen luonteeseen, esimerkiksi purettujen rakennusten tyhjilleen jääneet rakennuspaikat.

M = Muutoksia kestävä: rakentaminen ei saa rajoittaa olemassa olevien vanhojen rakennusten mahdollisuutta käyttää myös muuhun kuin asumiseen.

4.2 Selvitys- ja suojelutarve

Taulukko sisältää tiedot rakennusinventoinnin laajuudesta ja lisäselvitystarpeesta.

Lisäksi on tehty tulkinta siitä, miltä osin inventointi antaa perusteita olemassa oleviin oikeusvaikutteisiin suojelutavoitteisiin ja mitä lisäselvityksiä tarvitaan suojelun tavoitteiden tarkempaan määrittelyyn, myös sisätilojen osalta.

no	Alkup. käyttö	Selvitystilanne syksy 2017	Lisäselvitys- tarve	AK- merkintä	Inventointi antaa perusteita suojella:	1 RY	2 RH	3 AK
1	kasarmi	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu; täyd.inventointi tarkentaa pohjakaavan säilyneisyyttä	H	V	V
2	kasarmi	PHRAKLn asiakirjat käyttörajoitettu; Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat	RHS	sr-1	ulkoasu; RHS tarkentaa sisätilojen osalta	H	H	H
3	kasarmi	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	sis. ed.	sr-1	kuten ed.	H	H	H
8	varasto	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu	H	H	H
9	kasarmi	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu; täyd.inventointi tarkentaa pohjakaavan säilyneisyyttä	H	V	H
10	ruokala	Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat	RHS	sr-1	ulkoasu ja sisällä sali pylväineen, RHS tarkentaa sisätilojen osalta	H	V	H
11	ruokala	Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat	Npinv	sr-1	ulkoasu; sisällä salin rautapylväät	H	V	H
12	kasarmi	Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat	Npinv	sr-1	ulkoasu	H	V	H
19	talli	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu; (keskikäytävä, tukipilarit)	H	V	H
20	talli	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu; (keskikäytävä, tukipilarit)	H	H	H
22	varasto	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu; (tukipilarit)	H	V	V
23	varasto	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr-1	ulkoasu; (tukipilarit)	H	V	V
26	lämpökeskus	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	Npinv	-	-	M	M	M
66	upseerikerho	Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat	RHS	sr-1	ulkoasu; juhlasali; RHS tarkentaa sisätilojen osalta	H	H	H
67	kellari	Inventoitu ulkopuoli	Tinv	sr/k		M	M	H
78	sairaala	PH STIV käyttörajoitettu; inventoitu ulkopuoli	RHS	-	ulkoasu; RHS tarkentaa sisätilojen osalta	H	H	H
79	sairaalan asuin- ja talousrakennus	PHRAKLn asiakirjat käyttörajoitettu; Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat	Tinv	-	ulkoasu; keskikäytävä portaikkoineen, kappaholvit; täyd.inventointi tarkentaa sisätilojen osalta	H	H	H
80	liiteri	inventoitu ulkopuoli	Npinv	-	ulkoasu	V	V	H
81	kellari	Inventoitu ulkopuoli	Npinv	-	ulkoasu	V	H	H

Selvitystarveluokitus

Täydennysinventointi (Tinv.) = Kun rakennus vapautuu tutkittavaksi, tulee inventointia täydentää Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkistoasiakirjojen tiedoilla sekä kuvaamalla rakennuksen sisätilat.

Normaali päivitysinventointi (Npinv) = Tarkistetaan inventointitietojen ajantasaisuus kaavamuutosten ja lupahakemusten tullessa vireille.

Rakennushistoriaselvitys (RHS) = Rakennushistoriaselvitys antaa yksityiskohtaiset tiedot päätöksenteon tueksi niille, jotka vastaavat rakennuksen suojelutarpeen arvioinnista sekä suojelun turvaamisesta ja toteuttamisesta. Lisäksi selvitys toimii tarpeellisena taustaselvityksenä suunniteltaessa korjauksia ja tilojen uudiskäyttöä.

Sisältyy edelliseen (sis.ed.) = Sotilaskasarmi nro 3 on samanlainen kuin kasarmirakennukset nro 2 (ja 4). Yhdestä sotilaskasarmista tehty rakennushistoriallinen selvitys riittää antamaan lähtötietoja myös kahden muun kasarmirakennuksen suojeluarvoja vaaliviin korjauksiin. Kasarmi nro 2 on paras kohde, koska rakennus on tyhjillään eikä sitä ole saneerattu pitkään aikaan.

Selvitystilanne -sarakkeen käsitteet

PH STIV Käyttörajoitettu = Rakennus on edelleen puolustushallinnon tai Maasotakoulun käytössä ja turvallisuusluokitus estää rakennuksen sisätilojen ja arkistoasiakirjojen inventoinnin/tutkimisen. Nykyisen toiminnan päättymisen jälkeen aineisto vapautuvat käyttöön. Toiminta päättyy oletettavasti vuonna 2018.

PHRAKLn asiakirjat käyttörajoitettu = Turvallisuusluokitus estää Puolustushallinnon rakennuslaitoksen hallussa olevien piirustusten ym. rakennusta koskevien asiakirjojen luovuttamisen tutkimuksen käyttöön.

Inventoitu ulkopuoli = Rakennuksen ulkopuolen nykytilan kartoitus tehtiin paikan päällä, lisäksi rakennus ja ulkotiloja valokuvattiin. Täydennettiin havainnoilla ja arkistotutkimuksella aikaisempia inventointitietoja.

Inventoitu ulkopuoli ja sisätilat = Ulkoasun osalta kuten edellä, ja sen lisäksi rakennuksen keskeisiä sisätiloja valokuvattiin. Laadittiin yleispiirteinen kuvaus pohjakaavamuutoksista ja pintamateriaaleista.

5 Lähteet

ARKISTOT

Kansallisarkisto KA

Rakennushallituksen II arkisto

Maanpuolustuslaitoksen rakennukset: Lappeenranta, rakuunarykmentti piirustuksia, esittelyplanssit ja asemapiirroksia

VeSA linnoitus- ja rakennuspiirustukset

Lappeenrannan linnoitus- ja rakennuspiirustusten arkisto

Suomen sotaväelle ehdotetun leiripaikan kartta 1883 ja 1891.

Piirustuskokoelmat, Venäläiset rakennuspiirustukset

Riihimäki 10. suomenmaalainen tarkka-ampujarykmentti

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto

Senaatin kartasto: Lappeenranta XV 46, 1893.

Lappeenrannan kartta 1894.

Etelä-Karjalan museo EKM

Valokuvakokoelma: Ilmakuvia 1920-luvulta.

Lappeenrannan kaupunki LKRA

Rakennusvalvonnan lupa-arkisto: asiakirjat, piirustukset.

Puolustushallinnon Rakennuslaitos PHRAKL

Piirustusarkisto (Hamina)

Lappeenrannan kasarminhoitoalue: Rakennukset nro:t 10, 11, 12.

KIRJALLISET LÄHTEET

Ahola, Teija 2013: *Välskärien talon rakennushistoriaselvitys*. Painamaton raportti 5.4.2013. Selvitystyö Ahola. Mikkeli: Mikkelin Ammattikorkeakouluyhtymä.

Byman, Eeva & Ruokonen, Ria 1998: *Rakuunamäki, Lappeenranta*.

Maisemasuunnitelma. Selostus. Painamaton raportti 18.3.1998. Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen oy. Lappeenrannan kaupunki, Tekninen keskus, kaavoitusosasto C2:1998.

Halila, Sirpa 1996: *Venäläinen rationaalisuus. 1910-luvun kasarmiarkkitehtuuri sotilaallisena käytäntönä*. Helsinki: SKS Suomen Historiallinen Seura.

Immonen, Olli 1992: *Lappeenrannan varuskuntahistoria*. Lappeenranta: Karjalan kirjapaino. Saatavilla osoitteessa <http://www3.lappeenranta.fi/museot/verkkonayttelyt/Lappeenrannan_varuskunta/varuskuntahistoria.pdf> (viitattu 31.10.2017)>

Heinilä, Harri 2002: *Lappeenrannan Varuskunnan Upseerikerho 1951–2001*. [Lappeenranta]: Lappeenrannan Upseerikerho ry.

Toivanen, Pekka 1989. Lappeenrannan varuskunta. - *Lappeenrannan kaupungin historia 1817–1966*. [Lappeenranta]:[Lappeenrannan kaupunki]

Leskinen, Ilpo 18.6.2017: Rakuunamäki katsoo tulevaisuuteen – kasarmit, sotilaskoti, ruokala ja varastot etsivät uutta käyttöä itselleen. *Etelä-Saimaa*.

WWW-sivustot

Haminan varuskunta-alue. Rakennushistoriaselvitys. Painamaton raportti 11.4.2005. Arkkitehti Leena Suomela. Jaakko Pöyry Infra / CMC Terasto Oy. <https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/3127-2005_Po%CC%88yry_Haminan_varuskunta_RHS_web.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Hei Hoplaa! Etelä-Karjalan museon verkkonäyttely. <<http://www3.lappeenranta.fi/museot/verkkonayttelyt/heihoplaa/index.html>> (viitattu 31.10.2017)

Hennalan varuskunta-alue. Kulttuuriympäristöselvitys. Arkkitehtitoimisto Livady Oy. Helsinki: Senaatti-kiinteistöt ja Lahden kaupunki. <https://www.lahti.fi/PalvelutSite/AluehankkeetSite/Documents/Hennala_kulttuuri_2015_web.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Hämeenlinnan Linnan kasarmit. Rakennushistoriaselvitys. Painamaton raportti 16.9.2005. Arkkitehti Eeva Kyläkoski. Jaakko Pöyry Infra. Maa ja vesi. <https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/3688-2005_Poyry_Hameenlinna_linnan_kasarmit.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Selvitystyö Ahola 2017 Lappeenrannan Rakuunamäen rakennusinventointi

Kaartin kasarmin punatiilirakennukset. Suppea rakennushistoriaselvitys. Riikka Koivula, Niina Svartström, Olli Helasvuo. Arkkitehdit Mustonen oy. Helsinki: Senaatti-kiinteistöt. <https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/6627-2017_Mustonen_Hki_Kaartin_kasarmin_punatiilirakennukset.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Kaartin lasaretin kortteli 1827–2007. Rakennushistoria selvitys. Painamaton raportti 4.12.2005. Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy. <https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/3133-2007_Schalin_Hki_Kaartin_lasaretti_RHS_web.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Kasarmialueet: Kaartin kasarmi, Linnan kasarmit, Suomen kasarmit, Kouvola kasarmialue, Kuopion kasarmialue, Hennalan kasarmit, Lappeenrannan linnoitus- ja varuskuntakaupunki, Mikkelin tarkka-ampujakasarmit, Oulun tarkka-ampujakasarmit, Dragsvikin kasarmit, Riihimäen kasarmialue, Vaasan tarkka-ampujakasarmit. *Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY.* Museovirasto. <http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx> (viitattu 31.10.2017)

Lahden Hennalan varuskunta-alue. Selvitys Hennalan kasarmin rakennuskulttuurista. Painamaton raportti. Toiminimi Lauri Putkonen. Ramboll. <https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/3158-2012_Ramboll_Putkonen_Lahti_Hennala_RHS_web.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Lappeenrannan rakuunat. Koonnut Liisa Nordman. Kansalaismuisti -hanke. <<http://www.helsinki.fi/kansalaismuisti/lappeenranta/rakuunat.htm>> (viitattu 31.10.2017)

Lappeenrannan upseerikerho. *Kerhon historia.* <<http://www.lappeenrannanupseerikerho.fi/kerhon-historia/>> (viitattu 31.10.2017)

Makkonen, Päivi 2012: *Historiallisen rakennuksen korjausrakentaminen: Cace Lappeenrannan Rakuunamäen sotilaskoti.* Opinnäytetyö. Saimaan ammattikorkeakoulu, Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma, Talonrakennus. <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012112115898>> (viitattu 31.10.2017)

Sebastian Gripenberg. Arkkitehtuurimuseo, arkkitehtiesittely. <<http://www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16210923>> (viitattu 31.10.2017)

Suomen kasarmit Häme-wikissä. <http://www.hamewiki.fi/wiki/Suomen_kasarmit> (viitattu 31.10.2017)

Suomen kasarmit. Kulttuuriympäristö- ja rakennushistoriaselvitys. Raportti 20.12.2013. Arkkitehtitoimisto ark-byroo. <https://www.senaatti.fi/app/uploads/2017/05/3162-2013_ark-byroo_Ha%CC%88meenlinna_Suomen_kasarmit_KHS_web.pdf> (viitattu 31.10.2017)

Vanhat painetut kartat. Maanmittauslaitos. Peruskartta 1:20 000, 3134 07, 1951. Peruskartta 1:20 000, 3134 07, 1983. <<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>> (viitattu 31.10.2017)

Willimiehen jäljillä -blogi. 2013/03: Venäläiskauden rakennuksia: <<http://willimiehenjaljilla.blogspot.fi/2013/03/varuskunta-venalaiskauden-rakennuksia.html>> (viitattu 31.10.2017)

REKISTERIT

Etelä-Karjalan maakuntamuseon KIOSKI-inventointitietokanta
Rakuunamäki -aluekohde, kohde- ja rakennuskortit

Rakennus- ja huoneistorekisteri. Lappeenrannan kaupunki, VTJ

SUULLISET TIEDONANNOT

Ilkka Kemppi, majuri, Lappeenrannan upseerikerho ry:n pj.
Antti Laakso, everstiluutnantti evp.
Eila Kylliäinen, PHRAKL, Kouvola
Mikael Kälviäinen, PHRAKL, Lappeenranta
Ritva Sateila, PHRAKL, Hamina

6 Viitteet

¹ Vain keskeisimmät toimijat luetteloitu sivulla. Niiden lisäksi Lappeenrannan varuskuntaan kuului viime sotien jälkeen mm. PM:n rakennuskonttori (vuodesta 1965 rakennustoimisto), Korjauskeskus, Moottoriajoneuvotoimisto ja Vaatetuskorjaamo. Immonen 1992, 328.

² Immonen 1992, 194.

³ Haila 1996, 22–23.

⁴ Haila 1996, 31–35

⁵ Arkkitehtuurimuseo, arkkitehtiesittely: Sebastian Gripenberg.
<http://www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16210923>

⁶ Immonen 1992, 179–180, 191, 201–208, 214–218.

⁷ Immonen 1992, 291.

⁸ Mervi Kansonen kirjoittaa sotilaskodista 100-vuotishistoriaa. Yle
<https://yle.fi/uutiset/3-9638867>.

⁹ Makkonen, 2012.

¹⁰ Leskinen 2017. Rakuunamäki katsoo tulevaisuuteen...

¹¹ Pohjapiirustus nro 12, 1937, Lappeenrannan kasarminhoitoalue. PHRL

¹² Immonen 1992, 179–180, 191, 209, 214–218.

¹³ Byman & Ruokonen, 1998, 5.

¹⁴ Immonen 1992, 288.

¹⁵ Rakennusta ei ole merkitty vuonna 1918 laadittuun kasarmialueen inventointikarttaan, Willimiehenjaljilla -blogi 2013/03: 3. Hevossairaala.? KIOSKI-inventointi: Rakuunamäki.

¹⁶ Immonen 1992, 295; Toivanen 1989, 578 .

¹⁷ Immonen 1992, 179–180, 191, 197–201, 208.

¹⁸ Lappeenrannan upseerikerho,
<http://www.lappeenrannanupseerikerho.fi/kerhon-historia/>

¹⁹ Heinilä 2002,

²⁰ Lappeenrannan upseerikerho,
<http://www.lappeenrannanupseerikerho.fi/kerhon-historia/>

²¹ Immonen 1992, 179–180, 191, 212–213.

²² Immonen 1992, 182.

0 10 20 30 40 50 100

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Elinvoima ja kaupunkikehitys
Kaupunkisuunnittelu

HAVAINNEKUVA

5 LEIRI
kortteli 37 tontit 4 ja 5
sekä katu- ja lähivirkistysalueet

Päiväys 24.3.2020

Piirtänyt NSa

Työ nro K2623